Jaarboek 2016

KONINKLIJKE VLAAMSE ACADEMIE VAN BELGIE
VOOR WETENSCHAPPEN EN KUNSTEN

Jaarboek 2016

KONINKLIJKE VLAAMSE ACADEMIE VAN BELGIË
VOOR WETENSCHAPPEN EN KUNSTEN

© Koninklijke Vlaamse Academie van België
voor Wetenschappen en Kunsten
Hertogsstraat 1
B-1000 Brussel / België
Tel.: 02 550 23 23
Fax: 02 550 23 78
info@kvab.be
http://www.kvab.be
Depotnummer: D/2017/0455/02

© Foto's: Koninklijke Vlaamse Academie van
België voor Wetenschappen en Kunsten

Inhoudstafel

Voorwoord 7

Bestuur van de Academie – 2016 11
Bestuur van de Academie – 2017 12

Nieuwe leden 13

Algemene Openbare Vergadering - 10 december 2016 23
- Programma 23

Beschouwingen van de Klassenbestuurders 25
- Klasse van de Natuurwetenschappen 25
- Klasse van de Menswetenschappen 26
- Klasse van de Kunsten 28
- Klasse van de Technische Wetenschappen 30

Mededelingen in de Klassen 31
- Klasse van de Natuurwetenschappen 31
- Klasse van de Menswetenschappen 31
- Klasse van de Kunsten 32
- Klasse van de Technische Wetenschappen 32
- Overzicht vergaderingen 33

Huldiging jarige leden 34

Academische Fondsen en Prijzen 42
- Laureaten van de Academie 2016 42
- Gouden Penning 2016 46
- Laureaten Fondsprijzen 2016 48
  - Octaaf Callebautprijs 48
  - Henri Vanderlindenprijs 49
  - Mgr. Jozef Coppensprijs 49
  - Mgr. Charles De Clercqprijs 51
  - Jan Gillisprijs 52
  - Marie-Christiane Maselisprijs 53
  - Mgr. René Lenaertsprijs 54
  - Floris Van der Muerenprijs 55
  - Frans Van Cauwelaert Prijs 56
- Prijs van de Vlaamse Minister voor Wetenschapsbeleid 59
- Onderscheiding Wetenschapscommunicatie 61

Denkersprogramma 2016 – Water en Klimaat 65

Denkersprogramma 2016 – The Doctoral Space Revisited 68

Vlaams Denkersprogramma 71

Jaarverslag Contactfora 72

CoHiWet 74

Reflectiegroep Energie 75

Academisch Cultureel Forum 76

Vlaamse Academische Stem - VLAST 78

Jonge Academie 79

VCWI 81

Standpunten 83

Nationaal Biografisch Woordenboek 89

Nationale Samenwerking 91

Internationale Samenwerking 94
- Internationale uitwisselingen dankzij bilaterale overeenkomsten 94
- RASAB 97

In Memoriam 99
- Roger BLANPAIN 99
- Geert BEKAERT 102
- Luc BREWAEYS 110
- Daniël VANDEPITTE 114
- Roman VLAD 116

Samenstelling Academie – December 2016 119
- Klasse van de Natuurwetenschappen 119
- Klasse van de Menswetenschappen 121
- Klasse van de Kunsten 123
- Klasse van de Technische Wetenschappen 125

Commissies van de Academie 127
Kandidaturencommissie 127
Laureatencommissie 128

Langlopende Projecten 129
Adviesraad Contactfora 129
Academisch Cultureel Forum 129
Wetenschappelijke commissie van het Nationaal Biografisch Woordenboek 129
Vlaamse Academische Stem (VLAST) 130
Reflectiegroep Energie 131
Adviesraad Jonge Academie 131
Stuurgroep Wetenschapscommunicatie 132
Commissie Historische Wetenschappen 132
Wetenschappelijk Comité Humanisme in de Nederlanden 132
Wetenschappelijk Comité Klassieke Studies 133
Wetenschappelijk Comité Rechtsgeschiedenis 133

Commissies voor de Academische Fondsen 135
O. Callebautfonds 135
Mgr. J. Coppensfonds 135
Mgr. C. De Clercqfonds 135
O. Dupontfonds 135
E. Duvergerfonds 136
J. Gillisfonds 136
Mgr. R. Lenaertsfonds 136
Mac Leodfonds 136
M.-C. Maselisfonds 137
H. Schoutedenfonds 137
H. Vanderlindenfonds 137
F. Van der Muerenfonds 137
P. van Oyefonds 138
F. Van Cauwelaertfonds 138

Instellingen onder voogdij van de Academie 139
Koninklijke Commissie voor Geschiedenis 139
Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie 139
Belgisch Historisch Instituut te Rome 140
Studiecentrum voor de vijftiende-eeuwse Schilderkunst in de Zuidelijke Nederlanden en het Prinsbisdom Luik 140
Belgisch Tijdschrift voor Filologie en Geschiedenis 140
Archief- en Bibliotheekwezen in België 140
Interuniversitair Centrum voor Hedendaagse Geschiedenis 140
Union Académique Internationale 140
Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit (VCWI) 140
Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit (VCWI) - Comité van Toezicht 141

Voorwoord

In 2016 is gewerkt aan een ontwerp beleidsplan 2018-2022, gepaard gaand met het expliciteren van onze missie en strategische doelstellingen. Hiervoor hebben we een Commissie Evaluatie opgericht en de werking van de Academie geëvalueerd aan de hand van een uitgebreide ledenbevraging. De bevraging, waarop iets meer dan de helft van de leden reageerden, werd professioneel begeleid door confrater Jaak Billiet. De resultaten van de bevraging vormen een essentieel onderdeel van onze ex-post evaluatie die door het departement EWI gevraagd werd in het kader van de doorlichting van onze Academie die tijdens het voorjaar 2017 plaatsvindt. In elk geval zien we dat de leden massaal tevreden zijn met de voornaamste betrachtingen en activiteiten van de Academie en een grote bereidheid tonen om hieraan verder mee te werken.

In 2016 hebben onze leden, gesteund door de staf, heel wat gerealiseerd, waaronder de denkerscycli. Op 27 februari 2016 vond het uitgestelde slotsymposium plaats van de cyclus "Kunst en Geld", een symposium dat eind 2015 door het verhoogde terreurdreigingsniveau in Brussel werd verdaagd. Kunst en Geld was georganiseerd door de KK.
Vanuit KTW, en onder leiding van Willy Verstraete, werd met een slotcongres op 17 juni 2016 de cyclus "Water en Klimaat" afgewerkt, met als twee denkers Margaret Catley-Carlson, een Canadese oud-minister en experte inzake waterbeleid en Glen Daigger, professor aan de Universiteit van Michigan gespecialiseerd in watertechnologie en -management. Het accent lag op veerkrachtdenken en op het ontwikkelen van een strategie inzake adaptatie aan klimaatsveranderingen. Veel stakeholders werden bij de besprekingen betrokken en het programma kreeg aandacht van de pers en van minister Schauvliege.
De KNW legde dit jaar de focus op het thema "The Doctoral Space revisited", met als initiatiefnemer Jean-Pierre Henriet en als denker Maria Helena Nazaré. Professor Nazaré is ere-rector van de Universiteit van Aveiro (Portugal) en voormalig voorzitter van de European University Association. Specifieke aandacht in dit programma werd gegeven aan de doctorale fase zelf alsook aan de overgang naar het bedrijfsleven. Ook hier werden 'fact finding weeks' en rondetafelgesprekken georganiseerd vooraleer af te ronden met een slotcongres op 7 november 2016.
In het kader van het Vlaamse Denkersprogramma organiseerde Jean-Pierre Henriet op 13 oktober 2016 een bijeenkomst met Belgische en Europese stakeholders omtrent "Small to Medium-Sized Nations in International Collaborative Science".
In de herfst werden ook al voorbereidende stappen gezet voor de cycli van 2017, respectievelijk "Multiculturalism" voor de KMW en "Beeldverbod in de 21ste eeuw" voor de KK.

Dit jaar kwamen opnieuw acht Standpunten tot stand, rapporten van de Academie met gefundeerde analyses en beleidsaanbevelingen. Het betreft "Het professoraat anno 2016", waaraan alle klassen hebben meegewerkt, "Een bloementapijt voor

Antwerpen" (KK), "Vlaanderen Wijs met Water: Waterbeleid in transitie" (KTW m.m.v. KNW), "De gezondheidszorg in evolutie: uitdagingen en keuzes" (KMW), "De eindgebruiker centraal in de energietransitie" (KTW), "Doctoraat in de kunsten" (KK), "Naar een inclusieve robotsamenleving" (KTW m.m.v. KMW), "Elementen van een duurzaam kunstenbeleid" (KK).
In 2016 werden ook heel wat activiteiten georganiseerd naar aanleiding van de voorstelling van een aantal Standpunten uit 2015 en 2016.

Een ander terugkerend initiatief, waarmee we een belangrijk maatschappelijk thema onder de aandacht willen brengen van het brede publiek, is de lentecyclus. Deze wordt georganiseerd door het ACF (Academisch Cultureel Forum) dat ook instaat voor de Da Vincilezingen en concerten. De lentecyclus bestaat uit drie intensieve namiddagen van lezingen en debatten georganiseerd gedurende drie opeenvolgende weken in april en mei. Dit jaar was het thema "Gezondheid, gedrag en geluk. De G3 die er echt toe doet!". De hoofdorganisator was confrater Johan Wagemans. Het was een schitterend programma dat mocht rekenen op een ruime publieke belangstelling.

De Reflectiegroep Energie is een permanente denktank die, onder leiding van Ivo Van Vaerenbergh, energieprofessionals rond de tafel brengt om te reflecteren over de grote energievragen. Ook dit jaar was de agenda goed gevuld met druk bijgewoonde debatavonden rond elektrische voertuigen, capaciteitsvergoedingsmechanismen, warmtenetten en de vraag of en hoe Vlaanderen haar doelstellingen inzake hernieuwbare energie kan halen. De Reflectiegroep Energie formuleerde dit jaar ook, in samenwerking met andere actoren, een Standpunt met aanbevelingen over de technologische en organisatorische uitdagingen van de energietransitie.

De stuurgroep wetenschapscommunicatie heeft voor de vierde keer onderscheidingen uitgereikt aan wetenschappers die uitmuntend communiceren over onderzoek naar het brede publiek. De stuurgroep bestaat uit leden van de KVAB en van de Jonge Academie, aangevuld met experten wetenschapscommunicatie uit de universitaire associaties en mediafiguren. Dit jaar werd de loopbaanprijs uitgereikt aan Henri Eisendrath.

De Jonge Academie bestaat nu drie en een half jaar en telt momenteel 64 jonge toponderzoekers en topkunstenaars met een eigen kijk op maatschappij, wetenschap, kunst en beleid. Via standpunten, opinies en evenementen over actuele thema's dragen ook zij autonoom bij tot de publieke beeldvorming over wetenschap en het debat over wetenschapsbeleid. Dit jaar publiceerde ze het Standpunt over "Citizen Science", dat veel weerklank kreeg. In maart 2016 verscheen het Magazine Maja, met een themanummer over work/life-balance voor academici. In het najaar organiseerden ze een event rond wat Kunst en Wetenschap voor elkaar kunnen betekenen, waarna leden-kunstenaars van de Jonge Academie hun eigen werk tentoon stelden. De Jonge Academie bracht wetenschap en kunst in de media dankzij samenwerkingen met o.a. Canvas, De Standaard, Klara, Eos en Scriptie vzw.

Het Nationaal Biografisch Woordenboek produceren we al meer dan 50 jaar, in samenwerking met de KANTL en de KAGB. De laatste tijd gebeurt dit om de twee jaar en dit jaar konden we de 22ste editie aan het publiek voorstellen op 25 november 2016. Terug een schitterend werk met 105 goed uitgewerkte en gecontroleerde biografieën van overleden verdienstelijke personen die een binding hadden met Vlaanderen en België.

Naast de Standpunten en het NBW zijn er nog heel wat publicaties waar de KVAB aan meewerkt en die regelmatig gepubliceerd worden in het kader van onze overeenkomst met uitgeverij Peeters. Dit jaar zijn weer een aantal werken verschenen waaronder het laatste volume in de reeks Corpus Catalogorum Belgii, een bibliografische lijst van middeleeuwse teksten, geproduceerd onder de leiding van Albert Derolez. Dit laatste volume heeft betrekking op de bibliotheken van de hertogen van Bourgondië.

In 2016 hebben we ook de 200 jaar heroprichting van de Academie herdacht. De Academie in Brussel werd immers voor het eerst opgericht in 1772 door Maria Theresia, maar werd opgeheven in 1794 onder de Franse bezetting. Een heroprichting gebeurde in 1816 door Willem I. Op 18 november 2016, tot op de dag 200 jaar na de eerste vergadering van de vernieuwde Academie, hebben we in samenwerking met de ARB een colloquium gewijd aan het thema "De Wereld van de Zuidelijke Geleerden tijdens het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden (1815-1830)". De bijeenkomst was georganiseerd door de Commissie Historische Wetenschappen en in het bijzonder door consoror Els Witte. Op 25 november 2016 werd ook een kleine tentoonstelling geopend met belangrijke documenten uit die woelige periode en werd tevens de videomontage van confrater Francis Strauven publiek gelanceerd. Het is interessant te zien hoe een jonge Academie zich in deze revolutionaire tijden recht hield.

Naar goede gewoonte verschenen de Academieberichten driemaal, werden allerlei voordrachten en concerten georganiseerd in het kader van het Academisch Cultureel Forum en organiseerde VLAST (Vlaamse Academische Stem) een aantal bezoeken aan tentoonstellingen. Zo hebben we in samenwerking met de KANTL aan de hand van een aantal activiteiten de publicatie herdacht van “Utopia” van Thomas More.

Uit het verslag blijkt ook onze aangehouden actieve inzet bij allerlei organisaties op Vlaams, Belgisch, Europees en globaal niveau waaraan we als Academie meewerken (VCWI, RASAB, ALLEA, EASAC, ICSU, SAPEA,…).

Er werd ook intensief verder gewerkt aan de nieuwe website, die op het moment van schrijven al in een pilootversie beschikbaar is. Het accent ligt nu duidelijk op het functioneren van de Academie ten dienste van de samenleving. De Denkerscycli, Standpunten en Evenementen zijn prominent terug te vinden.
Maar de nieuwe website is meer dan een esthetische operatie. De website is het topje van een ijsberg, en die ijsberg is het nieuwe data-ondersteuningssysteem dat de Academie in gebruik genomen heeft en dat ontwikkeld werd door confrater Jan Van

Campenhout. De werking en het archief van de academie worden hiermee gemoderniseerd, gedigitaliseerd en vooral gewaarborgd voor de toekomst.

Ook in 2016 voldoen we aan de vereisten zoals omschreven in het convenant. Er werd verder gewerkt aan de implementatie van het organisatieontwikkelingsplan en aan de verjonging en vervrouwelijking van de Academie.

Het boekjaar 2016 wordt afgesloten met een positief saldo, zij het voornamelijk dankzij meevallende inkomsten buiten convenant, lagere loonkosten ten gevolge van een ontslag en de financiële inbreng van de Nationale Loterij ter ondersteuning van de Jonge Academie.

Zoals toegelicht wordt in het beleidsplan voor de periode 2018-2022 zou het wenselijk zijn de huidige activiteiten van de Academie te kunnen verderzetten en hieraan gekoppeld de staf licht uit te breiden. De huidige financiële situatie toont aan dat dit een realistische betrachting is die evenwel niet kan verwezenlijkt worden zonder voldoende duurzame financiële garanties. Dit zal met de overheid besproken worden bij de onderhandeling in 2017 van een nieuw convenant voor de periode 2018-2022.

In elk geval wil ik ook de leden en de staf bedanken voor hun inzet in 2016.

Freddy Dumortier
Vast secretaris

Bestuur van de Academie – 2016

Beschermheer:

Zijne Majesteit Koning Filip

Bestuur van de Academie:

Voorzitter: Hubert Bocken
Ondervoorzitter: Jacques Willems
Vast secretaris: Freddy Dumortier

Raad van Bestuur:

Bestuurders:
Klasse van de Natuurwetenschappen: Jean-Pierre Henriet
Klasse van de Menswetenschappen: Karel Velle
Klasse van de Kunsten: Lucien Posman
Klasse van de Technische Wetenschappen: Joos Vandewalle

Onderbestuurders:
Klasse van de Natuurwetenschappen: Dirk Van Dyck
Klasse van de Menswetenschappen: Godelieve Laureys
Klasse van de Kunsten: Anna Bergmans
Klasse van de Technische Wetenschappen: Paul Verstraeten

Aftredend bestuurders:
Klasse van de Natuurwetenschappen: Paul Van Houtte
Klasse van de Menswetenschappen: Paul Van Rompuy
Klasse van de Kunsten: Siegfried De Buck
Klasse van de Technische Wetenschappen: Jan Kretzschmar

Vertegenwoordigers:
Klasse van de Natuurwetenschappen: Els Van Damme
Klasse van de Menswetenschappen: Jaak Billiet
Klasse van de Kunsten: Francis Strauven
Klasse van de Technische Wetenschappen: Guido Beazar

Bestuur van de Academie – 2017

Beschermheer:

Zijne Majesteit Koning Filip

Bestuur van de Academie:

Voorzitter: Vandewalle Joos
Ondervoorzitter: Velle Karel
Vast secretaris: Freddy Dumortier

Raad van Bestuur:

Bestuurders:
Klasse van de Natuurwetenschappen: Dirk van Dyck
Klasse van de Menswetenschappen: Godelieve Laureys
Klasse van de Kunsten: Lucien Posman
Klasse van de Technische Wetenschappen: Paul Verstraeten

Onderbestuurders:
Klasse van de Natuurwetenschappen: Els Van Damme
Klasse van de Menswetenschappen: Kristiaan Versluys
Klasse van de Kunsten: Anna Bergmans
Klasse van de Technische Wetenschappen: Elisabeth Monard

Aftredend bestuurders:
Klasse van de Natuurwetenschappen: Paul Van Houtte
Klasse van de Menswetenschappen: Hubert Bocken
Klasse van de Kunsten: Siegfried De Buck
Klasse van de Technische Wetenschappen: Jacques Willems

Vertegenwoordigers:
Klasse van de Natuurwetenschappen: Irène Gijbels
Klasse van de Menswetenschappen: Jaak Billiet
Klasse van de Kunsten: Francis Strauven
Klasse van de Technische Wetenschappen: Guido Beazar

Nieuwe leden

Dirk BROSSE

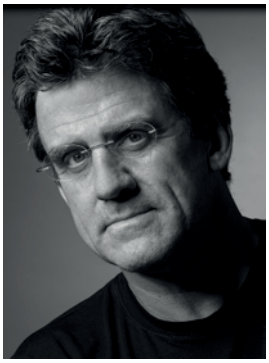

Dirk Brossé (°1960) werkt wereldwijd als dirigent en componist. Hij is muziekdirecteur van The Chamber Orchestra of Philadelphia en het Filmfestival Gent, door John Williams aangesteld als Principal Conductor van de 'Star Wars in Concert World Tour' en verbonden als hoofddocent compositie en orkestdirectie aan de School of Arts / Koninklijk Conservatorium Gent.

Hij componeerde 400 werken, waaronder concerti, symfonische werken, oratoria, liederen en kamermuziek. Hij schreef muziek voor tientallen films als 'Boerenpsalm', 'Daens', 'Singularity', 'Koko Flanel' en voor de musicals 'Prince of Africa', 'Daens', 'Sacco & Vanzetti', 'Kuifje', 'Rembrandt', 'Ben X', '14-18'. Tal van musicals schreef hij samen met zijn kompanen Frank Van Laecke en Allard Blom. Voor zijn muziek voor de BBC/HBO serie 'Parade's End', werd hij genomineerd voor een befaamde Emmy Award.
In opdracht van het Hong Kong Chinese Orchestra schreef hij 'The Hallow-e'en Dances' voor eeuwenoude traditionele Chinese instrumenten. Recent componeerde hij 'Haiku Cycle 1', geschreven voor Jessye Norman en gebaseerd op een Haiku van Herman Van Rompuy.

Dirk Brossé dirigeerde naast alle Belgische orkesten talrijke toporkesten zoals London Symphony Orchestra, London Philharmonic, Royal Philharmonic, Vancouver Opera, Opéra de Lyon, Hong Kong Chinese Orchestra, l' Orchestre de la Suisse Romande en de Filharmonische orkesten van Brussel, Antwerpen, Rotterdam, Basel, Madrid, Porto, Birmingham, Ulster, Shanghai, Hong Kong, Seoul, Queensland, Sint Petersburg, Los Angeles, Boston. In 2008 debuteerde hij in de Royal Albert Hall te London met de London Symphony Orchestra.

Hij realiseerde 70 CD opnames en werkte nauw samen met artiesten zoals José Van Dam, Barbara Hendricks, Julia Migenes, Claron McFadden, Julian Lloyd Webber, Sabine Meyer, Alison Balsom, Salvatore Accardo, John Williams, Toots Thielemans, Hans Zimmer, Elmer Bernstein, Emma Thompson, Kenneth Branagh, Randy Crawford, Lisa Gerrard, Mel Brooks, Maurane, Sinead O' Connor, Maurice Jarre, Michel Legrand, Youssou N'Dour en Marcel Khalifé. Werkte samen met regisseurs Stijn Coninx, Frank Van Laecke, Susanna White, Roland Joffé en met schrijvers Gabriel Garcia Marquez, Seth Gaaikema en Didier Van Cauwelaert.

Dirk Brossé kreeg de titel 'Cultureel Ambassadeur van Vlaanderen', is 'ereburger' van Destelbergen (2010), en ontving de adellijke titel van ridder (2013). Hij werd

onderscheiden met o.m. de 'Gouden Erepenning' van het Vlaams Parlement, 'Achille Van Ackerprijs', 'Joseph Plateau Honorary Award', 'Award for Excellence in Cultural Creativity' (Global Thinkers Forum). www.dirkbrosse.be

Dirk Brossé werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Kunsten.

Inge GOVAERE

Inge Govaere (°1965) is voltijds hoogleraar EU recht, Jean Monnet Chair in EU Legal Studies en directeur van het Ghent European Law Institute (G.E.L.I.) aan de UGent. Daarnaast is ze visiting professor en directeur van het European Legal Studies Department aan het Europacollege te Brugge.

De toekenning op jonge leeftijd van een beurs voor een internationale opleiding aan het United World College of the Atlantic te Wales (UK), een eerste boeiende contact met EU recht tijdens haar studies aan de UGent (Licentiaat Rechten, Grote onderscheiding), alsook een beurs om te doctoreren aan het Europees Universitair Instituut (E.U.I.) te Firenze (Italië) (Phd in Law, Felicitaties van de Jury), waren bepalend voor haar verdere academische loopbaan.

Van meet af aan werd er een duidelijke focus gelegd op 'law in context' analyse van diverse aspecten van het EU recht, niet alleen inward- maar ook outwardlooking. Oog voor de interactie met de ruimere (inter)nationale context waarbinnen de EU opereert, maakte haar werk ook relevant voor derde landen.

Inge Govaere was als Fulbright Scholar-in-Residence verbonden aan Cornell University, N.Y. (USA, 1998). Ze verkreeg een bijkomend Fulbright award onder de Occasional Lecturers Program USA met als bijzondere opdracht om aan verschillende Amerikaanse universiteiten uiteenzettingen te geven over de The European Union on the Eve of the New Millenium.

Naast verschillende Visiting Professorships, heeft Inge Govaere vele gastcolleges en conferenties gegeven in binnen- en buitenland, zowel EU lidstaten als elders in de wereld. Ze heeft vele publicaties in boekvorm, alsook bijdragen in boeken en artikels.

Inge Govaere is lid van verschillende universitaire bestuursorganen en wetenschappelijke commissies in binnen- en buitenland, waaronder de Raad van Bestuur van de UGent; Joint Academic Committee EUI-College of Europe (Italië/België); Fachbeirat des Max-Planck-Instituts für Innovation und Wettbewerb, Munchen (Duitsland); Consiglio scientifico della Luiss School of Law, Rome (Italië); Conseil Scientifique du Groupement d'Intérêt Scientifique (GIS), Centre d'excellence Jean Monnet de Rennes, Rennes (Frankrijk).

Inge Govaere werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Menswetenschappen.

Karin HANSSEN

Karin Hanssen (°1960) leeft en werkt in Antwerpen. Ze studeerde tekenkunst en schilderkunst aan de AP Hogeschool Antwerpen (KASKA) en aan het Hoger Instituut (HISK) waar ze in 1993 afstudeerde. In 2016 doctoreerde ze aan de Universiteit Antwerpen met 'De Geleende Blik – in dialoog met de tijd' over de Terugblik binnen appropriatie van fotografische beelden in de schilderkunst.

Karin Hanssen begon te schilderen in 1985 maar in 1994, na het zien van de film 'The Thrill of it All' (Doris Day), begon ze haar schilderkunst toe te spitsen op het thema van het sociale determinisme. Het fotografische bronnenmateriaal dat ze gebruikt, verwijst naar een naoorlogse periode (modernisme) waar de opwaardering van vrije tijd, privé-eigendom en hoop aan de orde was. Verder bevat haar werk verwijzingen naar de kunstgeschiedenis en meer specifiek naar de genreschilderkunst. Naast het gebruik van de Terugblik is de Rückenfigur een wederkerend motief in haar werk.

Sinds 2012 publiceerde ze meerdere van haar teksten over kunst en kunstenaars met besprekingen van tentoonstellingen van Luc Tuymans, Neo Rauch of de Documenta e.a. (o.a. in Hart Magazine, A Prior). Voor haar doctoraat maakte ze een film 'In dialoog met Luc Tuymans', schreef ze het boek 'De Geleende Blik – in dialoog met de tijd' over haar doctoraal onderzoek en maakte ze verschillende schilderijenreeksen. Als activiste startte ze Contemporary Women Artists in Belgium een online databank en actuele agenda ter promotie van de professionele vrouwelijke beeldende kunstenaars in België. Van haar artistieke werk (tekeningenreeksen en schilderijen) en onderzoek verschenen verschillende publicaties zoals recent 'Karin Hanssen | The Borrowed Gaze', Charlotte Mullins (Lannoo), 'The Borrowed Gaze/Variations GTB' (MER) en 'Track Report 12/01- The Borrowed Gaze/Variations GTB' (AP Hogeschool).

Karin Hanssen vertegenwoordigde België op de 7th Sharjah Biennial (VAE) en nam samen met Luc Deleu deel aan de 2e Yokohama triënnale. In 2012 was ze Artist-in-residence in CCAS (Canberra Contemporary Art Space, Australië) waar ook de tentoonstelling The Borrowed gaze/Variations GTB doorging. www.karin-hanssen.be

Karin Hanssen werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Kunsten.

Liesbet LAGAE

Liesbet Lagae (°1975) is directeur van IMEC's programmalijn in biomedische technologie. Hier worden oplossingen uitgewerkt die medische diagnostiek sneller,

eenvoudiger, goedkoper, toegankelijker willen maken op basis van slimme chips. In die rol leidt ze een ploeg van meer dan 50 onderzoekers die onderzoek verrichten naar de miniaturisatie van biochips, microfluidica en integratie van bio-assays. Wat haar vooral interesseert is hoe je systemen voor het meten van cellen, DNA, proteïnen, of glucose klein en performant maakt. Door gebruik te maken van slimme sensoren-op chip werkt zij aan de volgende generatie compacte instrumenten voor DNA sequencing, voor cytometrie en sortering van cellen, voor digitale monitoring van de gezondheidstoestand van patiënten, maar ook van industriële bioreactoren. Liesbet zet met grote gedrevenheid haar multidisciplinaire talenten en expertise in om met technologie de medische wereld vooruit te helpen.

Liesbet Lagae studeerde burgerlijk ingenieur Electronica aan de KU Leuven. Ze behaalde een doctoraat aan dezelfde universiteit in samenwerking met imec, een toonaangevende onderzoeksinstelling in chiptechnologie. Haar doctoraat ging over magnetische geheugenchips. Na haar doctoraat stortte ze zich op een heel vernieuwend onderwerp, waarbij ze imec's geheugenchips ging gebruiken als biosensor. Zij is een pionier die imec op de kaart zette in de biowereld. Op basis van deze verwezenlijkingen op zeer jonge leeftijd, werd ze ook benoemd als professor aan de KU Leuven in het gespecialiseerde domein nanobiofysica.

Liesbet is (co-)promotor van een 20-tal doctorandi. Ze is co-auteur van meer dan 297 publicaties waarvan 105 in internationale tijdschriften met peer-review en is houdster van 16 patenten. Ze coördineerde meerdere EU en regionale projecten en is houdster van een prestigieuze ERC Consolidator Grant dat gericht is op de ontwikkeling van een innovatieve, chip-geïntegreerde 'cel-sorteerder'. Deze chip kan kankercellen onderscheiden van gezonde witte bloedcellen op basis van een bloedstaal. Met deze technologie worden miljoenen beeldjes van kankercellen genomen die dan verder geanalyseerd worden op basis van een wereldwijde referentie-database om de beste therapie te adviseren.

Liesbet Lagae werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Technische Wetenschappen.

Ana TORFS

Ana Torfs (°1963) woont en werkt in Brussel. Na haar licentie Communicatie-wetenschappen aan de faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen van de KU Leuven (1981-1986), studeerde ze aan de Film & Video afdeling van de Kunsthogeschool Sint-Lukas in Brussel (1986-1990).

Het œuvre van Ana Torfs omvat naast verschillende installaties met diaprojecties, ook fotografische reeksen, een webproject, series van prenten, wandtapijten, en een

langspeelfilm. De relatie – of de spanning – tussen tekst en beeld speelt een centrale rol in haar werk, samen met alle processen van visualisering, interpretatie en vertaling die ermee samenhangen. Opvallend is de manier waarop Torfs fragmenten uit onze politieke en culturele geschiedenis opnieuw belicht en op verrassende en actuele wijze aan ons voorstelt. Vaak fungeren bestaande teksten en/of beelden als vertrekpunt voor haar indringende werk, dat zich verdicht in nauwkeurig gecomponeerde collages of montages die vol elliptische allusies zitten.

Ze maakte o.a. solotentoonstellingen in Centro de Arte Moderna (Gulbenkian Foundation) in Lissabon (2016), WIELS in Brussel (2014), Generali Foundation in Wenen (2010), K21-Kunstsammlung Nordrhein-Westfalen in Düsseldorf (2010), Sprengelmuseum in Hannover, (2008), argos, centrum voor kunst en media in Brussel (2007), daadgalerie in Berlijn (2006), GAK-Gesellschaft für aktuelle Kunst in Bremen (2006) en in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel (2000). In 2004 vroeg Lynne Cooke haar om een webproject te maken voor Dia Art Foundation (New York). Torfs werd uitgenodigd voor een DAAD-kunstenaarsresidentie (Berlijn) in 2005. Ze nam ook deel aan prestigieuze internationale groepstentoonstellingen zoals Parasophia (Kyoto, 2015) Sharjah Biennale 11 (2013), Manifesta 9 Genk (2012), Montreal Biennial 2 (2000) en de 3de Biennale van Lyon (1995). www.anatorfs.com

Ana Torfs werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Kunsten.

Rik VAN DE WALLE

Rik Van de Walle (°1970) behaalde diploma's van burgerlijk natuurkundig ingenieur en doctor in de toegepaste wetenschappen aan de faculteit Ingenieurswetenschappen en Architectuur van de UGent. Na een visiting post-doctoral fellowship aan de University of Arizona (Tucson, VS) kwam hij terug naar Gent, werd voltijds docent in 2001 en richtte het Multimedia Lab op binnen de faculteit Ingenieurs-wetenschappen en Architectuur.

Deze onderzoeksgroep was een van de stichtende onderzoeksgroepen van iMinds (sinds 2016 imec) en werd in 2016 omgedoopt tot Internet and Data Lab, na een fusie met de onderzoeksgroepen IBCN (prof. Piet Demeester, UGent) en MOSAIC (prof. Steven Latré, UAntwerpen). IDLab telt momenteel ongeveer 300 leden (40 professoren, 50 postdoctorale medewerkers, 200 onderzoekers en 15 ondersteunende medewerkers).

In 2004 werd Rik Van de Walle voltijds hoogleraar en in 2010 voltijds gewoon hoogleraar. Qua onderzoek gaat zijn interesse uit naar multimediasystemen en

toepassingen, codering van multimediale data, semantisch-webtechnologie, data science, content-adaptatie, interactieve (mobiele) multimediatoepassingen, e-health/gezondheidszorg, systemen en signalen.

Sinds 2012 is Rik Van de Walle decaan van de faculteit Ingenieurswetenschappen en Architectuur, en sinds 2014 voorzitter van de vakgroep Elektronica en Informatiesystemen (UGent). Hij is tevens lid van de raad van bestuur en van het remuneratiecomité van imec.

Rik Van de Walle werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Technische Wetenschappen.

Dominique VAN DER STRAETEN

Dominique Van Der Straeten (°1960), opgeleid als bio-ingenieur Chemie en Plantenbiologe, is gewoon hoogleraar aan de faculteit Wetenschappen van de UGent en onderzoeksdirecteur van het Laboratorium voor Functionele Plantenbiologie. Zij doceert opleidingsonderdelen in het domein van de Plantenfysiologie. Zij was 5 maal gastdocente aan buitenlandse universiteiten en publiceerde meer dan 160 artikels en reviews. Gedurende 16 jaar was zij verbonden aan het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (aspirant tot onderzoeksdirecteur; 1984-2000).

Met een beurs van British Council voerde Van Der Straeten predoctoraal onderzoek uit aan de universiteit van Reading (UK), in het laboratorium van Prof. J.B. Harborne. Als aspirant FWO trok ze naar de Verenigde Staten om o.l.v. Prof. H.M. Goodman aan Harvard University het sleutelenzyme van de biosynthese van het plantenhormoon ethyleen te karakteriseren (1985-1986). Vanaf 1987 zette zij haar doctoraat verder in het Laboratorium voor Genetica o.l.v. Prof. M. Van Montagu.
Zij richtte een onderzoeksgroep op met het ethyleen metabolisme als centraal thema, en was een van de eersten die het concept van interacties van plantenhormonen moleculair aantoonde. In het kader van de bijstelling van haar doctoraat in 1990, initieerde zij onderzoek op presymptomatische detectie van plantenstress via beeldanalyse. Het mechanisme werd verder uitgediept tijdens een kort postdoctoraal verblijf in het laboratorium van Prof. H. Lambers aan de Universiteit Utrecht (NL). Dynamische visualisatie van biologische processen bleef een van haar fascinaties, tot op heden thematisch aanwezig in haar onderzoek.

In 2003 startte zij – gedreven door haar wens om een directere maatschappelijke bijdrage te leveren – onderzoek op vitamine biofortificatie van gewassen. Het genereren van rijst prototypes die tot 150 maal meer vitamine B9 (folaten) bevatten, stabiel bij langdurige bewaring, kan een mijlpaal vertegenwoordigen in de strijd tegen

neurale buisdefecten (zoals spina bifida) in regio's waar mensen afhankelijk zijn van rijst als voornaamste voedingsbron.

Dominique Van der Straeten werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Natuurwetenschappen.

Gerd VAN RIEL

Gerd Van Riel (°1967) is gewoon hoogleraar aan het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte van de KU Leuven. Zijn onderzoek betreft voornamelijk Plato en de Platoonse traditie, met een klemtoon op het latere Neoplatonisme (Proclus en Damascius), en het christelijk Platonisme van Augustinus.

Zijn werk omvat verscheidene monografieën: Plato's Gods (Farnham: Ashgate), 2013 (Ashgate Studies in the History of Philosophical Theology); Pleasure and the Good Life: Plato, Aristotle and the Neoplatonists (Leiden: Brill), 2000, (Philosophia Antiqua, vol.85), bekroond door de KVAB; en de kritische teksteditie met inleiding en Franse vertaling van Damascius, Commentaire sur le Philèbe (Paris: Les Belles Lettres), 2008. Hij schreef ook talrijke artikels over antieke wijsbegeerte en is de hoofdredacteur van het internationale tijdschrift Augustiniana. A Journal for the Research on Augustine and Augustinianism.

Prof. Van Riel is stichter en directeur van LECTIO - Leuven Centre for the Study of the Transmission of Texts and Ideas in Antiquity, the Middle Ages and Renaissance, dat als onderzoeksconsortium specialisten bijeenbrengt vanuit diverse disciplines en faculteiten rond onderzoek naar de pre-moderne cultuurtraditie. Hij is ook lid (plv. voorzitter) van de Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit van de KU Leuven, en van de FWO Task Force voor Wetenschappelijke Integriteit.

Naast zijn wetenschappelijk werk is prof. Van Riel ook actief als pianist, o.a. in het Trio Arcelia (met Katrijn Everaert, viool, en Katrien Van Kerckhoven, cello).

Gerd Van Riel werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Menswetenschappen.

Dirk VERSCHUREN

Dirk Verschuren (°1964) is hoogleraar en Francqui Stichting onderzoeksprofessor (2016-2019) in Paleoecologie en Climate Change aan de UGent, hoofd van de onderzoeksgroep Limnologie binnen de vakgroep Biologie. Afgestudeerd als licentiaat in de biologie (zoölogie) aan de UGent in 1986 trok hij naar de VS om in 1996 een PhD in Ecology (Quaternary Paleoecology) te behalen aan het befaamde Limnological Research Center van de University of Minnesota, Minneapolis.

Na een initieel postdoctoraal traject in de VS, ook aan de US National Oceanic and Atmospheric Administration (NOAA), Large Lakes Observatory, Duluth, en een vervolgtraject in Vlaanderen (FWO), werd hij in 2004 Senior Research Associate aan het GeoForschungsZentrum in Potsdam, het zenuwcentrum van de operaties van het International Continental Drilling Program (ICDP) – wereldwijd.

Terug aan de UGent in 2014, startte hij er als onderzoeksprofessor (BOF-ZAP) een bij uitstek interdisciplinair onderzoeksprogramma dat de traditionele disciplines van (paleo-)klimatologie, (paleo-)ecologie, geologie, geografie en archeologie overkoepelt met het moderne geïntegreerd concept van 'Earth System History'. Hij onderzoekt hiertoe de informatie opgeslagen in het sedimentarchief op de bodem van meren. Een krachtlijn in zijn onderzoek is de documentatie van de klimaatgeschiedenis van tropisch Afrika over tijdschalen van tienduizenden tot honderdduizenden jaren, als basis voor de opheldering van (1) de rol van tropische klimaatsystemen in wereldwijde klimaatsveranderingen (2) de lange-termijn dynamiek van tropische aquatische en terrestrische ecosystemen, (3) de invloed van klimaatvariatie op de pre-koloniale culturele geschiedenis van Afrika, en (4) huidige interacties tussen mens en natuur in Afrika met betrekking tot de verwante problemen van waterschaarste en ecosysteemverstoring.

In een publicatie in Nature (2000) bracht hij de eerste reconstructie van de klimaatgeschiedenis van tropisch Afrika over het laatste millennium, met een tijdsresolutie die toelaat fluctuaties in neerslag en droogte aan te tonen, rechtstreeks bruikbaar voor het testen van nieuwe regionale klimaatmodellen ter ondersteuning van lange-termijn neerslagprognoses door de Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC). Als co-auteur van de studie van een uniek sedimentarchief ontdekt in een woestijnoase in Tsjaad, gepubliceerd in Science in 2008, heeft hij de geschiedenis van de uitdroging van de Sahara mede herschreven. En sedert 2003 heeft hij onvermoeibaar geijverd voor de ontsluiting van het uniek sedimentarchief dat in expedities onder zijn leiding aangetoond werd in het Challa-meer, een kratermeer nabij de Mt. Kilimanjaro in Oost-Afrika: in november van dit jaar werd dit archief aangeboord in het raam van ICDP-project DeepChalla.

Dirk Verschuren werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Natuurwetenschappen.

BUITENLANDSE LEDEN

Elke Klasse van de Academie telt onder haar leden ook verschillende buitenlandse leden. Zij dragen bij tot de internationale uitstraling van de Academie. Wanneer zij in België zijn, komen deze buitenlandse leden ook naar de Klassenvergadering en geven er, indien mogelijk, een voordracht.

In de Klasse van de Natuurwetenschappen werden dit jaar geen nieuwe buitenlandse leden verkozen.

In de Klasse van de Menswetenschappen werden dit jaar twee nieuwe buitenlandse leden verkozen:

- Dr. Hélène Cuvigny (°1956) is historica en papyrologe. Zij is werkzaam als directeur de recherche aan het CNRS en is verantwoordelijk voor de papyruscollectie van de Sorbonne. Sinds 1994 leidt ze belangrijke opgravingen in de oostelijke woestijn tussen Egypte en de Rode Zee. Dankzij haar inzet zijn deze opgravingen een model van samenwerking tussen archeologen en papyrologen.

- Prof. Jürgen Kocka (°1941) is historicus van wereldformaat gespecialiseerd in Europese sociaal-economische geschiedenis en in Europese ondernemings-geschiedenis. Hij is houder van diverse eredoctoraten en ontving talrijke prijzen. Hij is lid van verschillende academiën waaronder de Berlin-Brandenburgische Akademie der Wissenschaften en de American Academy of Arts and Sciences. Van 2000 tot 2005 was hij president van de International Committee of Historical Sciences (CISH).

In de Klasse van de Kunsten werden dit jaar geen nieuwe buitenlands leden verkozen.

In de Klasse van de Technische Wetenschappen werden dit jaar drie nieuwe buitenlandse leden verkozen.

- Prof. Dan M. Frangopol is de eerste houder van Fazlur R. Khan leerstoel voor Structural Engineering and Architecture aan de Lehigh University in Bethlehem, Pennsylvania (USA). Daarvoor was hij verbonden met de University of Colorado at Boulder (USA) en A. Lipski Consulting Engineers in Brussel en behaalde zijn doctoraat aan de Université de Liège. Hij is een wereldautoriteit op het vlak van probabilistische methodes in de modellering en monitoring van structuren. Zijn werk en inzichten dragen bij tot de duurzaamheid van bruggen en gebouwen. Hij is houder van talloze eredoctoraten, ereprofessoraten en onderscheidingen.

- Prof. W.H.M. Zijm is een internationaal erkende autoriteit op het vlak van operationele processen, productie en logistiek. Hij is als professor verbonden aan de Universiteit van Twente, waarvan hij ook Rector Magnificus was, en is wetenschappelijk adviseur van Dinalog (Dutch Institute for Advanced Logistics) en vice-chair van het European Technology Platform for Logistics, een EU-geaccrediteerde organisatie verantwoordelijk voor het ontwerp van de

roadmaps die aan de basis liggen van het Horizon 2020 onderzoeks- en innovatieprogramma. Na zijn studies in Amsterdam en een doctoraat in Eindhoven was hij actief in logistieke managementsfuncties bij Philips, waarna hij terugkeerde naar de academische wereld. Professor Zijm's onderzoeksinteresses gaan uit naar productie en supply chain management, duurzame logistiek, onderhoudsplanning en -controle, industriële symbiose en service management.

- Prof. Alexander D'Hooghe is directeur van het MIT Center for Advanced Urbanism (CAU) en hoofd en oprichter van het globale architectuur- en urbanismebureau Organization for Permanent Modernity (ORG) met vestigingen in Boston en Brussel. Het CAU is een interfacultair samenwerkingsverband binnen MIT dat zich toelegt op grootschalige ontwerpprojecten die een antwoord proberen te geven op uitdagingen binnen de urbanistiek als klimaat, volksgezondheid, technologie en globalisering. Alexander D'Hooghe studeerde aan de KULeuven en Harvard GSD, behaalde zijn doctoraat aan het Berlage Institute met de TU Delft. Voor hij ORG oprichtte werkte hij samen met Marcel Smets, Stephane Beel, Wiel Arets en Rem Koolhaas. In 2016 werd hij aangesteld als intendant voor het overkappingsproject van de Antwerpse ring.

Algemene Openbare Vergadering - 10 december 2016

Programma

Hymne

Verwelkoming door de heer Hubert Bocken, voorzitter

Verslag door de heer Freddy Dumortier, vast secretaris

Voorstelling van de nieuwe leden van de Academie

Muzikaal Intermezzo 1

Proclamatie van de Laureaten van de Academie

Laureaat van de Klasse Natuurwetenschappen:
mevrouw Sara Bals
Laureaat van de Klasse Menswetenschappen:
de heer Ernst Koster
Laureaat van de Klasse Kunsten:
de heer Steven Baelen
Laureaat van de Klasse Technische Wetenschappen:
de heer Korneel Rabaey

Proclamatie van de laureaten van de Fondsprijzen

Octaaf Callebautprijs:	mevrouw Tara Grauwet
Henri Vanderlindenprijs:	mevrouw Ludmila Carone
Mgr. Jozef Coppensprijs:	de heer Hans Ausloos
Mgr. Charles De Clercqprijs:	mevrouw Annelies Somers
Jan Gillisprijs:	de heer Wannes Dupont
Marie-Christiane Maselisprijs:	mevrouw Geertrui Serneels
Mgr. René Lenaertsprijs:	mevrouw Livine Van Eecke
Floris Van der Muerenprijs:	de heer Tim Duerinck

Proclamatie van de laureaat van de Prijs van de Vlaamse Minister voor Wetenschapsbeleid : Kazerne Dossin

Muzikaal Intermezzo 2

Uitreiking van de Gouden Penning aan de heer Alain Platel

Voordracht door de heer Alain Platel

Receptie

Muzikale intermezzi

Emma Posman, sopraan & Piet Swerts, piano

Intermezzo 1
Richard Strauß (1864-1949), *Epheu* (Gedicht: Felix Dahn), op. 22 (1888)

Intermezzo 2
Franz Schubert (1797-1828), *Ganymed* (Gedicht: J.W. von Goethe), D544

Beschouwingen van de Klassenbestuurders

Klasse van de Natuurwetenschappen

De Klasse Natuurwetenschappen had een drukke operationele agenda.
De leden van de Klasse Natuurwetenschappen hebben in 2016 acht keer plenair vergaderd in een klassenvergadering, onder leiding van bestuurder Jean-Pierre Henriet.

De Denkerscyclus 'The Doctoral Space revisited', getrokken door KNW en met KNW-bestuurder Jean-Pierre Henriet als coördinator, werd helemaal gerealiseerd in 2016. Inzichten uit talrijke ontmoetingen met stakeholders culmineerden in het slotsymposium in november. De inzet van o.a. KNW-leden heeft geleid tot de Standpunten 'Het Professoraat anno 2016' en 'Water en Klimaat' en de Denkerscycli 'The Doctoral Space revisited' en 'Water en klimaat'. Dit jaar werden ook de Standpunten 'De STEM-leerkracht' en 'De chemische weg naar een CO_2-neutrale wereld' aan het grote publiek voorgesteld. Tot slot was er ook een minisymposium 'Small to Medium sized Nations in International Collaborative Science', dat een bijdrage zal betekenen tot een Standpunt 'Vlaamse participatie in internationale onderzoeksprogramma's.

Het publiceren en presenteren van dit alles kon op ruime (publieke) belangstelling rekenen. Klassenleden hebben zich intens ingespannen om het resultaat van hun reflectie te delen met relevante actoren in de maatschappij.

Binnen de Klasse functioneren ook de vijf Permanente Studiegroepen van de Klasse Natuurwetenschappen, die de ontwikkelingen in hun vakgebied volgen: wis- en natuurkunde, aard- en levenswetenschappen, chemie, moleculaire biowetenschappen en computerwetenschappen.

In 2016 werden twee nieuwe gewone leden verkozen: Dominique Van der Straeten (plantenfysiologie) en Dirk Verschuren (limnologie). Er werden geen nieuwe buitenlandse leden verkozen. Irina Veretennicoff werd benoemd tot erelid.

Op 22 december 2016 legde bestuurder Jean-Pierre Henriet omwille van medische redenen zijn functie neer. Hij werd opgevolgd door Dirk Van Dyck.

Dirk Van Dyck

Klasse van de Menswetenschappen

In 2016 heeft de Klasse Menswetenschappen opnieuw tal van activiteiten en lezingen georganiseerd.

De traditie van de 'Korte mededelingen' werd verder gezet. Op verschillende vergaderingen gaf een lid van de klasse gedurende 20 minuten toelichting bij een actuele evolutie in zijn of haar onderzoek. Daarnaast kwamen ook de ruimere lezingen iedere vergadering aan bod.

In januari werd het In Memoriam voor Walter Van Gerven gehouden door Marcel Storme in aanwezigheid van de familie. De vier nieuwe leden stelden kort hun wetenschappelijk werk voor: Bart Keunen (literatuurwetenschap), Koen Matthijs (gezinssociologie), Batja Mesquita (psychologie) en Mieke Van Houtte (sociologie).

Tijdens de vergadering van februari werd de korte mededeling gegeven door Wilfried Dewachter over "De stemplicht/opkomstplicht als censuur". Buitenlands lid Simon Shetreet gaf vervolgens een lezing over "Judicial Independence and Accountability".

In maart verzorgde Dirk Heirbaut een korte mededeling in verband met een actueel onderwerp, nl. de Brexit: "Engels recht: van 'noble isolation from Europe' naar 'Brexit'". Tijdens deze vergadering sprak Ann Verhetsel over het mobiliteitsvraagstuk: "Over bereikbaarheid in Vlaanderen/België".

In juni sprak Herman Van der Wee het In Memoriam uit voor twee overleden buitenlandse leden van de klasse: François Crouzet en Peter Mathias. Danny Praet gaf een lezing over "De filosofie van het Lam Gods".

Op 30 augustus werden tijdens een buitengewone vergadering de resultaten van de bevraging bij de leden van de KVAB toegelicht en besproken.

In september vond de vergadering plaats in Brussel in aanwezigheid van de consorores en confraters van de KANTL. Kris Humbeek, lid van de KANTL, gaf een lezing over Hugo Claus getiteld: "Het portret van de schrijver als jong nationaalsocialist: Het verdriet van België". Bart Keunen sprak over "De verbeelding in de Mediopolis. Over wereldsteden, nevelsteden en hybride stedelijkheid in een Europese context".

In oktober kwam opnieuw de Brexit aan bod. Jan Wouters hield toen een korte mededeling onder de titel "BREXIT: Historische tragedie of Much Ado About Nothing". Lutgart Van den Berghe sprak over "Public governance: over het beheer van overheidsbedrijven". In oktober vonden ook de verkiezingen plaats voor een nieuwe bestuurder en onderbestuurder van de Klasse Menswetenschappen. Godelieve Laureys werd verkozen tot bestuurder, Kristiaan Versluys tot onderbestuurder.

Op de laatste klassenvergadering van het jaar, in november, gaf Marc De Mey de korte mededeling over: "Jan van Eycks identificatie van de diverse fases van het licht

op een traject doorheen een glazen kraal". De lezing op deze vergadering werd gegeven door Kristiaan Versluys: "Onderwijsbeleid aan de Vlaamse universiteiten: recente evoluties en perspectieven".

Op het programma van de Klasse Menswetenschappen stond in 2016 ook de succesvolle organisatie van de Lentecyclus. Het thema was "Gezondheid, gedrag en geluk – de G3 die er echt toe doet". Coördinator van de Lentecyclus was Johan Wagemans die drie druk bijgewoonde namiddagsymposia in april en mei 2016 organiseerde.

De Klasse Menswetenschappen heeft in 2016 opnieuw bijgedragen tot het succes van de publicatiereeks Standpunten van de Academie met de publicatie van het klassenoverschrijdend Standpunt "Het professoraat anno 2016" en het Standpunt "De gezondheidszorg in evolutie: uitdagingen en keuzes". In 2016 gingen ook de voorbereidingen voor het Denkersprogramma over Multiculturaliteit van start, met Marie-Claire Foblets en Ron Lesthaeghe als coördinatoren.

Karel Velle

Klasse van de Kunsten

In 2016 heeft de Klasse Kunsten tal van activiteiten en lezingen georganiseerd. De muzikale en plastische inleidingen werden verder gezet, zorgvuldig uitgezocht en steeds toepasselijk bij de mededeling die volgde door leden en/of externe sprekers. Er was daarnaast ook ruimte voor een atelierbezoek van één van de leden en enkele bezoeken aan tentoonstellingen van leden. De jarige leden werden in oktober getrakteerd op een free-recital met Paul Van Gysegem, contrabas en Kim Van den Brempt aan de piano.

In januari was er de inauguratie van nieuw lid Wim Henderickx, gevolgd door een lezing van Alain Platel over "De link tussen mijn opleiding orthopedagogiek en het (dans)theater".

Op 17 februari verzorgde Luc Van Hove de muzikale inleiding en gaf Kas Oosterhuis, Nederlands architect, een lezing over "Next Generation Building".

In maart werd een In Memoriam voor Luc Brewaeys gehouden door Annelies Van Parys. Michel Buylen zorgde voor een plastische inleiding en Wim Henderickx gaf een lezing over "De invloed van niet-westerse culturen op mijn muzikaal denken".

In juni ging de vergadering door in Laken waar de leden ontvangen werden door Prof. Linda Van Santvoort voor een geleid bezoek aan het voormalig atelier van de graf-beeldhouwers Salu en een bezoek aan de begraafplaats van Laken. Daaropvolgend trakteerde Jan Van Landeghem de aanwezigen op een kort orgelrecital in de Onze-Lieve-Vrouwekerk met o.m. werk van André Laporte.

Begin juni werd met de Klasse eveneens een bezoek gebracht aan de tentoonstelling van Anne-Mie Van Kerckhoven in galerij Zeno-X galery, en aan het atelier van Anne-Mie Van Kerckhoven.

In september nam de bestuurder de muzikale inleiding over met werk van Nicolas Payen, kapelmeester Filips II en gaf Guy Delmarcel een lezing over "Het Leven van Cyrus. Vlaamse wandtapijten voor koning Filips II van Spanje (1556-1558)".

Het Free-Recital door Paul Van Gysegem en Kim Van den Brempt vond plaats in oktober tijdens de huldiging van de jarige leden André Laporte, 85 jaar gouden medaille (rede door Jan Van Landeghem); Carl Van de Velde, 80 jaar, zilveren medaille (rede door Hans Vlieghe) en Guy Delmarcel, 75 jaar, bronzen medaille (rede door Koenraad Brosens).

In november gaf Raoul Servais een inleiding bij zijn animatiefilm TANK en volgde een lezing door Prof. dr. Jacques Pauwels, Canadees-Belgisch historicus, over "De Groote Klassenoorlog, WO I vanuit Dali-perspectief". Daarna brachten de aanwezigen een bezoek aan de tentoonstelling 'De Generaties' ter gelegenheid van het emeritaat van Willem Elias in galerij De Markten.

Op het programma van de Klasse Kunsten stond het afgelopen jaar de succesvolle afronding van het Denkersprogramma Kunst & Geld. Het slotcongres, voorzien op 21 november 2016 werd door terreurdreiging uitgesteld en vond plaats op 27 februari 2017. Daarnaast werd werk gemaakt van de voorbereiding van een nieuw Denkersprogramma getiteld “Beeldverbod in de 21ste eeuw” onder het coördinatorschap van Bart Verschaffel en Anne-Mie Van Kerckhoven.

De Klasse Kunsten heeft in 2016 sterk ingezet op de publicatie van haar Standpunten waaronder ‘Het Bloementapijt’, ‘Het Doctoraat in de Kunsten’ en ‘Elementen van een duurzaam kunstenbeleid’.

In samenwerking met het ACF werd tevens het initiatief genomen om een pianorecital te organiseren met werk van o.a. Piet Swerts, uitgevoerd door Russell Hirschfield. Door de aanslagen in Brussel werd dit recital verdaagd naar 2017.

Lucien Posman

Klasse van de Technische Wetenschappen

Naar jaarlijkse gewoonte vergaderde de Klasse Technische Wetenschappen ook in 2016 vijfmaal plenair.

De Denkerscyclus 'Water en Klimaat', getrokken door KTW en met KTW-lid Willy Verstraete als coördinator, kwam tot volle ontplooiing in 2016. Het culminatiepunt was een druk bijgewoond symposium in juni 2016 en het gaf ook aanleiding tot een Standpunt 'Vlaanderen wijs met water'.

Leden van de KTW droegen verder bij tot twee klassenoverschrijdende standpunten. 'De STEM-leerkracht' werd aan het grote publiek voorgesteld en 'Het professoraat anno 2016' werd gepubliceerd én gepresenteerd in 2016. Een KTW-werkgroep rond KTW-lid Hendrik Van Brussel en Joris De Schutter publiceerde een Standpunt rond het thema robotisering: 'Naar een inclusieve robotsamenleving. Robotisering, automatisering en werkgelegenheid'. De Reflectiegroep Energie (met leden van de KTW), over wiens activiteit elders afzonderlijk verslag uitgebracht wordt, publiceerde eveneens een Standpunt in 2016: 'De eindgebruiker centraal in de energietransitie'.

De diverse activiteiten konden op ruime (publieke) belangstelling rekenen. Klassenleden hebben zich intens ingespannen om het resultaat van hun reflectie te delen met relevante actoren in de maatschappij. Daarnaast werd reeds van gedachten gewisseld en begonnen met de voorbereiding van Standpunten en Denkerscycli die in de toekomst zullen verschijnen.

De KTW-leden die zetelen in stuurgroepen van EASAC (European Academies Science Advisory Council) brengen op KTW-vergaderingen geregeld verslag uit. Paul Verstraeten werd via BACAS (Belgian Academy Council of Applied Sciences) lid van de Board of Directors van CAETS (International Council of Academies of Engineering and Technological Sciences) en bracht vanuit die rol verslag uit over de activiteiten in deze geledingen.

De Klasse Technische Wetenschappen verkoos in 2016 twee nieuwe gewone leden: Rik Van de Walle (IDLab) en Liesbet Lagae (nanobiofysica). Daarnaast werden drie nieuwe buitenlandse leden verkozen: Dan Frangopol (bouwkundige structuren), Henk Zijm (operationele processen) en Alexander D'Hooghe (urbanistiek). De heren Erik Tambuyzer, Jan Van Campenhout, Jean Berlamont, Ludo Gelders, Paul Lagasse, Leo Michiels, Erick Vandamme en Ignaas Verpoest werden benoemd tot erelid.

Paul Verstraeten

Mededelingen in de Klassen

Klasse van de Natuurwetenschappen

Volgende sprekers kwamen aan bod:

- Jean-Pierre Henriet: The Doctoral Space on a Flat World
- Lieve Van Hoof: The Doctoral Space: a Postdoc Perspective
- Maria Helena Nazaré: The Doctoral Space: Anticipating the Future
- Louise Fresco, acceptatierede zonder titel, het thema was: burgers betrekken bij de wetenschap
- Bert Weckhuysen: Katalyse
- Francis Halzen: IceCube, building a new window on the universe

Klasse van de Menswetenschappen

De volgende lezingen werden gehouden:

- Shimon Shetreet: Judicial Independence and Accountability
- Ann Verhetsel: Over bereikbaarheid in Vlaanderen/België
- Danny Praet: De filosofie van het Lam Gods
- Bart Keunen: De Verbeelding van de Mediopolis. Over wereldsteden, nevelsteden en hybride stedelijkheid in een Europese context
- Kristiaan Versluys: Onderwijsbeleid aan de Vlaamse universiteiten: recente evoluties en perspectieven
- Lutgart Van den Berghe: Public governance: over het beheer van overheidsbedrijven.

Daarnaast werden de volgende Korte Medelingen gehouden:

- Wilfried Dewachter: De stemplicht/opkomstplicht als censuur
- Dirk Heirbaut: Engels recht - van 'noble isolation from Europe' naar 'Brexit'?
- Marc De Mey: Jan van Eycks identificatie van de diverse fases van het licht op een traject doorheen een glazen kraal
- Jan Wouters: Brexit - Historische tragedie of Much Ado About Nothing?

Klasse van de Kunsten

Volgende sprekers kwamen aan bod:

- Alain Platel: De link tussen mijn opleiding orthopedagogiek en het (dans)theater.
- Kas Oosterhuis: Next Generation Building
- Wim Henderickx: De invloed van niet-westerse culturen op mijn muzikaal denken
- Linda Van Santvoort: Geleid bezoek aan voormalig atelier van de grafbeeldhouwers Salu en bezoek aan de begraafplaats van Laken
- Guy Delmarcel: Het leven van Cyrus. Vlaamse wandtapijten voor koning Filips II van Spanje (1556-1558)
- Jacques Pauwels: De Groote Klassenoorlog, WO I vanuit Dali-perspectief.

De inleidingen werden verzorgd door Wim Henderickx, Luc Van Hove, Michel Buylen, Jan Van Landeghem, Lucien Posman en Raoul Servais.

Klasse van de Technische Wetenschappen

Volgende sprekers kwamen aan bod:

- Yvo Desmedt: De fundamentele oorzaken van onveilige informatie-systemen.
- Joos Vandewalle: De recente invoering van de ijkingstoets wiskunde voor burgerlijk ingenieursstudies en de impact ervan.
- Greet Keppens: Panta rhei: change management in een VUCA (Volatility, Uncertainty, Complexity and Ambiguity) wereld. Servitisatie als praktijkvoorbeeld.

Overzicht vergaderingen

Klassenvergaderingen

Titel	Datum
Klasse Natuurwetenschappen	13-01-2016
Klasse Menswetenschappen	16-01-2016
Klasse Kunsten	20-01-2016
Klasse Technische Wetenschappen	21-01-2016
Klasse Natuurwetenschappen	10-02-2016
Klasse Kunsten	17-02-2016
Klasse Menswetenschappen	20-02-2016
Klasse Kunsten	16-03-2016
Klasse Menswetenschappen	19-03-2016
Klasse Technische Wetenschappen	19-05-2016
Klasse Natuurwetenschappen	08-06-2016
Klasse Kunsten	15-06-2016
Klasse Menswetenschappen	18-06-2016
Klasse Natuurwetenschappen	07-09-2016
Klasse Kunsten	14-09-2016
Klasse Technische Wetenschappen	20-09-2016
Klasse Natuurwetenschappen	12-10-2016
Klasse Menswetenschappen	15-10-2016
Klasse Kunsten	19-10-2016
Klasse Natuurwetenschappen	09-11-2016
Klasse Kunsten	16-11-2016
Klasse Menswetenschappen	19-11-2016
Klasse Technische Wetenschappen	24-11-2016

Gezamenlijke vergaderingen

Titel	Datum
Gezamenlijke vergadering van de Klasse Natuurwetenschappen en de Klasse Technische Wetenschappen in Leuven (Materialise)	09-03-2016
Gezamenlijke Vergadering van de vier Klassen op uitnodiging van de Klasse van de Natuurwetenschappen	20-04-2016
Lentevergadering van de vier Klassen te Gent	28-05-2016
Klasse Menswetenschappen met KANTL	17-09-2016

Huldiging jarige leden

Bij beslissing van het Bureau op de vergadering van woensdag 6 februari 2002, worden de laudatio's van de 75-jarigen integraal opgenomen in het jaarboek, met een foto. De viering van de andere jubilarissen wordt gewoon vermeld.

Klasse van de Natuurwetenschappen

De volgende leden worden voor hun verjaardag geëerd: de heren August Coomans (80) en Walter Fiers (85).

De huldiging voor de heren Coomans en Fiers vond plaats tijdens de novembervergadering van 2016.

Klasse van de Menswetenschappen

Er vonden geen huldigingen plaats in 2016.

Klasse van de Kunsten

De volgende leden worden voor hun verjaardag geëerd: de heren Guy Delmarcel (75), André Laporte (85) en Carl Van de Velde(80).

Alle huldigingen vonden plaats tijdens de oktobervergadering van 2016.

Huldiging voor de heer **Guy Delmarcel**:

Geachte dames en heren, Geachte professor Delmarcel, Beste Guy,

Als deze Academie een kathedraal van de wetenschap is, dan kan ze natuurlijk niet zonder drieluik. Dit drieluik, met een predella.

Het is een bijzondere triptiek met een lange genese. De linkervleugel dateert uit 1953. Het middenluik kwam 25 jaar later tot stand. Het rechterluik nog eens 25 jaar later. De predella, tenslotte, kunnen we ongeveer halverwege situeren.

Het is duidelijk dat het taferelen uit het leven van één man in beeld brengt. Een man die blijkbaar kan ontsnappen aan de doorgaans verwoestende effecten van de tijd en slechts enkele haren veranderd is. Een man die we natuurlijk kunnen identificeren als Guy Delmarcel. De man die we vandaag vieren.

Elk luik leert ons iets over Guy Delmarcel. Hij heeft mij en veel andere kunsthistorici leren kijken, dus dat is ook wat wij de komende minuten gaan doen.

Wat zien we op het linkerluik? Een jonge kerel die enigszins dromerig en bescheiden, maar tegelijkertijd vol vertrouwen, een onbestemde toekomst inkijkt. Hij staat op een drempel – die van de plechtige communie, zo kunnen we afleiden uit het beeld. Er is het horloge dat subtiel in beeld komt – een typisch geschenk dat het einde van de kindertijd inluidt. Een geschenk dat een man in een raamwerk van verantwoordelijkheden plaatst. En er is het opengeslagen boek, uiteraard, dat wellicht een missaal is. Het kan een Duitse of Franse uitgave zijn, de talen die de jonge Guy thuis sprak. Of een Nederlandstalige, de taal waarin hij lagere school liep.

In de jaren die volgden stak Guy Delmarcel nog andere talen in de rugzak: Latijn, Grieks en Engels. Aan de Katholieke Universiteit Leuven koos hij voor Romaanse filologie en voegde hij zo ook nog Italiaans en Spaans toe aan zijn taalarsenaal. Via Voltaire en een natuurlijke helling naar de kunsten werd Guy Delmarcel vervolgens ook licentiaat in de kunstgeschiedenis, na een ommetje langs het leger en enkele gedenkwaardige bals. De kalender leest 1969 wanneer Guy Delmarcel aan zijn loopbaan als multilinguist en kunsthistoricus begint – een jaar dat in menig opzicht memorabel genoemd kan worden.

Professoren Kunstgeschiedenis in Leuven hadden en hebben nog steeds vele gebreken, maar ook oog voor talent. Guy Delmarcel werd onmiddellijk ingelijfd als assistent. Dat betekende dat hij aan een doctoraatsonderzoek kon beginnen, maar ook dat allerlei grote en kleine klussen en colleges hem naar alle hoeken en kanten van de kunstgeschiedenis duwden. En naar Europese steden als Parijs (waar een man geen

man kon zijn zonder pijp). Het waren ongetwijfeld drukke tot hectische jaren, maar ze boden Guy Delmarcel de kans om breed te lezen en breed te kijken; ze maakten hem tot een bijzonder veelzijdig kunsthistoricus die nooit in zijn niche opgesloten raakte.

Die niche was de wandtapijtkunst; de Vlaamse wandtapijtkunst van de 16de eeuw om meer precies te zijn; de wonderlijke en unieke reeks van Los Honores om heel precies te zijn.

De studie van de wandtapijtkunst moest in de vroege jaren 70 nog op zoek naar kinderschoenen om in te gaan staan. Het medium werd immers traditioneel beschouwd als een tak aan de boom van de decoratieve of toegepaste kunsten, en die stond traditioneel in de schaduw van die van de schone kunsten.

Guy Delmarcel zag het als zijn missie om die situatie om te keren. Toen hij in 1975 aangesteld werd als conservator Textiel & Wandtapijten in de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis van België, kreeg hij een belangrijke plaats in een mooie cockpit, en kon hij aan zijn missie beginnen.

Dit brengt ons bij het middenluik.

Wat zien we? Het missaal is ondertussen ingeruild voor een nieuw boek – een dat duidelijk over wandtapijten gaat. Guy Delmarcel heeft zich verder omringd met allerlei attributen die wijzen op serieuze studie en intensief denk- en schrijfwerk. Papieren met daarop een geslepen potlood; een leesbril; en een vreemdsoortige voorloper van de computer. Na enig onderzoek vond ik dat deze merkwaardige sculptuur een massieve voorouder is van de telefoon zoals we die vandaag kennen.

We kijken verder. We zien opnieuw een horloge – hetzelfde? Hoe dan ook, het is duidelijk dat we hier een man zien die geen tijd te verliezen heeft. Guy Delmarcel had het als conservator inderdaad razend druk in de jaren 70 en 80 van de vorige eeuw.

Niet alleen las en schreef hij voor en aan zijn doctoraat dat hij in 1981 voltooide – tot grote vreugde van de Belgische papierindustrie. Hij verrijkte ook de collectie van het museum met een aantal belangrijke wandtapijten die hij uiteraard in detail bestudeerde en publiceerde, vaak in het Bulletin van het Museum waarvan hij hoofdredacteur was. Daarnaast organiseerde hij een handvol wandtapijt-tentoonstellingen in België en in nabije en verre buitenlanden: van Polen over Moskou via China naar de Verenigde Staten. De wereld leerde het Vlaamse wandtapijt kennen in de jaren 70 en 80, met dank aan de tomeloze energie van Guy Delmarcel. Hij begreep ook de kracht van samenwerking, en organiseerde en coördineerde een groeiend internationaal netwerk van wandtapijtonderzoekers.

Of beter: onderzoeksters, zoals de predella duidelijk maakt. Het beeld is misschien niet even duidelijk voor de mensen achteraan, maar geloof me: van de tien wandtapijthistorici op deze foto zijn er slechts twee mannen. De gehuldigde is in opperbest humeur, getuige de brede glimlach. Hij staat nagenoeg centraal en torent

uit boven zijn collega's. Het is een symbolisch beeld, want ook binnen het wetenschappelijk landschap van de discipline nam Guy Delmarcel halverwege de jaren 80 deze plaats in.

Daar mag geen twijfel over bestaan; ik toon als bewijsstukken een uitsnede uit zijn bibliografie tussen ca 1975 en 1985 en enkele covers van boeken die velen onder u wellicht herkennen.

Professoren Kunstgeschiedenis in Leuven hadden en hebben veel gebreken, maar ook oog voor talent (ik zei het reeds). Zodra ze konden, en dat bleek in 1990 te zijn, lokten ze hun voormalig assistent terug naar de Universiteit.

Dat brengt ons bij het rechterluik. Wat zien we? Een bevlogen Guy Delmarcel die aan het woord is. We zien het horloge niet, maar als Guy les gaf (of een lezing) dan legde hij dat altijd netjes op de lezenaar dus we kunnen gerust aannemen dat het horloge daar ligt. We zien boek noch papieren. Als Guy les gaf (of een lezing) dan volgde hij zelden of nooit een uitgeschreven tekst. Dat maakte zijn colleges onweerstaanbaar spannend – of ze nu over wandtapijtkunst gingen, of over meubelkunst, of over methodologie, of over beeldhouwkunst, of over materialen en technieken van de kunst. Inderdaad, Guy Delmarcel bleef ook in zijn tweede leven aan de universiteit in zijn onderwijs een onnavolgbare duizelingwekkende duizendpoot.

Ondanks deze veelkantige lesopdracht; ondanks alle onvermijdelijke administratieve en bestuurlijke taken; en ondanks een veelheid aan activiteiten in het kader van wetenschappelijke dienstverlening, liet Guy Delmarcel zijn onderzoeks- en publicatieritme nooit verslappen.

De ene publicatie struikelde over de andere, zonder ooit aan kwaliteit in te boeten. Ik zou lang kunnen doorgaan over deze of gene publicatie – over het belang van hoekstenen als 'Flemish Tapestry Weavers Abroad', bijvoorbeeld, of 'Tapestries for the Courts of Federico, Ercole and Ferrante Gonzaga', of 'Les Chasses de Maximilien', of 'Los Honores' (een actualisering van het doctoraat) of natuurlijk het majestueuze 'Het Vlaamse wandtapijt' dat ook in het Frans en Engels verscheen, maar dan zou ik mezelf makkelijk kunnen verliezen in een specialistisch discours. Bovendien zou een focus op een aantal publicaties onrecht doen aan de vele, vele andere. Vanochtend nog heb ik geprobeerd ze te tellen. Ik ben gestopt bij 150 – gestopt omdat het voor een jonge prof op een bepaalde manier deprimerend is om geconfronteerd te worden met een œuvre van die omvang.

Het lijkt me beter om de rijke en unieke bibliografie vanuit de helikopter te becommentariëren. En dat kan kort maar bijzonder krachtig: de studie van de Vlaamse wandtapijtkunst is Guy Delmarcel, en omgekeerd. Natuurlijk zijn er naast hem nog andere wandtapijtonderzoekers, maar eerder vroeg dan laat putten we allemaal uit het rijke reservoir dat Guy Delmarcel heeft uitgebouwd – en nog steeds verder aan het uitbouwen is. De geschiedenis zal me zeker en vast gelijk geven wanneer ik stel dat we het aan Guy Delmarcel te danken hebben dat de studie van de wandtapijtkunst

uitgegroeid is tot een autonome en mature subdiscipline van de kunstgeschiedenis. Hij heeft nagenoeg eigenhandig het medium op de academische agenda gezet. Dat is, uiteraard, een uitzonderlijke prestatie.

Bejubelde tentoonstellingen als 'Tapestry in the Renaissance' en 'Tapestry in the Baroque' die in 2002 en 2007 te zien waren in het Metropolitan Museum of Art, bijvoorbeeld, zijn in zekere zin ondenkbaar zonder de honderden, duizenden pagina's die Guy Delmarcel schreef over de wandtapijtkunst. Ze zijn ondenkbaar zonder alle inspanningen die hij leverde om het netwerk van onderzoekers te voeden. Ze zijn ondenkbaar zonder de honderden, duizenden brieven en e-mails die hij schreef en waarin hij bijzonder gul gegevens, informatie en kennis deelde.

Wij vieren vandaag feest, maar geloof me, alle Vlaamse wandtapijten vieren vandaag hun patroonheilige.

Beste Guy,
Het is een bijzondere eer om hier vandaag te staan. Reeds als student was ik een enorme fan. Bergen respect had ik, en bewondering, voor de manier waarop je ons, argeloze maar ook hongerige studenten, kon uitdagen en inspireren. Later, als assistent en doctoraatsstudent, raakte ik zo mogelijk nog meer onder de indruk van je enthousiasme, eerlijkheid en eruditie – én van de manier waarop je open stond en staat voor andere invalshoeken en methodologieën. We werden langzaam ook vrienden, en het is een vriendschap die ik enorm koester. Zo leerde ik je kennen als een warme en lieve man, altijd bezorgd om je kinderen en kleinkinderen, om vrienden en collega's. Guy, ik hoop en weet dat je nog lang actief zal blijven als wandtapijtonderzoeker, en dat je nog jaren een belezen inspiratie zal blijven voor de collega's en de mensen om je heen. Zo'n drieluik als dat van vandaag is leuk op zich, maar we moeten mikken op een vierluik – minstens. En dus: afspraak in 2028.

Voor een meer gedetailleerde biografie en een bibliografie tot 2002, zie K. Brosens, 'So eine Arbeit wird eigentlich nie Fertig. Guy Delmarcel and the study of Flemish tapestry', in Flemish Tapestry in European and American Collections. Studies in Honour of Guy Delmarcel, Turnhout (Brepols), 2003, pp. 9–21.

Koenraad Brosens

Klasse van de Technische Wetenschappen

De volgende leden worden voor hun verjaardag geëerd: de heren Dirk Frimout (75) en Marcel Soens (90).

Alle huldigingen vonden plaats tijdens de novembervergadering van 2016.

Huldiging voor de heer **Dirk Frimout**:

Het is voor mij een buitengewoon groot genoegen en een voorrecht de laudatio te mogen uitspreken voor confrater, maar vooral oud-medestudent Dirk Frimout ter gelegenheid van zijn 75e verjaardag.

Dirk is afkomstig van Poperinge, waar hij werd geboren tijdens de oorlogsperiode, op 21 maart 1941, de eerste dag van de lente. Hij studeerde aan de Faculteit Toegepaste Wetenschappen van de Rijksuniversiteit Gent, waar wij medestudenten waren, samen ook met de confraters Urbain Meers en Jean Beeckman. Dirk was een degelijke en minzame medestudent, een goede vriend, een behulpzame kameraad, maar niemand van ons kon toen vermoeden dat hij ooit zo hoog zou vliegen. In juli 1963 behaalde hij het diploma van burgerlijk elektrotechnisch ingenieur.

Na zijn legerdienst bij de Luchtmacht – was dit een voorteken? – treedt hij in januari 1965 in dienst bij BIRA (Belgisch Instituut voor Ruimte-Aëronomie) te Ukkel, waar hij onderzoek verricht in verband met meettechniek en elektronische instrumentatie. Hij neemt deel aan een groot aantal meetcampagnes, in Zuid-Frankrijk, Spanje, Sardinië, Brazilië, Frans-Guyana, waarbij zijn diep inzicht vaak nodig is om de beperkingen van de materiële middelen te compenseren. Hierbij ontstaat een intense samenwerking met ons overleden medelid, Prof. Marc Vanwormhoudt, hetgeen leidt tot het doctoraat in de Toegepaste Wetenschappen aan de Universiteit Gent in 1970. Hij zet zijn onderzoek te Ukkel verder en werkt in 1971-72 als postdoctoral fellow aan de University of Colorado, in het Laboratory for Athmospheric and Space Physics.

In 1977 krijgt hij de opdracht de bouw te leiden van het rasterspectrometer-experiment voor de eerste Spacelab-missie. Bij hem groeit het verlangen niet alleen betrokken te zijn bij de ontwikkeling van de instrumenten en experimenten, maar ook bij de uitvoering ervan in de ruimte; hij stelt zich kandidaat als Europees wetenschappelijk astronaut ('payload specialist'). Hij doorstaat met succes de talrijke zware selectie-proeven, blijft als enige Belg over in de selectie van de laatste twaalf, maar valt dan toch uit de uiteindelijke selectie.
Vanaf 1978 komt hij in dienst bij ESTEC (European Space Research and Technology Centre) van, ESA (European Space Agency) in Noordwijk, Nederland, tot 1984 als senior engineer en van 1984 tot 1993 als Spacelab project manager in ESTEC. Hij krijgt de

verantwoordelijkheid over de coördinatie van de experimenten en over de opleiding van de ploeg die zou meewerken aan de Spacelab-I-missie en verhuist naar Keulen. In 1982 verplaatst zijn activiteit zich naar Huntsville, Alabama, waar de training op de simulatoren plaats vindt. Vanaf 1984 is hij vooral actief in het onderzoek in verband met de micro-zwaartekracht.

In januari 1986 wordt Dirk geselecteerd als reserve wetenschappelijk astronaut voor de eerste missie van de pendelvluchten of 'shuttle'-vluchten voor de observatie van de aarde, die later de naam ATLAS zullen krijgen. Alle plannen worden echter doorkruist door de catastrofe met de Challenger enkele weken later, waardoor de Atlas-missies voor vele jaren worden uitgesteld en de kansen dat Dirk Frimout ooit aan een missie als astronaut zou deelnemen in het niets schijnen te verdwijnen. Hij wordt echter aangeduid door de NASA als reserve payload specialist voor de vlucht ATLAS-1 en in 1991 wordt hij gekozen als effectief wetenschappelijk astronaut als Mike Lampton uitvalt wegens ziekte. De Atlantis met de ATLAS-I (vlucht STS 045) wordt met succes gelanceerd op dinsdag 24 maart 1992 en landt feilloos na een vlucht van 9 dagen en 143 omcirkelingen van de aarde, met een schat aan wetenschappelijke resultaten. Zelf had ik het groot voorrecht de lancering op cape Kennedy te mogen bijwonen, samen met wijlen confrater Marc Vanwormhoudt, in een missie georganiseerd door toenmalig Minister voor Wetenschapsbeleid Dehousse. Het aftellen deed ons onze adem inhouden, laat staan wat het betekende voor de families van de astronauten en voor de astronauten zelf.

Dirk Frimout heeft zelf vaak het belang van deze ruimtevaartexpedities voor de toekomst van de mensheid onderstreept, zoals het belang voor het onderzoek van de ozonlaag, van het broeikaseffect, enz. Deze ruimtevaart-experimenten zijn geen sensationele publicitaire stunts, maar zijn elementen van diepgaand fundamenteel onderzoek, onmisbaar voor de toekomst van onze planeet.

Na zijn ruimtereis ontvangt hij in november 1992 een eredoctoraat aan zijn Alma Mater, de universiteit Gent, en ik had het voorrecht de laudatio te mogen uitspreken. 20 jaar later volgt de Université de Liège dit voorbeeld, ter gelegenheid van een reünie in België van de bemanning van de vlucht STS 045. Deze vond plaats tijdens het Space Week 2012 evenement waarin men een week lang de twintigste verjaardag van de ruimtemissie in de kijker zette.

Dirk Frimout werd door Koning Boudewijn in de adelstand verheven en benoemd tot Burggraaf. Hij werd tevens benoemd tot Grootofficier in de Leopoldsorde. Hij is buitenlands geassocieerd lid van de “Académie Nationale de l’Air et de l’Espace” de France. Hij is ereburger van zijn geboortestad Poperinge. De asteroïde (5115) werd naar hem genoemd.

Na zijn periode als ruimtevaarder was Dirk Frimout actief, enerzijds als leider van onderzoek en vorming in diverse bedrijven en anderzijds in organisaties die de ruimtevaart en het ruimteonderzoek promoveren.

Zo was hij van 1993 tot 1998 bij Belgacom Director of New Developments en Director Academic & Educational Affairs. Van 1998 tot 2001 was hij verantwoordelijk voor permanente vorming bij Flanders Language Valley, en van 2001 tot 2002 bij Tibotec-Virco NV. Van 1998 tot 2007 was hij deeltijds docent aan de VUB, en van 1999 tot 2007 gastprofessor aan Universiteit Gent.

Daarnaast was en is hij actief in Eurospace Society (Voorzitter van 1994 – nu), een VZW voor de promotie van Ruimtevaart en Ruimteonderzoek naar de jeugd toe (Voordrachten, schoolbezoeken, ruimtestages, enz). Dirk is eveneens actief vanaf 1994 in de Stichting Dirk Frimout (Permanent Ondervoorzitter). Deze Stichting organiseert jaarlijks, in samenwerking met de Koningin Paola Stichting, de prijs FOCUS AARDE, voor eindwerken in het technisch onderwijs. Hij is voorzitter van de jury voor de Odisseaprijs (Jaarlijkse prijs uitgereikt door de Senaat voor eindwerken van Belgische universiteitsstudenten in verband met Ruimtevaart en Ruimte-onderzoek).

In 1993 verscheen het boek "*Op zoek naar de blauwe planeet*" over de technische en menselijke aspecten van zijn ruimtereis, geschreven door Dirk met Suzy Hendrickx als mede-auteur.

Dirk is erelid van de Klasse van Technische Wetenschappen van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen en Kunsten sedert de oprichting in 2009 en was lid, later erelid van CAWET sedert 1994.

Om zijn bekendheid en populariteit bij de jeugd te illustreren wil ik ook het stripverhaal van Suske en Wiske vernoemen, "*De stervende ster*", waarin Dirk optreedt en waarin hij bij hun ontmoeting tot Professor Barabas zegt: "*Ik ben het, ik ben je oude studiemakker*".

Beste Dirk, ter gelegenheid van het bereiken van je 75 jaar wil ik je, namen onze klasse Technische Wetenschappen van de KVAB, van harte feliciteren met alles wat je gerealiseerd hebt en je nog veel actieve en gelukkige jaren toewensen.

Jaques Willems

Academische Fondsen en Prijzen

Laureaten van de Academie 2016

De Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten kent jaarlijks vier prijzen toe in de respectievelijke disciplines van de vier Klassen, ter bekroning van de carrière van een jong onderzoeker of kunstenaar. De laureaten van de Academie zijn de belangrijkste wetenschappelijke en/of culturele prijzen die de Academie uitreikt ter bevordering van wetenschap en cultuur en zij worden gehonoreerd met een bedrag van € 10.000.

Vorige Laureaten:

	Natuurwet.	Menswet.	Kunsten	Techn. Wet.
2001	Annemie Bogaerts	Roland Breeur	-	-
2002	Ivo Vankelecom	Marc Brysbaert	Wim Henderickx	-
2003	Luc De Meester	Jan Papy	-	-
2004	Femke Olyslager	Jan De Houwer	Berlinde De Bruyckere	-
2005	Michaël Deleuze	Dirk Van Hulle	Peter Swinnen	-
2006	Bart Van der Bruggen	Joep Konings	Barbara Baert	-
2007	Frank De Proft	Marc Depauw	Petra Vermote	-
2008	Jo Dewulf	Filip Lievens	Katelijne Schiltz	-
2009	Ronny Keppens	Wim Vandenbussche	Nick Andrews	-
2010	Steven De Feyter	Wim Verbeke	Koenraad Brosens	Lieven Eeckhout
2011	Veronique Van Speybroeck	Peter Van Nuffelen	Annelies Van Parys	Michaël De Volder
2012	Johan Verbeeck	Hans Op de Beeck	Koenraad Jonckheere	Dries Van Thourhout
2013	Peter Bienstman	Steven Vanderputten	Karel Vanhaesebrouck	Nico Boon
2014	Tom Coenye	Koen Luyckx	Stefan Prins	Bart Merci
2015	Christophe Detavernier	Jean-Christophe Verstraete	Pieter Martens	Wim Van Paepegem

Werden uitgeroepen tot Laureaat van de Academie 2016:

- Mevrouw Sara Bals in de Klasse van de Natuurwetenschappen
- De heer Ernst Koster in de Klasse van de Menswetenschappen
- De heer Steven Baelen in de Klasse van de Kunsten
- De heer Korneel Rabaey in de klasse van de Technische Wetenschappen

Sara BALS

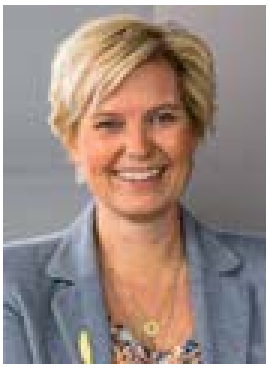

Sara Bals (°1977) behaalde in 2003 haar doctorstitel onder het promotorschap van Professor Gustaaf Van Tendeloo binnen de onderzoeksgroep "Electron Microscopy for Materials Research" (EMAT). Deze groep maakt deel uit van de Universiteit Antwerpen en wordt wereldwijd als toonaangevend beschouwd op het gebied van transmissie-elektronenmicroscopie (TEM). Haar postdoctoraal verblijf aan het National Center for Electron Microscopy in Berkeley, USA vormde de start van haar huidige onderzoekslijn: "Elektronentomografie".

Ze slaagde er in om TEM te verheffen van een vlakke 2-dimensionale beeldvormingstechniek tot een volledig 3-dimensionale (3D) meettechniek waarbij de posities van alle individuele atomen in een nanomateriaal bepaald kunnen worden. De nieuwe inzichten die met deze methode verkregen kunnen worden, zijn van groot technologisch belang. De eigenschappen van moderne nanomaterialen worden immers sterk bepaald door hun 3D structuur. De bijdrage van Sara Bals binnen dit domein laat toe om deze eigenschappen zo nauwkeurig mogelijk op te meten en te verbeteren. Het innovatieve en originele karakter van het onderzoek werd bevestigd door de toekenning van een ERC Starting Grant in 2013.

Sara Bals is momenteel hoogleraar en haar huidig onderzoeksteam bestaat uit 8 doctoraatsstudenten en 6 postdoctorale medewerkers. Er promoveerden 8 studenten onder haar supervisie, waarvan er 3 werden bekroond met de prijs van de Belgische Microscopie Vereniging. Sara Bals publiceerde tot nu toe meer dan 200 ISI publicaties en stelde haar werk voor op talrijke internationale conferenties. Verschillende publicaties verschenen in tijdschriften met hoge impact zoals Nature Materials, Science en Nano Letters. Naast haar onderzoekswerk doceert ze ook verschillende opleidingsonderdelen van de Bachelor en Master Fysica aan de Universiteit Antwerpen.

Ernst KOSTER

Ernst Koster (°1978) is klinisch psycholoog en als hoofddocent Experimentele Psychopathologie verbonden aan de vakgroep Experimenteel-Klinische en Gezondheidspsychologie van Universiteit Gent. Hij behaalde zijn doctoraat in 2005 en is medeoprichter van het Psychopathologie en Affectieve Neurowetenschappen Lab, samen met Prof Dr. Rudi De Raedt. Daarnaast heeft hij een actieve klinische praktijk.

Hij zoekt een antwoord op de vraag welke mechanismen betrokken zijn bij depressie en angst. Hij onderzoekt cognitieve modellen van depressie en angst waarbij informatie-verwerking centraal staat. Zijn

onderzoek toont aan dat depressie en angst gerelateerd zijn met verstoorde verwerking van negatieve informatie. Deze verstoringen lijken een causale rol te spelen bij de instandhouding van deze problemen. Op basis van deze bevindingen ontwikkelde hij innovatieve trainingsprocedures om problemen op vlak van informatieverwerking te verbeteren.

Zijn onderzoek wordt gefinancierd door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen, het Bijzonder Onderzoeksfonds van de Ugent en de MQ foundation. Hij begeleidt een tiental doctoraatstudenten en verschillende postdocs en is eveneens actief binnen redacties van wetenschappelijke tijdschriften.

Steven BAELEN

Steven Baelen (°1981) woont en werkt in Gent waar hij ook gestudeerd heeft. Hij heeft er twee masterdiploma's behaald, nl. één in grafische vormgeving (Sint-Lucas, Gent) en daarna één in schilderkunst (KASK, Gent), beide met grote onderscheiding. In diezelfde stad heeft hij ook een postgraduaat gedaan aan het HISK waar hij in 2010 afzwaaide. Daarna heeft hij ook nog een drie maand durende residentie gedaan aan de Akademie der Künste (Berlijn) waar hij o.a. een kunstenaarsboek ontwikkelde "Der Raum im Verzug".

Steven Baelen exposeert in tal van groepstentoonstelling in binnen- en buitenland, o.a. in Canada, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Japan, Luxemburg, Polen, Nederland en Noord-Ierland. Hij wordt gerepresenteerd door Levy.Delval. Deze Brusselse galerij heeft een sterke focus op jonge Europese en internationale kunstenaars.

In het werk van Steven Baelen neemt het tekenen een centrale plaats in. De kleine, maar daarom niet minder intense verschuivingen die gepaard gaan met het wonen en werken in een huis of een atelier zijn voor hem een continue aanleiding om telkens opnieuw een tekening aan te zetten. Veelal worden zijn tekeningen beschreven als 'over-gedetermineerd', ze worden als het ware 'huid' en het is daar waar hij zich op gaat concentreren wanneer hij een 'verschuiving' maakt naar een muurtekening, een digitaal werk of een schilderij.

Vanuit dit 'oeuvrerende' proces maakt Steven Baelen keuzes. Voor zijn solo tentoonstelling "Nostagic Feelings" bij Levy.Delval heeft hij enkel werk getoond dat ontstaat na het tekenproces. Voor zijn bijdrage aan de tentoonstelling "Wewantosee" in het '21st Century Museum of Contemporary Art' in Kanazawa (JP) heeft hij dan weer enkel tekeningen getoond. M.a.w. de tekening is voor Steven Baelen zowel een 'model' – voor een later werk – als een 'autonoom werk' waardoor de op het eerste zicht klassieke praktijk een 'twist' krijgt. Ook het maken van een muurtekening is telkens een bewuste keuze, zo ook wanneer hij geselecteerd werd uit meer dan 1000

inzendingen voor de internationale wedstrijd “MAC International” waar hij de kans kreeg om de muren te betekenen van het ‘Metropolitan Arts Centre’ te Belfast (UK).

Korneel RABAEY

Korneel Rabaey (°1977) studeerde Bio-ingenieur Milieutechnologie aan de UGent. Hierna behaalde hij aan de UGent zijn doctoraat over zogenaamde microbiële brandstofcellen. Met deze technologie kan men rechtstreeks uit afvalwater en organisch materiaal elektriciteit produceren, maar ook andere processen verkrijgen zoals energie-efficiënte productie van chemicaliën.

Na dit doctoraat (2005) vertrok hij voor bijna 6 jaar met het gezin naar Brisbane, in Australië. Daar werkte hij aan het Advanced Water Management Centre (The University of Queensland) met zijn groep rond elektriciteit als drijver van microbiële processen. In die periode groeide ook de interesse in hoe dergelijke microbiële processen de natuurlijke omgeving beïnvloeden.

In 2011 keerde hij terug naar België, waar hij nu als hoogleraar verbonden is aan het Centrum voor Microbiële Ecologie en Technologie. Hij leidt er een groep van 25 predoctorale en postdoctorale onderzoekers en verdiept zich in thema’s zoals fermentatie van nevenstromen, sanitatie van toiletten in ontwikkelingslanden, microbiële conversie van CO_2 naar organische producten en efficiënte waterzuivering. Telkenmale gebruikt zijn team elektriciteit als drijver van het proces, dit om het gebruik van chemicaliën te vermijden of te minimaliseren.

Dit werk heeft geleid tot een 150-tal publicaties, internationaal erkend via onder andere een ISI Highly Cited status en een reeks internationale keynotes.

Korneel Rabaey is momenteel lid van de Jonge Academie, en was tot voor kort president van de International Society for Microbial Electrochemistry and Technology.

Gouden Penning 2016

De Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten overhandigt jaarlijks een Gouden Penning aan een persoonlijkheid die voor het brede publiek een belangrijke bijdrage heeft geleverd tot de aanmoediging en de verspreiding van de wetenschap en van de kunst.

Overzicht laureaten:
Laureaat 1998: dr. J. Briers jr.
Laureaat 1999: dr. P. Janssen
Laureaat 2000: Ph. Herreweghe
Laureaat 2001: K. Van Miert
Laureaat 2002: dr. P. Piot
Laureaat 2003: barones A. Manteau
Laureaat 2004: R. Raveel
Laureaat 2005: dr. I. Daubechies
Laureaat 2006: J. Wirtz
Laureaat 2007: R. Jacobs
Laureaat 2008: R. Cailiau
Laureaat 2009: D. Van Noten
Laureaat 2010: burggraaf F. De Winne
Laureaat 2011: H. Van Rompuy
Laureaat 2013: J. Rogge
Laureaat 2014: M. Temmerman
Laureaat 2015: S. Kuijken
Laureaat 2016: A. Platel

Alain PLATEL

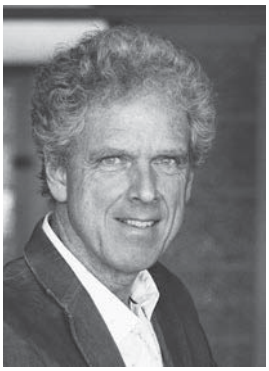

Het bestuur van de Academie heeft, op voordracht van de 4 klassen, beslist om de Gouden Penning 2016 toe te kennen aan de heer Alain Platel.

Alain Platel (°1956) is van opleiding orthopedagoog, als regisseur autodidact. Hij richt met een aantal vrienden en familieleden in ’84 een groepje op dat collectief opereert. Vanaf ‘Emma’ (1988) profileert hij zich meer als regisseur. Hij tekent voor ‘Bonjour Madame’ (’93), ‘La Tristeza Complice’ (1995) en ‘Iets op Bach’ (1998), producties die les ballets C de la B (zoals het gezelschap ondertussen heet) tot de internationale top bombardeerden. Met schrijver Arne Sierens deed hij tussendoor iets gelijkaardigs voor het Gentse jeugdtheater Victoria met ‘Moeder en kind’ (1995), ‘Bernadetje’ (1996) en ‘Allemaal Indiaan’ (1999).

Na ‘Allemaal Indiaan’ kondigt Alain Platel een productiestop aan. Maar Gerard Mortier haalt hem over de streep om ‘Wolf’ (2003) te maken op muziek van Mozart. Het project met koren voor de opening van de nieuwe KVS, markeert het begin van een intense samenwerking met componist Fabrizio Cassol. ‘vsprs’ (2006) is een keerpunt. Het werk dat tot dan toe uitbundig was, zowel in de diversiteit van de performers als de thema’s, kruipt onder het vel, wordt nerveuzer en legt een wereld bloot van drift en verlangen. En geweld, zoals in ‘Nine Finger’ (2007) met Benjamin Verdonck en Fumiyo Ikeda.

Na het barokke ‘pitié!’ (2008) is ‘Out Of Context – for Pina’ (januari 2010) een bijna ascetische reflectie op het bewegingsarsenaal van spasmen en tics. Alain Platel blijft consequent in dit bewegingsidioom zoeken naar de vertaling van té grote gevoelens. De hunker naar iets wat het individuele overstijgt, wordt steeds voelbaarder.

‘Gardenia’ (juni 2010) werd gecreëerd in samenwerking met regisseur Frank Van Laecke. In deze productie is het sluiten van een travestiecabaret de kapstok om in de privélevens van een memorabele groep oude artiesten binnen te gluren. In 2015 werken Alain Platel en Frank Van Laecke opnieuw samen: geruggesteund door componist Steven Prengels, weerspiegelt ‘En avant, marche!’ een samenleving geïnspireerd door de traditie van fanfares en harmonies.

‘C(H)OEURS’ (2012), op muziek van Verdi en Wagner, wordt gecreëerd opnieuw op vraag van Gerard Mortier en is Platels meest grootschalige project tot nog toe. In ‘C(H)OEURS’ onderzoekt hij met zijn dansers en het koor van het Madrileense operahuis Teatro Real hoe ‘gevaarlijk schoon’ een groep kan zijn.

De politieke connotatie in voorstellingen als ‘tauberbach’ (2014) en ‘Coup Fatal’ (samenwerking met Fabrizio Cassol 2014) manifesteert zich dan weer in de levenslust en energie die er in wordt geëtaleerd als voorbeelden van de manier waarop men kan (over)leven in onwaardige omstandigheden (een vuilnisbelt in ‘tauberbach’, de reële levensomstandigheden van de muzikanten uit Congo in ‘Coup Fatal’). ‘Lust for life’ als vorm van rebellie.

Laat er geen verder geen misverstand over bestaan; Platel streeft geen voortdurende schaalvergroting na. Daarvan getuigen kleine projecten als ‘Nachtschade’ (voor Victoria in 2006) en coaching werk voor onder andere ‘Jake & Pete’s big reconciliation attempt for the disputes form the past’ (2011) van Pieter en Jakob Ampe, twee projecten die achteraf gezien hun sporen nalaten in zijn manier van denken over theater.

Alain Platel heeft ondertussen bijna al stoemelings ook een pad geplaveid van dansfilms, met de Britse Sofie Fiennes (‘Because I Sing’ in 2001, ‘Ramallah!Ramallah!Ramallah!’ in 2005 en ‘VSPRS: Show and Tell’ in 2007) of solo met ‘de balletten en ci en là’ (2006), een indrukwekkende inkijk in het reilen en zeilen van een twintigjarig dansgezelschap, met uitlopers tot in Vietnam en Burkina Faso. Maar ook én vooral een ode aan thuisstad Gent.

Laureaten Fondsprijzen 2016

Octaaf Callebautprijs

Prijs voor een belangrijke studie van de kwaliteitsvoeding en meer algemeen van de voedingsomstandigheden ook in de derde wereld.

Laureaat 2016: Tara GRAUWET

From fingerprinting to kinetics in evaluating food quality changes.

Tara Grauwet (°1983) behaalde in 2003 haar diploma Toegepaste Bio-ingenieurswetenschappen aan de Universiteit Antwerpen, waarna ze haar Bio-ingenieursopleiding met als optie Levensmiddelentechnologie vervolledigde aan de KU Leuven. Meteen na het afstuderen in 2006, startte ze een doctoraat aan het Laboratorium voor Levens-middelentechnologie (hoofd onderzoekseenheid Prof. Marc Hendrickx), KU Leuven met als titel: 'Van proteïne tot indicator: in kaart brengen van de temperatuursuniformiteit in hoge hydrostatische druk reactoren' (promoter Prof. Ann Van Loey). Dit doctoraatswerk maakte deel uit van het Europese onderzoeksproject 'NovelQ' en werd in 2010 verdedigd.

In 2011, werd ze post-doctoraal onderzoeker gefinancierd door het FWO-Vlaanderen aan dezelfde onderzoekseenheid waarbij ze werkte rond een integratie van een niet-doelgerichte (fingerprinting) en doelgerichte benadering om kwaliteitsattributen van levensmiddelen te evalueren (promoter Prof. Ann Van Loey). Geavanceerde analytische apparatuur (bvb. chromatografie gekoppeld met massa spectrometrie) en moderne data analysetechnieken (bvb. multivariate data analyse gelinkt aan methoden voor kinetische dataverwerking) maken belangrijk deel uit van deze benadering. Deze benadering werd door het team reeds veelvuldig gebruikt om (bio-)chemische veranderingen tijdens procesvoering en bewaring van plant-gebaseerde systemen te bestuderen, wat tot op heden resulteerde in meer dan 25 internationaal peer-gereviewde publicaties over de ganse post-doc periode, gelinkt aan een 5-tal doctoraten.

In 2014 koos Tara voor een intersectoriale onderzoeksuitwisseling en werkte, in dezelfde onderzoekscontext, gedurende 6 maanden in de onderzoeksfaciliteiten van Unilever, Vlaardingen, Nederland.

In oktober 2014 werd Tara Grauwet docent aan de KU Leuven, verbonden aan het Departement Moleculaire en Microbiële Systemen en verbonden aan het Laboratorium voor Levensmiddelentechnologie. Haar huidige onderzoeksuitdaging bestaat eruit om samen met haar team de invloed van procesvoering en levensmiddelenstructuur op de verteerbaarheid van levensmiddelen te bestuderen. Hiervoor kiest ze voor een

ingenieursbenadering die zowel berust op *in vitro* als *in silico* modellering van humane digestie. In deze context begeleidt ze momenteel 4 doctoraten als promoter.

Henri Vanderlindenprijs

Deze prijs ter waarde van € 1250 wordt tweejaarlijks toegekend aan een belangrijk oorspronkelijk werk op het gebied van de sterrenkunde.

Vorige Laureaten:

1990: F. Verheest
1992: C. Waelkens
1996: T. Van Hoolst
1998: H. Van Winckel
2004: L. Decin
2008: S. De Rijcke
2010: C. Gielen
2012: P. Degroote
2014: R. Lombaert

Laureaat 2016: Ludmila CARONE

Connecting the dots – II. Phase changes in the climate dynamics of tidally locked terrestrial exoplanets.

Ludmila Carone (°1976) studeerde in 2012 af aan de universiteit Keulen als Doctor in de Wetenschappen. Ze werkte tussen 2012 en 2016 aan de KU Leuven als postdoctorale onderzoeker.

Voor haar studie 'Connecting the dots - II. Phase changes in the climate dynamics of tidally locked terrestrial exoplanets' onderzochte ze op basis van 165 klimaat-modellen rotsachtige exoplaneten met verschillende omwentelingstijden en groottes. Ze focusseerde zich op planeten, die permanent dezelfde kant naar hun ster toekeren en dus vaste dag- en nachtkanten hebben. Daarbij ontdekte ze drie mogelijke klimaten, waarvan twee potentieel bewoonbaar zijn. De bewoonbare klimaten bevatten een heel efficiënt 'airconditioning'-systeem dat de oppervlakte-temperaturen leefbaar houdt.

Mgr. Jozef Coppensprijs

Prijs voor een belangrijk oorspronkelijk werk op het gebied van de geschiedenis van de Leuvense universiteit, de geschiedenis van de Bijbelse exegese, oudtestamentische studies.

Vorige Laureaten:

1986: G. Van Belle
1991: G. Van Belle
1996: G. Van Oyen
2006: T. Quaghebeur
2011: Bruno Boute

Laureaat 2016: Hans AUSLOOS

The Deuteronomist's History. The Role of the Deuteronomist in Historical-Critical Research into Genesis-Numbers (Oud-Testamentische Studiën-Old Testament Studies).

Hans Ausloos (Tienen, 1969) behaalde in 1990 zijn Licentie in de Godsdienstwetenschappen aan de KU Leuven. Twee jaar later studeerde hij er af als Licentiaat in de Godgeleerdheid. Als Aspirant van het FWO-V bereidde hij er onder begeleiding van professor Marc Vervenne zijn doctoraatsproefschrift voor, waarop hij in 1997 promoveerde (PhD/STD). Van 1997 tot 2006 was hij Postdoctoraal Onderzoeker van het FWO-V. In 2003 werd hij professor aan de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen van de KU Leuven, en verantwoordelijke voor het *Centre for Septuagint Studies and Textual Criticism*. Sedert 2010 is hij *Chercheur Qualifié* van het F.R.S.-FNRS en professor aan de Université catholique de Louvain (Louvain-la-Neuve), waar hij de onderzoeksgroep *Septuagint Studies and Textual Criticism* leidt. Hij is lid van de *Conseil de Recherche* van de UCL, lid van het *Collège des Alumni* van de *Académie royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique* en, naast redactielid van verschillende tijdschriften, ook *editor-in-chief* van de door Brill uitgegeven reeks *Old Testament Studies*. Daarenboven doceert hij sedert 2009 op regelmatige basis voor Davidsfonds academie. Hij is gehuwd met Bénédicte Lemmelijn en vader van Matthias, Elke en Ruben.

Hans Ausloos werd gevormd binnen de Leuvense school van de historisch-kritische benadering van het Oude Testament. Tegen deze achtergrond kwam zijn monografie "*The Deuteronomist's History*" tot stand. Het vertelt de geschiedenis van het onderzoek naar een van de *crux interpreti* van de kritische Bijbelwetenschap, met name de relatie tussen het boek Deuteronomium en de vier andere boeken van de Pentateuch (Genesis, Exodus, Leviticus en Numeri). Immers, reeds heel vroeg had men oog gekregen voor de eigen stijl, taal en inhoudelijke accenten van Deuteronomium, waardoor dit boek zich onderscheidt van de vier overige boeken van de Pentateuch, waarmee het nochtans een geheel vormt. Niettemin zijn bepaalde passages in deze eerste vier boeken duidelijk verwant met het deuteronomische taal- en gedachtegoed. Sedert het begin van de 19de eeuw stelt zich de vraag naar de oorsprong van deze zogenoemde deuteronomische passages: zijn ze ingelast onder invloed van Deuteronomium, of moeten ze veeleer als een aanloop tot de vorming van een deuteronomische 'school' worden beschouwd?

Naast zijn onderzoek binnen de historisch-kritische benadering van het Oude Testament heeft Hans Ausloos zich ook gespecialiseerd in de studie van de oudtestamentische tekstkritiek. Vooral via de studie van de oudste Griekse vertaling van de Hebreeuwse Bijbel, de zogenoemde Septuaginta, onderzoekt hij de tekstoverlevering van het Oude Testament.

Charles De Clercqprijs

In de Klasse van de Menswetenschappen wordt jaarlijks de Mgr. De Clercqprijs, waaraan een bedrag van € 1250 verbonden is, uitgereikt voor een belangrijke oorspronkelijke studie op het gebied van de religieuze geschiedenis van Vlaanderen.

Vorige Laureaten:

1987: M. Cloet
1988: M. Marinus
1990: L. Kenis
1991: H. Storme
1992: J. Ockeley
1993: M. De Vroede
1994: M. Lamberights
1996: D. Leyder
1997: G. Marnef
1998: H. Eynikel
1999: M. Vandenberghe
2000: R. Timmermans
2001: T. Quaghebeur
2002: J. Leploigne
2003: R. De Groof
2004: V. Soen
2005: W. Francois
2006: R. Heynickx
2007: G. Gielis
2008: P. Mannaerts
2009: K. Schelkens
2010: W. De Pril
2012: T. Snijders
2013: U. Wuttke
2014: N. De Maeyer

Laureaat 2016: Annelies SOMERS

Amici nunc sicut et antea. Een stedelijke parochiekerk en een prinselijk kapittel tussen kerk en wereld in het laatmiddeleeuwuse vroegmoderne Gent (1384-1614).

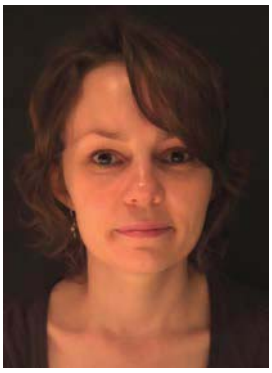

Annelies Somers (°1984) studeerde in 2006 af als licentiaat in de geschiedenis aan de Universiteit Gent. In 2008 rondde ze de interuniversitaire Master na Master in de archivistiek af aan de Vrije Universiteit Brussel. Datzelfde jaar ging ze als archivaris aan de slag in het Rijksarchief van Kortrijk, gevolgd door dat van Gent in 2009. Via BELSPO-financiering bereidde ze binnen deze laatste instelling een proefschrift voor, dat in 2016 werd verdedigd aan de Universiteit Gent. Sinds 2015 is ze werkzaam als programmabeheerder bij BELSPO voor het programma BRAIN-be, binnen de thematische assen betreffende historisch, wetenschappelijk en cultureel erfgoed en collectiebeheer.

Het proefschrift van Annelies Somers omvat een studie naar twee kerkelijke instellingen in Gent, de Sint-Niklaaskerk en het Sint-Veerlekapittel, die in 1614 om praktische redenen werden samengevoegd. Het onderzoek – dat is toegespitst op de periode 1384 tot 1614 – is opgebouwd uit twee luiken, waarvan het eerste de eigenlijke historische studie betreft. Achtereenvolgens wordt hierin de institutionele geschiedenis van beide kerken onder de loep genomen, gevolgd door hun respectievelijke gebeneficieerde geestelijken, die zowel op kwantitatieve als kwalitatieve wijze worden onderzocht. Ook de houding tot en interactie met de omliggende 'lekenwereld' wordt in vraag gesteld, waarbij de brug wordt geslagen naar de voorgaande deel-onderzoeken. De institutionele verscheidenheid – stedelijke parochiekerk versus grafelijk kapittel – blijkt immers een realiteit te zijn geweest die zich via diverse kanalen – zowel inzake patronaat, werking als interactie met leken – heeft veruitwendigd. Het tweede luik van de studie ten slotte is archivistisch van aard en biedt voor het eerst een integrale ontsluiting van de oorkondencollecties van beide kerken.

Jan Gillisprijs

Deze prijs ter waarde van € 750 wordt tweejaarlijks uitgereikt aan een belangrijk oorspronkelijk werk i.v.m. de geschiedenis van het wetenschappelijk denken.

Vorige Laureaten:

1970: J.W. van Spronsen
1974: R.A. Blondeau en F. Verbruggen
1978: L. Elaut (postuum)
1980: R. Calcoen
1982: L.J. Vandewiele
1996: H. Lietaer
2002: S. Vanden Broecke
2004: N. Golvers
2008: N. van der Auwera en A. Meskens
2010: J. Vandersmissen
2012: V. Hoorens
2014: S. Ducheyne

Laureaat 2016: Wannes DUPONT

Free-Floating Evils. A Genealogy of Homosexuality in Belgium.

Wannes Dupont (°1984) verricht momenteel onderzoek aan het geschiedenis-department van Yale University als Cabeaux-Jacobs Fellow van de Belgian American Educational Foundation. Vanaf september 2017 neemt hij een mandaat op als postdoctoraal onderzoeker van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen om een vergelijkende studie te maken van homofobie, morele restoratie en Koude Oorlogcultuur in West-Europa. Zijn doctoraat verdedigde hij in 2015 aan de Universiteit Antwerpen, waar hij achtereenvolgens werkzaam was als FWO-onderzoeker en als praktijkassistent. Momenteel is Wannes Dupont als co-auteur

betrokken bij een publieksboek over de geschiedenis van homoseksualiteit in de Zuidelijke Nederlanden en België sinds de middeleeuwen, en redigeert hij een internationale studie over de aanloop naar en de impact van de encycliek Humanae Vitae in Europa.

In zijn proefschrift 'Free-Floating Evils. A Genealogy of Homosexuality in Belgium' heft hij trachten te achterhalen welke factoren op elkaar hebben ingegrepen om te verhinderen dat homosexualiteit in België een veelbesproken vraagstuk werd tijdens een periode waarin het in buurlanden als Duitsland, Nederland en Frankrijk wel veel stof deed opwaaien. De stelling dat de negentiende eeuw in het Westen gekenmerkt werd door een explosie aan analytische en normerende vertogen over seksualiteit geldt inmiddels al zowat veertig jaar als een basisaxioma van de seksualiteitsgeschiedenis. Als het meest emblematische voorbeeld van dit axioma is vaak verwezen naar de manier waarop wetenschappers en vooral psychiaters aan het einde van die negentiende eeuw het label 'homoseksualiteit' in het leven hebben geroepen om er het pathologische anders-zijn van een onbegrepen groep zogezegde 'abnormalen' mee te benoemen. Deze 'uitvinding' of 'uitdoktering' van een geontologiseerde homoseksualiteit zou zich vanaf 1870 min of meer simultaan in het ganse Westen hebben voltrokken. Maar de nooit eerder onderzochte Belgische casus plaatst heel wat vraagtekens bij een dergelijke veralgemening. De meest wezenlijke en opmerkelijke vaststelling van het onderzoek is immers dat van een explosie aan vertogen over homoseksualiteit in België gedurende deze periode nauwelijks sprake was. Pas na de Tweede Wereldoorlog zou het onderwerp er onder de aandacht komen.

Marie-Christiane Maselisprijs

Prijs voor een belangrijk oorspronkelijk werk op het gebied van de kinderpsychotherapie en/of kinderpsychiatrie.

Vorige Laureaten:
2008: E. Verliefde
2010: M. Siongers, D. Helskens en L. Dillen
2012: E. Moens, L. Joossens en C. Braet
2014: het onderzoeksteam Verschueren, Colpin, Vancraeyveldt en van Craeyevelt

Laureaat 2016: Geertrui SERNEELS

Community-based werken met vluchtelingenkinderen (PACCT, Psychiatry Assisting the Cultural diverse Community in creating healing Ties)

Geertrui Serneels (°1966) studeert af als gedreven juriste en gaat aan de slag in de bank- en zakenwereld: eerst bij KBC als juridisch adviseur en nadien bij Alcatel waar ze –als eerste vrouw- internationaal juridisch adviseur werd voor Latijns Amerika en het

Midden-Oosten. Gebeten door sociale vraagstukken neemt haar carrière een nieuwe wending: vreemdelingenrecht en psychologie komen hierbij op het voorplan. Na een Masterdiploma Psychologie (VUB, 2003), een stage in Kinshasa met kindsoldaten en een doorgedreven specialisatie -Etno-psychiatry (Centre Georges Devereux, 2006), Integrative Child Psychiatrie (Faculteit Mens & Samenleving, 2006) en trauma therapy EMDR (Nederland, 2012)- culmineert al haar verworven kennis en ervaring zich in de directeursfunctie bij VZW Solentra.

Onder haar leiding groeit de VZW die ontstond uit de PAIKA-afdeling (Kind- en Jeugdpsychiatrie UZ Brussel) uit tot een succesvolle organisatie die een voortrekkersrol opneemt in cultuursensitieve en outreachende geestelijke gezondheidszorg voor zij die hun weg niet vinden naar de bestaande voorzieningen. Best Practices worden ontwikkeld, bekroond (International Migration Organization & Psycholoog van het Jaar 2016) en uitgerold doorheen Vlaanderen, België en van nabij gevolgd in Europa. Dankzij het combineren van juridische en psychologische kennis met een flinke brok Social Entrepreneurship worden uitdagingen op patiënt- en maatschappelijk niveau creatief getackeld. Vandaag telt Solentra branches in Limburg, West-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en weldra Antwerpen.

Solentra bouwt verder op de bestaande kennis in samenwerking met de onderzoeksinstelling van de Vrije Universiteit Brusse en wil via Evidence based onderzoek haar methodiek uitdragen en verbeteren. Ander onderzoek is o.m. gericht op: het verbeteren van (groeps-)therapiemethodieken (door pre- en postonderzoek), “Psychiatry Assisting the Cultural diverse Community in creating healing Ties: An intervention methodology supporting the mental health of children with a refugee background” het ontwikkelen van verbeterde vragenlijsten voor diagnose en interview, het ontwikkelen van een checklist voor de procedure van de PACCT-methodiek en onderzoek verricht door thesisstudenten. Solentra wil vanuit haar unieke praktijkervaring met de doelgroep de deskundigheid bevorderen en het maatschappelijk draagvlak vergroten in het bevorderen van welzijn. Solentra ziet het dan ook als haar taak om het onderwerp ruimer bespreekbaar te maken.

Mgr. René Lenaertsprijs

Deze prijs ter waarde van € 2500 is bestemd om een verdienstelijk en onuitgegeven werk op het gebied van de muziekwetenschap te bekronen, gesteld in het Nederlands, of in een internationaal erkende congrestaal. Deze prijs wordt om de twee jaar toegekend door de Klasse van de Kunsten.

Vorige Laureaten:

1992: E. Schreurs
1998: P. Bergé
2000: B. Bouckaert
2004: D. Moelants
2006: J. Christiaens
2008: M. Beirens en K. Boucquet
2014: A. Herman

Laureaat 2016: Livine VAN EECKE

Voorbij de nieuwe muziek. Over de historische dialectiek van het muzikaal materiaal in Adorno's der neuen Musik

Livine Van Eecke (°1988) studeerde rechten (2006-11) en musicologie (2011-13) aan de KU Leuven. Zij was vervolgens drie jaar werkzaam als advocaat aan de balie te Kortrijk (2013-16). Deze periode combineerde zij met musicologisch onderzoek over de relatie tussen esthetische ideeën en muzikale structuren. Een aspect van dit onderzoek presenteerde zij op de *Compositional Aesthetics and the Political Conference 2015* te Goldsmiths College (University of London). Livine Van Eecke publiceerde haar onderzoek tevens in de *International Review of the Aesthetics and Sociology of Music* (2014) en *Perspectives of New Music* (2015).

Sinds oktober 2016 werkt Livine Van Eecke aan een doctoraat over de receptie van Adorno's begrip van het 'muzikaal materiaal' in het esthetisch discours en in bepaalde composities van een hedendaags Amerikaans-Duits componistennetwerk, gesitueerd rond de componisten Brian Ferneyhough en Helmut Lachenmann. Dit onderzoek wordt gefinancierd door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen (FWO) en wordt gevoerd aan de KU Leuven onder de wetenschappelijke supervisie van prof. dr. Camilla Bork.

Floris Van der Muerenprijs

Deze prijs ter waarde van € 750 is bestemd om oorspronkelijk en voortreffelijk wetenschappelijk werk op het gebied van de musicologie in de breedste zin van het woord te bekronen. Deze prijs wordt om de vier jaar door de Klasse van de Kunsten toegekend voor het werk van een navorser, beneden de 40 jaar, dat in het Nederlands geschreven is.

1976: H. Sabbe
1980: M. Th. Buyssens
M. Reybrouck
1984: M. Lemmens
1988: F. Maes
1992: J. Eeckeloo
2004: P. Bergé
2008: J. Dierickx

Laureaat 2016: Tim Duerinck

Piepschuim: de volgende stap voor muziekinstrumenten?

Tim Duerinck (°1991) behaalde een master instrumentenbouw (2015) aan de School of Arts te Gent met een scriptie handelend over 'piepschuim: de volgende stap voor muziekinstrumenten?'. Sinds 2015 is hij zelfstandig instrumentenbouwer en vanaf oktober 2016 is hij werkzaam als PhD aspirant onderzoeker rond 'Music instruments from new materials'.

Je moet geen genie zijn om de akoestische mogelijkheden van piepschuim te ontdekken: de naam is een weggever. Toch is er tot voor deze scriptie nog nooit onderzoek gevoerd naar de mogelijkheden van dit materiaal voor muziekinstrumenten. Deze scriptie zet deze fout recht, en met verbluffende conclusies!

Deze scriptie beschrijft een onderzoek naar een mogelijke volgende stap in de historische evolutie van strijkinstrumenten. In het eerste hoofdstuk wordt een kort overzicht geschetst van het bestaande onderzoek en de belangrijkste experimentele instrumenten. In het tweede hoofdstuk wordt onderzocht welke de mogelijkheden zijn van piepschuim als klankversterker in functie van akoestische strijkinstrumenten. Er wordt berekend hoe goed piepschuim klank kan versterken en het blijkt hierin veel beter dan klankhout van nieuwe en oude violen. In het derde en laatste hoofdstuk van deze scriptie wordt beschreven hoe een experimentele cello met piepschuim gemaakt wordt, en de prototypes die eraan voorafgingen worden beschreven.
De resultaten in deze paper tonen aan dat piepschuim kan dienen als alternatief voor klankhout, en doet vermoeden dat instrumenten die uit dit materiaal gemaakt worden mogelijks beter zullen klinken dan hun houten voorgangers, inclusief de violen van Stradivarius.

Tim Duerinck is Laureaat van de Urban Crafts 2012, de Scriptieprijs 2015 en de Emile Zola-prijs 2016.

Frans Van Cauwelaert Prijs

Naar aanleiding van de tachtigste verjaardag van Frans Van Cauwelaert (1880-1961), minister van staat en in 1938 één van de architecten van de Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, werden door inschrijving gelden ingezameld die dienden aangewend voor de oprichting van een fonds naar hem genoemd.

Het Frans van Cauwelaertfonds is een stichting die jaarlijks de Frans Van Cauwelaertprijs uitreikt ter bekroning van een veelbelovende wetenschappelijke carrière (tot de leeftijd

van 40 jaar). Sinds 2000 is de prijs ondergebracht in de Academie. De prijs, ter waarde van 7500 euro, wordt afwisselend uitgereikt in de exacte en de humane wetenschappen.

Vorige Laureaten:

2001: L. Storme
2002: J. Clement
2003: T. Voets
2004: B. Wauters
2005: G. Neyens
2006: A. Dillen
2007: J. Irobi-Devolder
2008: J. Haemers
2009: B. Craps
2010: S. Pleysier
2011: J. Vriens
2012: P. De Leemans en M. Kestemont
2013: L. Decin
2014: K. Abts en O. Agirdag
2015 : P. Ost

Laureaat 2016: Steffen DUCHEYNE

Aspecten van de ontwikkeling van de wetenschappelijke methode van de zeventiende tot negentiende eeuw.

Steffen Ducheyne (°1979) studeerde achtereenvolgens wijsbegeerte en Postgraduate Studies in Logic, History and Philosophy of Science aan de UGent. Als FWO-aspirant promoveerde hij onder de supervisie van Prof. dr. Erik Weber in 2006 met een studie over de wetenschappelijke methodologie van een aantal zeventiende-eeuwse natuurfilosofen (o.m. Isaac Newton). Tijdens zijn postdoctoraal onderzoek, dat eveneens gefinancierd werd door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen, verdiepte hij zich verder in de ontwikkeling van de wetenschappelijke methode tijdens de achttiende en negentiende eeuw. Hij was o.m. Scaliger fellow aan de Universiteit Leiden en meermaals visiting scholar aan de University of Cambridge en de Universiteit Leiden. In Cambridge bestudeerde hij tijdens het academiejaar 2008-2009 uitvoerig de manuscripten van Isaac Newton. Het is op basis van dit onderzoek dat zijn monografie over Newtons wetenschappelijke methodologie, *The main Business of Natural Philosophy*: *Isaac Newton's Natural-Philosophical Methodology,* Springer, 2012, tot stand kwam, waarvoor hij wordt uitgeroepen tot laureaat van de Jan Gillisprijs 2014. Onder zijn redactie verschijnt in 2017 bij Routledge het boek *Reassessing the Radical Enlightenment*.

Steffen Ducheyne ontving eerder verscheidene belangrijke onderscheidingen, waaronder in 2011 de Belgian American Educational Foundation Alumni Award in de Humane Wetenschappen. Sinds datzelfde jaar is hij als onderzoeksprofessor verbonden aan het Centrum voor Logica en Wetenschapsfilosofie, dat geleid door Prof. dr. Jean Paul Van Bendegem, van de vakgroep Wijsbegeerte en Moraalwetenschappen aan de Vrije Universiteit Brussel. Hij presenteerde zijn onderzoek meermaals op internationale

congressen, publiceerde in diverse toonaangevende tijdschriften en is de promotor van verschillende onderzoeksprojecten. Zijn onderzoek wordt gekenmerkt door een radicale integratie van historisch onderzoek, dat o.m. gebaseerd is op gedetailleerd archiefwerk, enerzijds en filosofisch-systematische analyse anderzijds. De combinatie van beiden brengt een vruchtbare dynamiek tot stand waarbij wetenschapshistorische gegevens de basis vormen voor filosofisch-systematische reflectie en waarbij filosofisch-systematische reflectie het bestuderen van wetenschapshistorische gegevens stuurt.

Samenvatting

Net zoals onze empirische en theoretische kennis over de fysische wereld aan verandering onderhevig is, zo evolueren ook onze wetenschappelijke methodes en opvattingen. Aan de hand van het werk van onder meer Johannes Baptista van Helmont, Galileo Galileï, Robert Boyle, Robert Hooke, Isaac Newton, Willem J. 's Gravesande, Pieter van Musschenbroek, William Whewell en John S. Mill laat Professor Ducheyne zien dat er geen universeel toepasbare wetenschappelijke methode bestaat. ‘De’ wetenschappelijke methodologie is eerder te beschouwen als een Zwitsers zakmes met een brede waaier aan verschillende ‘tools’, die dia- en synchroon ontwikkeld werden, met elk hun eigen sterktes en beperkingen.

Prijs van de Vlaamse Minister voor Wetenschapsbeleid

De Academie kent om de drie jaar de prijs van de Vlaamse Minister voor Wetenschapsbeleid toe, de eerste maal in het jaar 2000. Voornoemde prijs wordt toegekend aan een persoon, een groep of een organisatie die op welke wijze ook een belangrijke bijdrage heeft geleverd tot de vulgarisatie van de wetenschap. Aan de prijs is een bedrag verbonden van 7500 Euro.

Vorige laureaten: EOS-Magazine, Canvas Programma Overleven , Technopolis NV, UVT Davidsfonds, RVO-Society.

Laureaat 2016: Kazerne Dosin

De Academie reikt om de drie jaar de Prijs van de Vlaamse Minister voor Wetenschapsbeleid uit aan personen of instellingen die erin geslaagd zijn om op voortreffelijke wijze wetenschap binnen het bereik te brengen van het algemeen publiek, een missie die zowel wetenschapspopularisering als -vulgarisering kan omvatten.

Deze prijs wordt in 2016 toegekend aan een instelling die behoort tot het domein van de historische wetenschappen, meer bepaald aan: "Dossinkazerne - Memoriaal, Museum en Documentatiecentrum over Holocaust en Mensenrechten" in Mechelen.

De Academie is bijzonder verheugd om de prijs voor de popularisering van de wetenschap 2016 te kunnen toekennen aan een vrij jong instituut. Het “Memoriaal, museum en documentatiecentrum” opende zijn deuren pas op 1 december 2012. Het neemt de plaats in van het voormalige "Joods Museum van de Deportatie en Verzet" maar verschilt sterk van dit laatste omdat het de holocaust -in het museum spreekt men liever van de Shoa - en de Joden- en zigeunervervolging in België tijdens de Tweede Wereldoorlog plaatst in het bredere kader van de schending van de mensenrechten vroeger en nu.

Het nieuwe museum beschrijft de gebeurtenissen in België in de Tweede Wereldoorlog maar verbindt deze ook met racisme, discriminatie en massageweld op andere plaatsen en andere tijdstippen, ook tijdens de recente geschiedenis. Het onderzoekt de mechanismen die geleid hebben tot een collectieve ontsporing van de samenleving en onderstreept het belang van de ideologie als mobiliserende factor. De collectie heeft echter niet enkel oog voor de grote maatschappelijke mechanismen en voor de grote aantallen slachtoffers, maar legt tevens de nadruk op het individu in de massa, als dader, slachtoffer of omstaander en op de verantwoordelijkheid van dat individu. Zij confronteert de bezoeker met de individuele slachtoffers van toen,

vermorzelde mensen uit het verleden die een stem en een gezicht krijgen aan de hand van foto's, documenten en interviews.
De Academie waardeert sterk de bijzondere museale opbouw die morele en de menselijke waarden centraal stelt en de individuele bezoeker emotioneel betrekt bij het gebeuren en aanspreekt in zijn eigen geweten.

Het museum heeft vele tienduizenden bezoekers geconfronteerd met de gebeurtenissen uit de oorlogsperiode in België en heeft aldus in belangrijke mate bijgedragen tot de popularisatie van de kennis van de recente geschiedenis van België. Het heeft het historisch onderzoek naar de geschiedenis van de Joden- en zigeunervervolging in ons land tijdens de Tweede Wereldoorlog bekendgemaakt voor een breed publiek en heeft dit geleerd dat de Holocaust in België deskundig geanalyseerd en bestudeerd wordt. Het laat ook toe kennis te maken met de teksten, documenten en interviews die de bronnen uitmaken van het onderzoek.
Deze prijs voor wetenschapspopularisering is overigens verantwoord, niet enkel wegens de uitstraling van het museum bij het grote publiek, maar evenzeer omwille van de verantwoorde wetenschappelijke onderbouw van de collectie.

De Academie waardeert ook bijzonder de vormgeving van het museum en de integratie van kunst in het museumconcept.
De architectuur van Bob van Reeth, de strakke opbouw van de permanente tentoonstelling en het esthetisch verantwoorde gebruik van beeldmateriaal vergemakkelijken de inleving van de bezoeker.
De inhoudelijke boodschap van het museum wordt verstrekt door tijdelijke tentoonstellingen met werk van vooraanstaande kunstenaars (zoals Jan Vanriet en recent nog academielid André Goezu), die mensenrechten, vervolging en massageweld in het licht brengen, zij het in andere tijden en op andere plaatsen, zoals in Srebrenica of bij de autochtone bevolkingen van de "Nieuwe Wereld".

Met de toekenning van deze prijs wil de Academie ook de maatschappelijke impact van de Kazerne Dossin onderstrepen. De integratie van mensenrechten in het verhaal van de tweede wereldoorlog heeft het museum doen uitgroeien tot een belangrijk vernieuwend project waarin niet de memorabilia centraal staan maar vooral de morele en de menselijke waarden en dat de bezoeker aanspreekt in zijn eigen geweten. Het vestigt de nadruk op de gevaren van racisme en discriminatie. Het benadrukt de noodzaak van verdraagzaamheid en respect, burgerzin en verantwoordelijkheid. Dit is van groot belang in een tijd waarin racisme, populisme en radicalisering - vanuit welke hoek ook - zoveel parallellen oproepen met wat tijdens de Tweede Wereldoorlog gebeurde.

Met de toekenning van de prijs van de Minister voor Wetenschapsbeleid bekroont de Academie ook de vernieuwingen die het "Memoriaal, Museum en Documentatiecentrum over Holocaust en Mensenrechten" binnen het Belgische en het Vlaamse museumlandschap heeft doorgevoerd en in het bijzonder de onmiskenbare maatschappelijke relevantie daarvan.

Onderscheiding Wetenschapscommunicatie

Omdat onderzoekers vaak een hoge druk ervaren om wetenschappelijke artikels te publiceren en ook voornamelijk op hun onderzoek worden geëvalueerd, vergt het een serieuze inspanning om daarnaast ook nog eens over dat onderzoek te communiceren bij het grote publiek. Daarom reiken de KVAB en de Jonge Academie elk jaar één loopbaanprijs en verschillende jaarprijzen uit aan wetenschappers met een uitzonderlijke verdienste in wetenschapscommunicatie. Op dit moment is met de onderscheidingen geen geldprijs verbonden.

De onderscheiding wordt beheerd door een stuurgroep die ook optreedt als jury. Ze bestaat uit specialisten in wetenschapscommunicatie, namelijk negen medewerkers van de expertisecellen wetenschapscommunicatie van de Vlaamse associaties van universiteiten en hogescholen, leden van de Academie en Jonge Academie en verder vertegenwoordigers van andere Vlaamse of Belgische onderzoeksinstellingen, de industrie (essenscia) en het overheidsbeleid (EWI, VRWI), aangevuld met drie experten (VRT, Eos, professor wetenschapscommunicatie). De stuurgroep werd in 2016 voorgezeten door prof. Herman Van Goethem (lid KVAB, historicus UAntwerpen) en prof. Giovanni Samaey (lid Jonge Academie, computerwetenschappen KU Leuven). In 2016 koos de stuurgroep als loopbaanprijslaureaat prof. em. Henri Eisendrath (VUB). Zij selecteerde ook 16 laureaten van een jaarprijs. De laureaten werden bekendgemaakt op 21 oktober 2016, aan de vooravond van de wetenschapsweek.

Voor het event waarop de laureaten worden gehuldigd, werkten de KVAB en Jonge Academie in 2016 voor het eerst samen met VLIR-uos en FWO. Op 14 november 2016 organiseerden deze partners samen 'Kom Naar Buiten' in het Paleis der Academiën, een dagprogramma met een voordracht (Katleen Bracke, VRT), twee slots met parallelle workshops (over o.a. Twitter, radio-interviews, infographics, ci

tizen science, ...) en in de namiddag de huldezitting van de onderscheidingen. Daarop werden de prijzen uitgereikt aan de laureaten, met een wederwoord van de loopbaanprijslaureaat en korte pitches door de jaarprijslaureaten. Daarrond werden een videoboodschap van minister Muyters, een keynote door Lieven Scheire (VRT) en een zetelgesprek met de eerste, tweede en derde laureaat geprogrammeerd.
Voor de uitreikingszitting waren 172 personen ingeschreven. Voor de workshop(voor)middag waren 162 mensen ingeschreven. Van deze kwamen 86 personen naar beide events, dus wij rekenen dat er een 250-tal aanwezigen in totaal waren.

De vruchtbare samenwerking met wetenschapsmagazine Eos werd in 2016 verdergezet. Men kon online stemmen tussen de jaarprijslaureaten voor de Eos publieksfavoriet, die uiteindelijk naar Martijn Peters (UHasselt, TEDxUHasselt) ging. Deze prijs werd ook uitgereikt op 14 november 2016. In de communicatiecampagne werd dit duidelijk aangekondigd. Bovendien verscheen er een stevig interview met loopbaanprijswinnaar Henri Eisendrath in Eos.

Laureaten Jaarprijs 2016:

Laureaat: Freya BLEKMAN

Prof. Freya Blekman (VUB, Deeltjesfysica) wordt onderscheiden voor haar volgehouden inspanningen om deeltjesfysica via sociale media op een interactieve manier bij millennials te brengen, waardoor ze op een vernieuwende en voorbeeldige manier een moeilijke discipline visibiliteit geeft voor een groot publiek.

Laureaat: Joachim BRESSEEL en Jérôme CONSTANT

Dr. Joachim Bresseel en dr. Jérôme Constant (Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Biologie) worden onderscheiden voor hun originele citizen-scienceproject 'Wandelende takken in de klas'. Daarin worden basisschoolkinderen burgerbiologen en observeren ze nieuwe insectensoorten, waarna ze er ook een naam voor mogen kiezen.

Laureaat: Verolien CAUBERGHE en Liselot HUDDERS

Prof. Verolien Cauberghe en prof. Liselot Hudders (UGent, Communicatie-management) worden onderscheiden voor het vertalen van wetenschappelijke inzichten over communicatie en marketing in hun toegankelijke mini-gameserie 'Game Jezelf Reclamewijs!', die via edutainment de reclamewijsheid van jonge burgers versterkt.

Laureaat: Leen DECIN

Prof. Leen Decin (KU Leuven, Sterrenkunde) wordt onderscheiden voor de kwaliteit en het enthousiasme van haar communicatie over hedendaagse onderzoeksresultaten uit de fysica en sterrenkunde als huiswetenschapper bij 'Van Gils & Gasten', waardoor ze honderdduizenden kijkers laat nadenken over wetenschap.

Laureaat: Steven DELARUE

Dr. Steven Delarue (UGent, Taalkunde) wordt onderscheiden voor de volgehouden inspanningen om zijn opgemerkte blog over taal, onderwijs en taalonderwijs levendig te houden en de impactvolle verspreiding van de inhoud ervan via sociale en klassieke media.

Laureaat: Philippe DE MAEYER, Frank CANTERS en An STEEGEN

Prof. Philippe De Maeyer, prof. Frank Canters en prof. An Steegen (UGent, VUB, KU Leuven, Geografie) worden onderscheiden voor hun interuniversitaire geo-ICT-project *GeoMobiel*, dat via sterk uitgewerkte geomaticaworkshops voor leerlingen, de wereld van geografische informatiesystemen (GIS), teledetectie en GPS koppelt met het hedendaags onderzoek.

Laureaat: Joachim GANSEMAN

Drs. Joachim Ganseman (UAntwerpen, Informatica) wordt onderscheiden voor de ijver waarmee hij als jonge doctoraatsstudent de Belgische Inormatica-Olympiade

heeft gesticht, coördineert en communiceert in beide landshelften, met bijzondere inspanningen voor de toegankelijkheid voor alle leerlingen, ongeacht voorkennis.

Laureaat: Hetty HELSMOORTEL

Dr. Hetty Helsmoortel (UGent, Geneeskunde / kankeronderzoek) wordt onderscheiden voor haar talrijke en uiteenlopende media-optredens voor diverse publieken, zoals deze als huiswetenschapper in 'De Afspraak' op Canvas, waarin ze er als jonge onderzoeker in slaagt om moeilijke onderwerpen op een heldere en correcte wijze te brengen met aanstekelijk enthousiasme.

Laureaat: Sarah LEBEER

Prof. Sarah Lebeer (UAntwerpen, Microbiologie) wordt onderscheiden voor haar unieke citizen-scienceproject 'Ferme Pekes', waarin burgers groenten fermenteren om de bacteriën te kunnen analyseren, en haar indrukwekkende mediacommunicatie over micro-organismen, dankzij een slimme samenwerking met mediapartners, bekende koks en culinaire recensenten.

Laureaat: Natalie LEYS

Dr. Natalie Leys (SCK·CEN, Moleculaire biologie) wordt onderscheiden voor het interactieve en sterk uitgewerkte project 'Food From Spirulina', dat leerlingen via het uitzicht op lange bemande ruimtereizen motiveerde om te experimenteren met zuurstof-producerende bacteriën, en hen de kans gaf hun ervaringen live te delen met een astronaute in het ISS.

Laureaat: Martijn PETERS

Drs. Martijn Peters (UHasselt, Biomedische wetenschappen) wordt onderscheiden voor het professioneel organiseren van het wetenschapspopulariserende congres TEDxUHasselt met prestigieuze namen en een indrukwekkende impact. De enthousiaste doctorandus is daarnaast verdienstelijk deelnemer, winnaar en jurylid van diverse wetenschapscommunicatie-activiteiten.

Laureaat: Philippe SMET

Prof. Philippe Smet (UGent, Fysica) wordt onderscheiden voor zijn originele aanpak om duizenden mensen met lichtonderzoek in contact te brengen, via diverse installaties en een interactieve lezing, en door het Gentse Lichtfestival 2015 als slimme kapstok te gebruiken.

Laureaat: Kristiaan TEMST, Margriet VAN BAEL, Koen SCHOUTEDEN, Stijn VANDEZANDE, Hanne HEYLEN en Kelly HOUBEN

Prof. Kristiaan Temst, prof. Margriet Van Bael, dr. Koen Schouteden, dr. Stijn Vandezande, dr. Hanne Heylen en dr. Kelly Houben (KU Leuven, Nanofysica) worden onderscheiden voor hun voorbeeldige samenwerking met de makers van de langspeelfilm 'Terug naar Morgen', die clichés doorbrak dankzij wetenschappelijke diepgang en realistische beeldvorming van de onderzoeker(s), en, dankzij film als kwaliteitsmassamedium, de experimentele kwantumfysica een positieve visibiliteit gaf met blijvende impact.

Laureaat: Karel VAN ACOLEYEN

Dr. Karel Van Acoleyen (UGent, Relativiteitstheorie) wordt onderscheiden voor zijn vernieuwende lezing 'Einstein at the Movies', die aan de hand van filmfragmenten het brede publiek op (film)festivals en in bioscoopzalen inleidt in de wonderen van de relativiteitstheorie.

Laureaat: Isolde BUYSSE, Sofie VANASSCHE, Jolien GALLE, Sanne VAN DAELE en Jolien VANDEN WYNGAERT

Drs. Isolde Buysse, prof. Sofie Vanassche, drs. Jolien Galle, drs. Sanne Van Daele en drs. Jolien Vanden Wyngaert (KU Leuven, Sociologie) worden onderscheiden voor hun knap opgezette wedstrijd 'De Grote Prijs voor Sociologie' die klassen coacht in een uitgewerkt onderzoek en hen zo vertrouwd maakt met de sociologie als studiegebied en met sociologische onderzoeksmethoden in het bijzonder.

Laureaat: Johan VERBRAECKEN

Prof. Johan Verbraecken (UAntwerpen, Slaaponderzoek) wordt onderscheiden voor zijn indrukwekkende en volgehouden inspanningen om het brede publiek, van kinderen tot senioren en van Libellelezers tot nachtverpleegkundigen, voor te lichten over alle aspecten van slaap.

Laureaat Loopbaanprijs 2016: Henri EISENDRATH

Henri Eisendrath wordt onderscheiden met de loopbaanprijs wetenschapscommunicatie voor de systematiek waarmee hij gedurende zijn hele loopbaan, zelfs als emeritus, fundamenteel onderzoek heeft verweven met wetenschaps-communicatie over fysica en haar geschiedenis. Zijn tentoonstellingen, studiedagen, lessen en lespakketten, debatten, lezingen, wetenschapsshows, demonstraties en zelfs een film kenden een ongewoon grote impact en breed bereik. Een bijzondere vermelding verdienen de tienduizenden bezoekers trekkende tentoonstel-lingen Einstein, anders bekeken en Brainstormen in Brussel, alsook de recente, sterk uitgewerkte docu-mentaire Kwantumrevolutie.

Denkersprogramma 2016 – Water en Klimaat

Situering

Klimaat leeft, maar de indruk heerst dat niemand iets doet en dat het steeds slechter gaat met klimaat, natuur en milieu. Vertrekkende vanuit die optiek nam de Klasse van de Technische Wetenschappen in 2016 het initiatief een Denkersprogramma te organiseren om het debat aan te gaan met alle mogelijke stakeholders maar vooral om een onderscheidende 'positive narrative' te brengen. Het doel was de wisselwerking tussen water en klimaat in kaart te brengen (technologie, milieubeleid) en perspectieven te bieden voor een toekomstig beleid in Vlaanderen. Heel concreet wilde dit programma een aantal acties op touw zetten die kunnen in werking worden gesteld ter adaptatie aan deze klimaatveranderingen.

Twee vooraanstaande internationale Denkers hebben hiervoor hun medewerking toegezegd: Margaret Catley-Carlson (Patron Global Water Partnership Canada) bekend omwille van haar expertise inzake waterbeleid en Glen T. Daigger (University of Michigan, voormalig voorzitter International Water Association) expert in watertechnologie, -gebruik en -management. Samen met Caroline Van Steendam (assistente van Prof. Daigger, PhD candidate University of Michigan & KU Leuven) die het programma nauwgezet opvolgde, verbleven zij meerdere periodes in Vlaanderen.

De coördinatie en wetenschappelijke leiding van het programma berustte bij de Stuurgroep geleid door Prof. Willy Verstraete, UGent en lid van de Klasse Technische Wetenschappen. De samenstelling van de Stuurgroep was als volgt:

- Willy Verstraete (KTW, UGent)
- Joos Vandewalle (KTW, KU Leuven)
- Erik Mathijs (KU Leuven)
- Willy Bauwens (VUB)
- Patrick Meire (UAntwerpen)
- Jeroen Buysse (UGent)
- Frederik De Laender (JA, UNamur)
- Erik Matthijs (ex-senator, adviseur landbouw en milieu)
- Marnik Vanclooster (UCL)
- Jacques Willems (KTW, UGent)
- Paul Verstraeten (KTW)

Om het programma te ondersteunen en de nodige actoren in het veld actief te betrekken werd een Expertengroep samengesteld bestaande uit leden van de Academie en tal van lokale deskundigen en stakeholders. In de expertengroep zaten vertegenwoordigers van o.m. de Europese Commissie, onderzoeksgroepen Vlaamse universiteiten, VMM, DEME, Natuurpunt, VLAKWA, ... Het is deze groep die ook mede instond voor de uitwerking en invulling van de diverse activiteiten.

Activiteiten

De klimaatverandering is een feit. Dit programma bood een opportuniteit om onafhankelijk en vrij te reflecteren, bestaande procedures te herdenken en ter discussie te stellen. Enige focus was echter wel vereist. Uiteindelijk werden drie grote pistes geïdentificeerd waarin Vlaanderen met al haar karakteristieken een voorbeeldfunctie kan spelen voor andere landen m.n. kustverdediging, landbouw en voedingsindustrie, urbanisatie en ruimtelijke ordening. Het zijn deze denklijnen die werden voorgelegd in de gesprekken die volgden.

Tijdens de Fact Finding Week van 26 tot 30 oktober 2015 kwamen beide Denkers reeds poolshoogte nemen van de situatie in Vlaanderen en hebben zij een 100-tal stakeholders gesproken die betrokken zijn bij deze thematiek. Op het programma van de eerste Fact Finding Week stonden:

- 4 rondetafelgesprekken elk toegespitst op een specifiek doelpubliek: de agentschappen, de bedrijven, de universiteiten en onderzoeksinstellingen, de NGO's. Bij de deelnemers van de rondetafelgesprekken werd gestreefd naar een optimale representativiteit van alle actoren.
- veldbezoeken aan IWVA Oostduinkerke, melkvee- en varkensbedrijf in Oudekapelle, Sigmaplan Rupelmonde.
- overleg met het beleid op de kabinetten Schauvliege, Muyters, Homans en Weyts.

In opvolging hiervan hebben leden van de Stuurgroep op 25 februari 2016 eveneens overleg gehad met Tinne Rombouts, voorzitter van de Commissie Leefmilieu, Vlaams Parlement.

De tweede Fact Finding Week van 7 tot 11 maart 2016 richtte zich op het invullen van enkele lacunes en nood aan specifieke contacten:

- internationale dimensie: gesprekken met Bruno Verbist (KLIMOS), Gert Verreet (FUST-projecten, UNESCO) en Jos Delbeke (Klimaatactie Europese Commissie).
- VMM en CIW: ontvangst met uitvoerige toelichting en presentaties.
- veldbezoeken: DEME, Aquafin, de Watergroep, enkele VMM-projecten: Waterinfo.be, Egenhoven en Vaartkom, projecten van het departement MOW Nieuwpoort.
- rondetafel met universiteitenclusters UGent-UAntwerpen en KULeuven-VUB: participatie van internationale PhD studenten.
- rondetafel rond 'Ecosystem services'.

Als afsluiter werd een netwerkevent georganiseerd met keynote van Thomas Van Waeyenberge (Aquafed).

Op donderdag 16 juni - daags voor het slotsymposium - werd een persconferentie gehouden aan de faculteit Bio-ingenieurswetenschappen van UGent en reageerde Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw op het rapport van de Denkers. Beide Denkers stelden er de resultaten van hun intensieve fact findings voor en hadden een constructief gesprek met de minister. Een interview van VTM

Nieuws met Margaret Catley-Carlson en Minister Schauvliege werd diezelfde dag nog uitgezonden om 19u00.

Op vrijdag 17 juni 2016 vond het slotcongres plaats in het Paleis der Academiën onder de titel 'Flanders Wise With Water' en stelden de Denkers er hun actiepunten voor aan het grote publiek. Een heel ambitieus programma met keynotes van o.m. Hans Bruyninckx (European Environment Agency), Jacqueline Cramer (Utrecht University) en Philippe D'Hondt (VMM, CIW); twee paneldebatten waaronder een 'battle of talents' met Young water Professionals en een resem pitches van belangrijke stakeholders lokten tal van enthousiaste en geïnteresseerde deelnemers. In de namiddag werd het congres opengetrokken in vijf discussiegroepen, zogenaamde 'Pro Action Cafés', en werd het publiek interactief betrokken, wat zeer gewaardeerd werd. De resultaten van deze Pro Action Cafés werden meegenomen in de uitwerking van het Standpunt.

Resultaten en impact

Nieuwe ideeën

Het extensieve verslag van de Denkers en hun conclusies zijn opgenomen in de eindrapportage. Daarin wijzen zij op de dringende uitdagingen waar Vlaanderen vandaag het hoofd aan moet bieden en formuleren ze concrete richtlijnen voor een nieuw grondwaterbeleid voor een meer duurzame maatschappij en economie.

Het was van bij de start ook de bedoeling dat de Stuurgroep samen met de Expertengroep, onafhankelijk van de adviezen van de Denkers, een eigen Standpunt met actieplannen voor het Vlaams beleid in de reeks van de Academie zou uitgeven. Een aantal thema's werden ondertussen verder uitgediept, mede naar aanleiding van de Pro Action Cafés, en het resultaat van deze samenwerking werd in 2016 goedgekeurd als Standpunt in de Klasse van de Technische Wetenschappen onder de titel 'Vlaanderen Wijs met Water'.

Het volledige eindrapport van deze denkerscyclus is beschikbaar op de website van de KVAB.

Margaret Catley-Carlson

Glen T. Daigger

Denkersprogramma 2016 – The Doctoral Space Revisited

Situering

Recente studies van de European Science Foundation (2015), van de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (studie 27 en advies 215, 2015) en van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (2016) wijzen op de toenemende erkenning van het doctoraat als instrument naar innovatiegerichte tewerkstelling, ver buiten de academische wereld. Zoals onze Noorderburen het gevat formuleren in de titel van hun Verkenning: promoveren werkt.

Mede bewust van deze ontwikkeling werd vanuit de Klasse van de Natuurwetenschappen in 2016 het Denkersprogramma The Doctoral Space revisited opgestart. De keuze voor deze titel onderstreept het belang dat gehecht wordt aan het geven van ruimte aan onze doctorandi in deze unieke periode in hun loopbaan: ruimte om hun ideeën te ontwikkelen, om te vallen en op te staan. Deze titel wijst er ook op dat de analyse zich niet beperkt tot de periode van een doctoraatsbeurs: de aanloop, de voorbereiding van het doctoraal onderzoek is belangrijk. Nog belangrijker is de aandacht die moet besteed worden aan de vlotte overgang naar het bedrijfsleven, courant vervat in de vroege postdoctorale periode. Voor deze analyse is het perspectief van de promovendi en de jonge onderzoekers zelf van doorslaggevend belang: voor dit Denkersprogramma werd dan ook een nauwe samenwerking aangegaan met de Jonge Academie.

Als Denker werd professor Maria Helena Nazaré aangesteld. Prof. Nazaré was vele jaren Rector van de Universiteit van Aveiro in Portugal. Van 2012 tot 2015 was ze Voorzitter van de European University Association en tot op heden bekleedt ze een voorzitterschapsfunctie voor de Hoge Raad voor Onderwijs in Portugal. Diverse mandaten in raden van bestuur van het bedrijfsleven hebben haar een brede sector-overschrijdende kijk gegeven en maakten van haar de geknipte persoon om deze thematiek te analyseren.

De Stuurgroep stond onder leiding van wetenschappelijk coördinator Prof. Jean-Pierre Henriet, professor emeritus aan de UGent en bestuurder van de Klasse Natuurwetenschappen. Naast leden van de Academie waren hierin ook de Jonge Academie en het bedrijfsleven vertegenwoordigd. De samenstelling van de Stuurgroep was als volgt:

- Jean-Pierre Henriet (KNW, UGent)
- Dirk Van Dyck (KNW, UAntwerpen)
- Irina Veretennicoff (KNW, VUB)
- Elisabeth Monard (KTW, KU Leuven)
- Joos Vandewalle (KTW, KU Leuven)
- Jean Berlamont (KTW, KU Leuven)
- Conny Aerts (KNW, KU Leuven)

- Annemie Van der Linden (UAntwerpen)
- Peter Vandenabeele (UGent)
- Lieve Van Hoof (Jonge Academie, UGent)
- Frederik Anseel (Jonge Academie, UGent)
- An Van de Vel (UMICORE)

Activiteiten

Het startschot van dit Denkersprogramma werd gegeven op 10 februari 2016 met een Kick-off meeting aansluitend op de vergadering van de Klasse Natuurwetenschappen.

Een eerste Fact Finding ging door van 11 tot 21 april 2016 waarbij Helena Nazaré in hoofdzaak ontmoetingen had met leden van de Stuurgroep, besprekingen op het kabinet van o.m. Europees Commissaris voor Wetenschap en Onderzoek Carlos Moedas en enkele gerichte stakeholders. Tijdens de gezamenlijke vergadering van de vier Klassen op 20 april 2016 gaf Jean-Pierre Henriet samen met de Denker een uitvoerige presentatie van het programma.

Tijdens de tweede Fact Finding van 16 tot 26 mei 2016 voerde de Denker verscheidene gesprekken met leden van de Jonge Academie, met de Doctoral Schools en Postdoc Communities aan de Vlaamse universiteiten en met enkele rectoren. Daarnaast was er intens overleg met ECOOM en de onderzoeksinstellingen IMEC, VIB, Von Karmann en Umicore. Helena Nazaré nam tevens deel aan een sessie in het Vlaams Parlement met presentatie van Frederik Anseel. Als afsluiter verzorgde ze de verwelkoming bij het Work/Life Event van de Jonge Academie op 26 mei 2016.

Op vrijdag 30 september 2016 en op maandag 3 oktober 2016 werden rondetafels georganiseerd en werden enkele cruciale vragen voorgelegd aan stakeholders op beleidsniveau en uit de bedrijfswereld. Hieraan namen o.m. afgevaardigden deel van VLAIO, departement EWI, VLIR, VRWI, Umicore, Johnson&Johnson en Schelstraete Delacourt Associates.

Het slotsymposium vond plaats op 7 november 2016 en telde een 70-tal deelnemers. Er waren bijdragen op Europees niveau van Maria da Graça Carvalho, DG Research en Innovation, met een toelichting bij de European Research Area; op beleidsniveau van Manuel Heitor, Minister of Science, Technology & Higher Education van Portugal. Namens de community van postdoctorale onderzoekers sprak Kristien Hens van de Jonge Academie. Daarnaast werden drie paneldebatten gehouden waarin de belangrijkste actoren vertegenwoordigd waren.

Resultaten en impact

Nieuwe ideeën

Bevindingen van de fact finding hebben gewezen op een verdubbeling over de voorbije 10 jaar van de postdoctorale cloud die graviteert rond de Vlaamse universiteiten. Vandaag zou die naar schatting 3750 onderzoekers bedragen, meer dan de totale academische staf aan alle Vlaamse universiteiten (geraamd op 2800): een virtuele universiteit op zich. Extrapolatie van deze cijfers voor 5 Vlaamse universiteiten naar de 850 Europese universiteiten zou wijzen op een 'Starter's Cloud' tussen een half miljoen en een miljoen over heel Europa, die - conform de bevindingen van OESO en ESF - nog grotendeels "onder de radar" ligt. Hoewel de doorstroming van gedoctoreerden naar de arbeidsmarkt positieve signalen geeft, staan Vlaanderen en Europa zonder twijfel voor de uitdaging om de potentiële energie vervat in deze hooggekwalificeerde cloud te capteren en te helpen transformeren in economische ontwikkeling en innoverende tewerkstelling. Wat een decennium geleden als een probleem gezien had kunnen worden, dient vandaag eerder – mede door de digitale revolutie die deze generatie meer dan wie ook ten volle beheerst – als een unieke opportuniteit gezien te worden.

In haar rapport 'Doctoral Space – Building Bridges' licht Helena Nazaré dan ook toe wat volgens haar de uitdagingen zijn voor Vlaanderen én Europa. Deze zijn integraal opgenomen in de eindrapportage. Enkele highlights waarbij ze zich richt tot alle stakeholders:

- Intersectorale dialoog en mobiliteit
- Realistische verwachtingen afgestemd op de actuele arbeidsmarktsituatie
- Strategische rol van Doctoral Schools
- Belang van sociale innovatie
- Postdoctorale ervaring
- Adequaat genderbeleid

Het volledige eindrapport van deze denkerscyclus is beschikbaar op de website van de KVAB.

Maria Helena Nazaré

Vlaams Denkersprogramma

Binnen de internationaliseringsstrategie van de Academie is eveneens de uitwerking van een Vlaams Denkersprogramma opgenomen. De bedoeling hierbij is om, specifiek gericht op de EU stakeholders in Brussel, voort te bouwen op degelijk uitgewerkte projecten waaraan leden van de Academie intensief hebben meegewerkt. In 2016 werd onder leiding van Jean-Pierre Henriet, bestuurder van de Klasse Natuurwetenschappen en Francis Halzen, buitenlands lid van de Klasse Natuurwetenschappen, aan een dergelijk Vlaams programma vorm gegeven. Francis Halzen is de geestelijke vader van IceCube, een gigantische neutrinodetector op Antarctica en één van de grootste internationale onderzoekssamenwerkingen ter wereld.

De KVAB Forward Look on 'Small to Medium-Sized Nations in International Collaborative Science' vond plaats op 13 oktober 2016. Het hoofd bieden aan grote uitdagingen en de grenzen van onze kennis verleggen vraagt vaak een bundeling van krachten op wereldniveau, zo blijkt uit de vele succesvolle internationale onderzoeksprojecten tussen universiteiten, instituten en regeringen wereldwijd. Vaak is het echter zo dat initiatieven van kleine tot middelgrote regio's en landen onvoldoende wegen op de geopolitieke agenda. Enkele vooraanstaande wetenschappers betrokken in internationale samenwerkingsverbanden kregen het woord, waaronder Francis Halzen (IceCube), Jorgen D'Hondt (CERN), Bert Vercnocke (Compact Muon Solenoid), Bert Gielen (ICOS) en Jaak Billiet (European Social Survey). In het daaropvolgende debat samen met een delegatie van de Europese instellingen waaronder Paul Vossen (EC, DG Research & Innovation), Jean-Claude Worms (ESF) en Karin Metzlaff (EPSO, ISE) werd getracht oplossingen en mogelijkheden te bieden aan samenwerkingsverbanden tussen kleinere landen. In het licht van de komende mid-term evaluatie van het Horizon 2020 Framework Programme for Research and Innovation (2014-2020) en de voorbereidingen van het 9th Framework Programme (2020) komt deze brainstorming op een ideaal moment.

De volledige programmabrochure en de presentaties zijn raadpleegbaar op de website van KVAB.

Jaarverslag Contactfora

Contactfora

De Academie coördineert jaarlijks wetenschappelijke bijeenkomsten of contactfora. Deze hebben tot doel Vlaamse wetenschappers of kunstenaars te verenigen rond specifieke thema's in de natuurwetenschappen (inclusief de biomedische wetenschappen), de menswetenschappen en de kunsten. Ook anderstalige landgenoten en buitenlandse gasten kunnen uitgenodigd worden.

Dankzij de verbeterde financiële toestand van de Academie, werd op 6 februari 2014 ingegaan op een vraag vanuit de Klasse van de Menswetenschappen om voor 2014 een bedrag van € 10.000 (buiten convenant) te voorzien voor ondersteuning van contactfora. Tijdens haar vergadering van 4 mei 2014 stelde de Bestuurscommissie verder vast dat de koppeling van de contactfora aan de Standpunten of het Denkersprogramma moeilijk of niet uitvoerbaar was. Gezien aparte financiële middelen voorzien zijn, ging de Bestuurscommissie dan ook akkoord om de contactfora opnieuw los te koppelen van de Standpunten en van het Denkersprogramma.

Voor de organisatie van goedgekeurde contactfora worden, voor maximaal twee dagen, zalen in het Paleis der Academiën ter beschikking gesteld en wordt de hiermee samenhangende logistieke ondersteuning verstrekt door het personeel van de Academie. De Raad van Bestuur van de Academie bepaalt elk jaar, in het licht van het beschikbare budget, het maximale bedrag van de toelagen. Voor aanvragen ingediend in 2016 kon een financiële toelage toegekend worden van maximaal € 1500.

De aanvragen worden tweemaal per jaar afgesloten, op 1 april en op 1 oktober.

Activiteiten 2016

- 1 en 2 februari: Michèle Vanmaele (UGent): *"Actuarial and Financial Mathematics Conference 2016 (AFMathConf2016)"*

- 10 en 11 maart: Jan Herman (KU Leuven): *"De achttiende eeuw in geur en smaak"*

- 14 en 15 maart: Dave De ruysscher (VUB): "*Constitutional precende as keystone of modern constitutionalism"*

- 29 juni tot en met 1 juli: Katelijn Vandorpe (KU Leuven): *"Two Sides of the Same Coin - Dispute Resolution in Greco-Roman and Late Antique Egypt"*

- 1 en 2 september: Steven Vanderputten (UGent): *"Horizontal learning within high medieval religious communities"*

- 26 oktober: Luc Van Meervelt (KU Leuven): *"9th Belgian Crystallography Symposium BCS-9"*

- 28 oktober: Griet Vermeersch (VUB): *"Biografen en hun biografieën van vroegmoderne personen"*

- 28 oktober: Jozef Anné (KU Leuven): *"Microbiome and host metabolism"*

- 18 november: Els Witte (VUB): *"De Wereld van de Zuidelijke Geleerden tijdens het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden (1815-1830)"*

- 24 november: Tom Daems (KU Leuven): *"Privatising punishment in Europe?"*

- 25 november: Marc Nyssen (VUB): *"Advances in Medical radiation and imaging"*

- 1 en 2 december: Daniele Marinazzo (UGent): *"Brainmodes 2016"*

- 8 en 9 december: Martina Temmerman (VUB): *"Constructive | Constructed Journalism*

- 15 en 16 december: Pieter d'Hoine (KU Leuven): *"The Reception of Plato's Phaedrus from Antiquity to the Renaissance"*

Cohiwet

De Commissie Historische Wetenschappen (Cohiwet) coördineert o.l.v. Marc Boone alle initiatieven van de KVAB i.v.m. geschiedenis. Cohiwet volgt ook de historische reeksen op van de KVAB, zij het zijdelings, omdat er voor het Nationaal Biografisch Woordenboek, de Iusti Lipsi Epistolae en de Catalogus Catalogorum Belgii aparte commissies bestaan. In 2016 stonden volgende activiteiten op het programma:

- Viering van 200 jaar heroprichting van de Theresiaanse Academie 1816-2016, waarvoor op 24 maart 2016 een symposium was voorzien 'De Wereld van Geleerden 1815-1830' dat echter niet is doorgegaan omwille van de aanslagen in Brussel op 22 maart 2016. Het symposium werd uitgesteld naar 18 november 2016 met hetzelfde programma van lezingen, met Remieg Aerts (Radbouduniversiteit Nijmegen), Els Witte (KVAB/Cohiwet/VUB), Pieter Dhondt (University of Eastern Finland), Jean Paul Van Bendegem (VUB), Nele Bracke (UGent), Jo Tollebeek (KVAB/Cohiwet/KU Leuven) wiens tekst door een collega werd voorgelezen, Joep Leerssen (Universiteit Amsterdam), Klaas van Berkel (Universiteit Groningen) en Hervé Hasquin (ARB). Aansluitend hierop had een tentoonstelling plaats.

- Tentoonstelling 'De Wereld van Geleerden 1815-1830' met videovoorstelling van 18 november tot 1 december 2016, uitgewerkt door Olivier Damme (ARB) en Francis Strauven (Cohiwet).

- Voorbereiding van de publicatie van de Acta van dit symposium. Deze publicatie is voorzien in 2017. De definitieve teksten werden gevraagd tegen 1 februari 2017.

- Uitgave van het Nationaal Biografisch Woordenboek. Organisatie van de voorstelling van het nieuwe deel met Hilde Symoens (KVAB/Cohiwet), Dirk Luyten (Cegesoma), Dirk Heirbaut (KVAB/Cohiwet) en Leen Van Dijck (Letterenhuis Antwerpen).

- Cohiwet behartigt ook de ordening van het archief van de KVAB, waarvoor het van september 2015 tot augustus 2016 een historicus in het kader van een bijkomende opleiding archivistiek kon inschakelen (o.l.v. Karel Velle, KVAB/Cohiwet).

Reflectiegroep Energie

Deze permanente denktank van de Academie werd opgericht in 2012. Ze bestaat voor de helft uit leden van de Klasse Technische Wetenschappen, aangevuld met leden uit de Klassen Natuurwetenschappen en Menswetenschappen en met experts uit de energiesector. Ze bundelt binnen de KVAB alle initiatieven rond het thema Energie en werkt aan Standpunten. Daarnaast wil ze samen met derden (bv. KVIV, ie-net, WEC,...) meewerken aan een energiepodium dat debatten, voordrachten, studiedagen en/of conferenties organiseert, en waar internationaal gerenommeerde experten uitgenodigd worden.

Activiteiten

- 26/01/2016: studiedag over "Demand Response", georganiseerd in samenwerking met de Belgian Energy Research Alliance
- 25/02/2016: debatavond over "Elektrische voertuigen"
- 11/05/2016: studienamiddag "Capaciteitsvergoedingsmechanismen", georganiseerd in samenwerking met de Benelux Association for Energy Economics en het Belgisch chapter van de World Energy Council
- 29/09/2016: debatavond over "Warmtenetten"
- 08/12/2016: debatavond "Hernieuwbare Energie"

Voor de bekostiging van de recepties kan de reflectiegroep rekenen op de ondersteuning van de industriële partners.

Onder impuls van de Reflectiegroep Energie werkte een werkgroep van de Klasse Technische wetenschappen aan het KVAB-Standpunt 'De eindgebruiker centraal in de energietransitie'.

Academisch Cultureel Forum

Het Academisch Cultureel Forum organiseert symposia, lezingen en concerten en richt zich tot een breed geïnteresseerd publiek. Men streeft ernaar om zoveel mogelijk te werken met terugkerende en dus vaste cycli waarin de 4 Klassen van de Academie in al hun disciplines evenwichtig worden vertegenwoordigd. Daarnaast wordt getracht om activiteiten aan te bieden die klassenoverschrijdend zijn, met de focus op inter- en multidisciplinariteit.

Het ACF werd in 2016 ook een hefboom om de samenwerking met de zusteracademie KANTL te versterken. Er werd aan de KANTL gevraagd om meer vertegenwoordigers in het ACF af te vaardigen, o.m. om de Utopiaherdenking 1516-2016 voor te bereiden en andere activiteiten met een meer literair karakter. Hiertoe trad directeur Marijke De Wit toe tot de stuurgroep. Concreet worden er ook binnen de Da Vincilezingen en de concertenreeks mogelijkheden gezien om initiatieven van hun kant onder te brengen.

Het ACF probeert tevens ad hoc activiteiten met andere instellingen (zowel binnen de geledingen van KVAB als daarbuiten) in te richten. Helaas werd het concert met Russell Hirschfield, i.s.m. de Klasse Kunsten van de KVAB, dat zou plaatsvinden op 24 maart 2016 afgelast omwille van terreurdreiging. Achteraf werd beslist dit te verdagen naar 20 september 2017.

Bestaande cycli:

Da Vincilezingen

Deze hebben tot doel de invloed die bepaalde Vlamingen/Vlaanderen in de wereld hebben/heeft gehad naar buiten te brengen. Het gaat niet enkel om wetenschappers/wetenschappen, ook om figuren met grote uitstraling uit andere domeinen zoals Peter Benoit, Mercator, Vesalius... In 2016 werd dit concept verruimd. Ook de invloed van wetenschap en cultuur van hedendaagse wetenschap(pers) en hedendaagse cultuur(beoefenaars) naar de toekomst wordt geïntegreerd en kreeg deze reeks als ondertitel 'Mijlpalen voor de toekomst'.

Lentecyclus

Sinds 1998 wordt in het voorjaar een cyclus ingericht rond een belangrijk actueel thema uitgediept in subthema's en behandeld in meerdere namiddagsessies. Het thema van de Lentecyclus in 2016 was "Gezondheid, Gedrag en Geluk, de G3 die er echt toe doet!". Deze Lentecyclus kwam er op initiatief van Johan Wagemans (KMW).

Voor de eerste keer werden de sociale media intens ingezet: er kwam een facebookpagina voor KVAB naast het twitteraccount dat al enkele jaren bestond.

www.facebook.com/vlaamseacademie; www.twitter.com/KVAB2 #EchteG3

Concertenreeks

In 2016 ging enkel het eindejaarsrecital door met werk van overleden Academieleden (Hanssens, Benoit, Ryelandt), uitgevoerd door het Spiegelkwartet samen met Jozef De Beenhouwer. Het concert werd voorafgegaan door de voorstelling van het NBW deel 22.

Herlezingencyclus

Een gloednieuwe reeks diepgravende discussies over wetenschap en kunst. Deze werd normaliter gepland in het najaar 2015 maar omwille van haalbaarheidsproblemen verschoven naar het voorjaar 2016. De discussiecyclus Herlezingen beoogt de lectuur, door een groep breed georiënteerde academici, van een aantal teksten die in een discussie worden 'herlezen'. Onder teksten verstaan we o.a. een natuur-wetenschappelijke theorie, een wijsgerige tekst, een kunstwerk, een gedicht, een fundamentele politieke tekst, een muziekpartituur, een filmfragment of architecturaal werk, een technologie, een ontdekking, een uitvinding. In 2016 vonden vier sessies plaats. De belangstelling was wisselend en vaak beperkt. Er werd dan ook besloten om de Herlezingen te integreren in de Da Vincilezingen, waarvan er dan meer dan 2 per jaar zouden plaatshebben. De naam Da Vinci is heel inspirerend en kan zowel in functie van de wetenschappen als van de kunsten staan (cf. supra).

Samen met KANTL

In samenwerking met de KANTL herdacht de KVAB de publicatie van Utopia door Thomas More vijfhonderd jaar geleden. De herdenking van 1516 ging van start met het symposium '500 jaar Utopie' op 28 september 2016 in het Paleis der Academiën te Brussel. In oktober en november vond vervolgens een lezingenreeks plaats in de Academie van Gent getiteld 'Tussen Utopia en Beeldenstorm'.

Vlaamse Academische Stem - VLAST

Teneinde een draagvlak voor de Academie te creëren bij de buitenwereld en tevens geïnteresseerde buitenstaanders in contact te brengen met leden van KVAB en KANTL werd in 2003 "De Vlaamse Academische Stem" (VLAST) opgericht als vriendenkring van de Vlaamse academiën KANTL en KVAB. VLAST organiseert voor haar leden culturele uitstappen, vnl. museumbezoeken, en nodigt hen uit op de publieke activiteiten van KANTL en KVAB, in het bijzonder die van het ACF. VLAST slaagde erin om in de loop van de voorbije 10 jaar een groep getrouwen rond zich te scharen die de werking van de Koninklijke Academiën erg genegen zijn. Als tegenprestatie organiseert de vereniging geleide bezoeken aan topexposities in onze musea.

VLAST behartigt binnen de werking van de KVAB de publieksactiviteiten buiten het Paleis der Academiën in tegenstelling tot de werking van het ACF, dat gericht is op de evenementen georganiseerd door de KVAB ism. de KANTL binnen het Paleis der Academiën.

Stuurgroep

VLAST is momenteel een commissie van de Academie maar werd in 2003 gestart als vzw. In 2016 organiseerde zij 5 activiteiten met gemiddeld 35 deelnemers per activiteit. De activiteiten worden vastgelegd door een stuurgroep, voorgezeten door Mark Eyskens, waarin zowel leden zetelen van KVAB, KANTL als externen. Het secretariaat van VLAST wordt sinds midden 2016 waargenomen door een staflid.

Activiteiten

- 23/02: Hendrik De Clerck, M Leuven
- 14/04: Van Doesburg - De Stijl, Bozar Brussel
- 09/05: André Goezu, Kazerne Dossin Mechelen
- 25/05: Marthe Donas, MSK Gent
- 13/12: Okiyo-e, Jubelpark

Jonge Academie

In 2016 kende de Jonge Academie haar vierde werkingsjaar dat meteen begon met de selectie van zeven nieuwe leden. Dat waren vijf wetenschappers en twee kunstenaars. Naar het voorbeeld van de genootschapswerking van de KVAB zet ook de Jonge Academie immers in op de kruisbestuiving tussen kunst(enaars) en wetenschap(pers). Lidmaatschap duurt vijf jaar.

Een nieuwe editie van het Magazine van de Jonge Academie (Maja), met als thema "Work/life balance" werd voorgesteld aan het academische publiek. 9000 exemplaren werden verspreid onder alle collega's werkzaam aan een Vlaamse universiteit. Er werd dat jaar ook gewerkt aan de Maja van 2017 over "De wetenschapper/kunstenaar en de publieke ruimte".

De formule van tweedaagse bijeenkomsten in het voorjaar en het najaar, samen met de sociale dag (in 2016 in Brussel) biedt de leden van de Jonge Academie een open forum voor boeiende, interdisciplinaire gesprekken over wetenschap, kunst en de samenleving. Op de voor- en najaarstweedaagse werken alle leden in werkgroepen aan nieuwe initiatieven en een publieksevent. Het event van mei 2016 (in maart gepland maar uitgesteld wegens aanslagen) stond in het teken van Work/life-balance en dat van november 2016 in het teken van Kunst en Wetenschap, beiden met diverse bijdragen en een ruime belangstelling.

Op het thema van burgerwetenschap heeft de Jonge Academie zich in 2016 weten te profileren als een gehoorde stem. Het Standpunt "Citizen Science in Vlaanderen: U telt mee?!" werd gepubliceerd in het Nederlands en staat in het Engels online. Van de Nederlandstalige versie werden 700 exemplaren gedrukt en verspreid. Dat de initiatiefnemers binnen de Jonge Academie verschillende uitnodigingen kregen om over citizen science te spreken (van o.a. LERU, UGent, VLIR-uos en FWO) getuigt van het belang van dit Standpunt voor citizen science in Vlaanderen. Het Standpunt kende ook een lancering in de pers met artikels in o.a. De Standaard en Flanders Today.

Daarnaast tracht de Jonge Academie ook een breder publiek te informeren over en warm te maken voor de wondere wereld van de wetenschap, dankzij samenwerking met mediapartners. Op radio Klara bracht Werner Trio in zijn nieuw programma "New Minds on the Block" interviews met jonge wetenschappers, voornamelijk uit de Jonge Academie. De Jonge Academie gaf input voor het Canvas-programma "De herontdekking van de wereld" en organiseerde samen met Canvas en De Morgen het debat "Zit het kwaad in elk van ons?" op de Dag van de Wetenschap, als kick-off van deze reeks. Ze werkt ook mee aan het veelbelovende initiatief "De Universiteit van Vlaanderen", dat nog in oprichting is.

Internationaal onderhoudt de Belgisch/Vlaamse Jonge Academie goede contacten met de Young Academies van andere Europese landen en met supranationale structuren zoals de Global Young Academy en de Young Academy of Europe. In eigen land zijn er binnen de verschillende universiteiten overlegmomenten tussen de rectorale beleidsploeg en de geleding van de Jonge Academie.

VCWI

Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit

De Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit is een inhoudelijk onafhankelijke commissie waaraan de KVAB meewerkt. De Academie stelt een secretaris ter beschikking en de VCWI is gehuisvest in het Paleis der Academiën, waar de vergaderingen en hoorzittingen plaatsvinden. De VCWI is samengesteld uit 9 hoogleraren, drie uit elk van de domeinen exacte - humane - biomedische wetenschappen. Ze wordt voorgezeten door prof. em. André Van Steirteghem (VUB) en ondersteund door secretaris Bert Seghers (KVAB) en juridisch adviseur David D'Hooghe (KU Leuven / Stibbe). Het comité van toezicht van de VCWI bestaat uit vertegenwoordigers van de stichtende instellingen, stelt de leden van de VCWI aan en keurt het reglement en het huishoudelijk reglement van de VCWI goed. Het wordt thans voorgezeten door KVAB-lid Jacques Willems en secretarieel ondersteund door KVAB-beleidsmedewerker Bert Seghers.

De instellingen die de VCWI erkennen, zijn enerzijds de oprichtende instellingen (academiën KVAB en KAGB, de vijf universiteiten, IWT en FWO) en anderzijds de instellingen die de VCWI na haar oprichting als adviserend orgaan hebben erkend (VIB, VITO, imec, Flanders Make; ILVO, INBO, Agentschap Onroerend Erfgoed; ITG). Het IWT hield op te bestaan op 1 januari 2016. Op 1 oktober 2016 ging iMinds op in imec. Beiden erkenden reeds de VCWI.

Gerealiseerde activiteiten

Haar reglement dicht de VCWI een tweeledige taak toe: enerzijds advies verlenen over klachtendossiers wetenschappelijke integriteit, nadat ze al zijn behandeld door de eigen instelling, en anderzijds het uitbrengen van algemeen advies over wetenschappelijke integriteit, naar aanleiding van het verzoek van aangesloten instellingen.

De VCWI ontving in 2016 vier aanvragen voor een tweede advies binnen over een concreet klachtendossier. Ze werkte vier rapporten uit met een tweede advies, waarvan een samenvatting wordt gepubliceerd in het jaarverslag van de VCWI.

Op 11 januari 2016 is het reglement van de VCWI gewijzigd, na ruim een jaar overleg (zie jaarverslag 2015), na goedkeuring door het comité van toezicht en na instemming van alle instellingen die de VCWI erkennen. Het nieuws van de reglementswijziging werd verspreid onder de onderzoekers van de Vlaamse onderzoeksinstellingen. Het werd ook opgepikt door de nieuwsbrieven van de VRWI en het Departement EWI. Sinds

3 mei 2016 is ook een door het comité van toezicht vernieuwd huishoudelijk reglement van kracht, in lijn met het vernieuwde reglement.

De VCWI organiseerde op 30 november 2016 haar derde studiedag *Wetenschappelijke integriteit* voor de Vlaamse WI-professionals, met name beleidsmakers, CWI-voorzitters, CWI-secretarissen en beleidsmedewerkers 'responsible research' aan de Vlaamse onderzoekinstellingen. De universiteiten stelden updates aan hun CWI-procedures voor en stimuleerden de aanwezigen met dilemmavragen. De vijf wetenschappelijke instellingen van de Vlaamse Overheid stelden zichzelf en hun beleid wetenschappelijke integriteit voor. In haar keynote ging dr. Liz Wager in op de relatie tussen universiteiten en wetenschappelijke tijdschriften in geval van wetenschappelijk of publicatiewangedrag. In korte voorstellingen werden het Netherlands Research Integrity Network, het recente rapport van Science Europe en updates uit ENRIO en PRINTEGER voorgesteld. De Vlaamse Ombudsvrouw gender sprak over het belang van bemiddeling en verzoening en het herwaarderen van diversiteit in academische middens. De presentaties zijn beschikbaar op de website.

Binnen- en buitenlandse contacten

- Voorzitter André Van Steirteghem en secretaris Bert Seghers zijn lid van ENRIO (European Network of Research Integrity Offices) en namen in 2016 deel aan de twee ENRIO-meetings. De secretaris maakt deel uit van ENRIO's 'Strategy Group' en werkt mee aan de ledenbevraging om de nationale organen voor wetenschappelijke integriteit in Europese lidstaten in kaart te brengen.
- Op uitnodiging van de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) gaf de VCWI aan de VLHORA-werkgroep onderzoeksbeleid op 20 mei 2016 een toelichting over wetenschappelijke integriteit, het systeem van zelfregulering in Vlaanderen en de VCWI.
- Els Van Damme, lid van KVAB en VCWI, werkte in een vijfkoppig Europees team aan de herziening van de European Code for Research Integrity. Deze Europese werkgroep opereerde in de schoot van de Permanent working group on science and ethics van ALLEA (ALL European Academies). Feedback op een tussentijds concept van de herziene code werd bij de Vlaamse instellingen verzameld en via ENRIO doorgegeven.
- Op 2 december 2016 ging het interuniversitaire symposium over wetenschappelijke integriteit *Cherry on top or part of the mixture? Integrity and ethics in research* door in Gent. De VCWI was vertegenwoordigd op dit symposium en heeft de uitnodiging mede verspreid.

Voor meer informatie en tevens een overzicht van aanvragen tot tweede advies over klachtenzaken inzake wetenschappelijke integriteit, verwijzen we naar het jaarverslag VCWI van 2016, publiek online op www.vcwi.be.

Standpunten

Inleiding

De reeks Standpunten wordt in het convenant als volgt omschreven: 'de publicatiereeks van de Academie waarin zij gefundeerde informatie verschaft over ontwikkelingen die op langere termijn de samenleving beïnvloeden, waarbij zij tijdig kan wijzen op tegenstrijdigheden en te verwachten knelpunten, probleemstellingen kan formuleren en beleidsalternatieven kan aangeven'.

Een tekst wordt pas opgenomen in de reeks van de KVAB-Standpunten indien deze door minstens één Klasse van de KVAB wordt gedragen. Dit betekent dat de Klasse van oordeel is dat het document beantwoordt aan de hiervoor beschreven vereisten en van een hoge kwaliteit is, redactioneel zowel als inhoudelijk. Het betekent niet dat elk lid van de Klasse het eens is met elk onderdeel van de tekst.

De Academie publiceert ieder jaar minstens acht Standpunten.

Overzicht

Nummer	Auteur(s) of editor(s)	Titel	Klasse(n)
40	H. De Dijn, I. Veretennicoff, D. Willems (e.a.)	Het professoraat anno 2016	Natuurwetenschappen, Menswetenschappen, Kunsten en Technische Wetenschappen, m.m.v. leden Jonge Academie en KANTL
41	A-M Van Kerckhoven, F. Strauven	Een bloementapijt voor Antwerpen	Kunsten
42	W. Verstraete, E. Mathijs (e.a.)	Vlaanderen wijs met water	Technische Wetenschappen m.m.v. Natuurwetenschappen en leden Jonge Academie
43	E. Schokkaert	De gezondheidszorg in evolutie: uitdagingen en keuzes	Menswetenschappen
44	R. Belmans, P. Vingerhoets, I. Van Vaerenbergh (e.a.)	De eindgebruiker centraal in de energietransitie	Technische Wetenschappen
45	W. Elias, T. De Mette	Doctoraat in de Kunsten	Kunsten
46	H. Van Brussel, J. De Schutter (e.a.)	Naar een inclusieve robotsamenleving	Technische Wetenschappen m.m.v. Menswetenschappen en leden Jonge Academie
47	B. Verschaffel, M. Ruyters, C. Hamelink, W. Elias	Elementen van een duurzaam kunstenbeleid	Kunsten

De Standpunten met nummers 40, 42 en 46 zijn klassenoverschrijdende Standpunten.

Individuele bespreking

H. De Dijn, I. Veretennicoff, D. Willems (e.a.), *Het professoraat anno 2016,* KVAB/Klasse Natuurwetenschappen, Menswetenschappen, Kunsten en Technische Wetenschappen, 2016.

De Vlaamse universiteiten doen het uitstekend. De studentenaantallen blijven stijgen, het studieaanbod is ruim en flexibel, de administratie steeds efficiënter. Het aantal doctoraatsstudenten is de laatste 15 jaar verdubbeld (van 5000 in 1999 tot 10 000 in 2014) en het aantal postdoctorale onderzoekers overstijgt vandaag het aantal professoren. Nooit zijn de vrijgemaakte middelen voor onderzoek en innovatie zo hoog geweest. Nooit zijn de publicaties en de internationale samenwerkingsakkoorden zo talrijk geweest.

Onze universiteiten worden met regelmaat doorgelicht en doen het opmerkelijk goed in internationale rankings. Het New Public Management dat een paar decennia geleden ingevoerd werd om universiteiten adequaat te beheren, blijkt dus zijn vruchten af te werpen.

… Of zitten er toch adders onder het groene gras?

Het *New Public Management* van de universiteiten brengt immers ook onbedoelde, maar ongewenste neveneffecten met zich mee: het gevaar dat de financiële middelen en de concurrentie doel op zichzelf worden, de focus op louter kwantitatieve metingen, het gemis aan aandacht voor de specificiteit van de diverse disciplines, een verstoring van de vertrouwensband tussen leiding en academisch personeel.

Dit Standpunt analyseert een aantal nefaste gevolgen van de nieuwe beleidsvoering aan de universiteit, meer bepaald voor het ambt van hoogleraar. Als de huidige trend zich doorzet, zullen de professoren onvoldoende tijd en ruimte hebben om zich ten volle en met de nodige autonomie aan hun kerntaken te wijden: nieuwe inzichten, kennis en technieken ontwikkelen en doorgeven aan hun studenten, ten bate van de kennis zelf en van de samenleving in haar geheel.

Dit Standpunt, onderbouwd met Vlaamse en internationale rapporten en studies, bevat zeven aanbevelingen, gericht aan de overheid en aan universitaire besturen. Het hoopt daarmee het maatschappelijk debat te voeden over de toekomst van de Europese universiteiten en van het Professoraat in de 21ste eeuw.

A-M Van Kerckhoven, F. Strauven, *Een bloementapijt voor Antwerpen*, KVAB/Klasse Kunsten, 2016.

Bloementapijten zijn sedert de jaren '50 van de vorige eeuw een traditie in de Vlaamse steden. In de regel vertonen ze het patroon van een oosters tapijt: een symmetrische compositie van geometrische of vegetale motieven, doorspekt met symbolen van de stad in kwestie, het geheel uitgevoerd in kleurrijke snijbloemen, meestal begonia's.

Wie begin juni 2015 langs de Antwerpse Grote Markt kwam kreeg evenwel iets heel anders te zien: geen pastiche van een klassiek tapijt vervaardigd van afgesneden plantenkoppen maar een oorspronkelijk kunstwerk opgebouwd uit levende planten, een enorm eigentijds schilderij uitgevoerd met de vitale pigmenten van bloemen en kruiden in volle bloei.

Deze bijdrage aan de reeks Standpunten van de KVAB is niet direct een stellingname ten aanzien van het kunstenbeleid in ons land. Het is in de eerste plaats de presentatie van een kunstwerk als een standpunt. Het kunstwerk zelf, het Bloementapijt dat Anne-Mie Van Kerckhoven in 2015 op de Grote Markt van Antwerpen tot stand bracht, wordt voorgesteld en geduid als een stellingname ten aanzien van zijn stedelijke en maatschappelijke context.

W. Verstraete, E. Mathijs (e.a.), *Vlaanderen wijs met water: waterbeleid in transitie,* KVAB/Klasse Technische Wetenschappen, 2016.

Vlaanderen is onvoldoende voorbereid op de problematiek van de klimaatverandering. Onderzoekers moeten de impact ervan durven duiden. Beleidsverantwoordelijken staan voor de uitdaging een bindend strategisch plan op lange termijn uit te werken. Ook elke burger moet zich bewust worden van zijn verantwoordelijkheid.

In dit werkstuk worden concrete actiepunten voor een veerkrachtig beleid met betrekking tot waterbeheersing en -voorziening uitgewerkt. De aanbevelingen gaan controversiële kwesties niet uit de weg, zoals: het omgaan met overstromingsgebieden, kustverdediging, hergebruik van afvalwater en het omschakelen naar een rendabele landbouw die de waterkwaliteit niet onder druk zet.

Dit Standpunt kwam tot stand na ruim overleg met de hele watersector en de beleidsstructuren. Het is een uitnodiging tot creatief denken over 'water in Vlaanderen' met het oog op de transitie naar een toekomstgericht waterbeheer.

E. Schokkaert, De *gezondheidszorg in evolutie: uitdagingen en keuzes*, KVAB/Klasse Menswetenschappen, 2016.

België heeft niet het beste gezondheidszorgsysteem van de wereld. De grote subjectieve tevredenheid van de bevolking heeft vooral te maken met de grote keuzevrijheid. Ondanks de beleden aversie tegen marktwerking in de zorg, is er nu reeds veel competitie. Het wegwerken van verspillingen zal niet zo gemakkelijk gaan als soms wordt verondersteld. De groei van de uitgaven wordt niet in de eerste plaats verklaard door de verspilling of de vergrijzing, maar wel door de technisch-wetenschappelijke evolutie.

Een correcter beeld van de realiteit maakt het mogelijk om op een andere wijze over mogelijke beleidskeuzes na te denken. Er moet meer voor de burgers toegankelijke informatie komen over de kwaliteit van zorgverstrekkers en ziekenhuizen. Er moet gewerkt worden aan een duidelijke taakverdeling tussen ziekenhuizen en een betere afstemming van ambulante en ziekenhuiszorg. Het relatieve belang van de betaling per prestatie moet verminderen om de samenwerking tussen zorgverstrekkers te stimuleren. De uitgaven voor gezondheidszorg mogen stijgen. Er moet een open debat gevoerd worden over de relatieve waarde van gezondheid en consumptie in een rijker wordende samenleving en over de bereidheid tot solidariteit.

R. Belmans, P. Vingerhoets, I. Van Vaerenbergh (e.a.), *De eindgebruiker centraal in de energietransitie*, KVAB/Klasse Technische Wetenschappen, 2016.

In het energiesysteem van de 21ste eeuw krijgt de prosument een centrale rol. Hij kan zelf energie opwekken en het systeem ondersteunen door zijn elektrische verbruik te verschuiven naar periodes met goedkope energie. Vandaag de dag speelt de regelgeving hier nog niet op in.

In dit document beschrijft de KVAB samen met EnergyVille over welke mogelijkheden de residentiële eindgebruiker in de toekomst zal beschikken om actief bij te dragen aan de transitie naar een koolstofarme maatschappij. Hij zal daarbij niet aan comfort inboeten, wel integendeel. De nadruk ligt op de regelgeving, die deze belangrijke technologische en maatschappelijke evoluties niet in de weg mag staan.

W. Elias, T. De Mette, *Doctoraat in de Kunsten*, KVAB/Klasse Kunsten, 2016.

Dit Standpunt over de doctoraten in de kunsten kreeg vorm dankzij Willem Elias. Sinds het midden van de jaren negentig volgt hij de evolutie van het hoger kunstonderwijs. Een onderdeel daarvan is de zoektocht naar de wijze van kwalificeren van het onderwijskorps, dat voor een groot deel uit kunstenaars bestaat. Hij deed dit als voorzitter of lid van talrijke commissies en als onderdeel van zijn onderzoek naar kunsteducatie.

Een goede tien jaar geleden kwam in dit verband het doctoraat in de kunsten tot stand. Het spreekt voor zich dat de Klasse van de Kunsten van de KVAB hiervoor belangstelling heeft. Ze bestaat uit leden die enerzijds scepsis aan de dag leggen en de vraag stellen of wetenschappelijk onderzoek geen riskante afleiding is van de kern van de zaak: kunst maken. Andere leden behaalden zelf een dergelijk diploma. Pro en contra vergaderen dus samen. Uiteraard hebben ook de theoretici, kunstwetenschappers en -filosofen hier een mening over.

Willem Elias schreef een essay en twee gespreksgroepen namen dat als discussiethema. Daar is dit Standpunt uit voortgekomen. Uit de resultaten blijkt men zeer positief staat tegenover de inspanningen van de Schools of Arts om dit nieuwe diploma vorm te geven. Toch willen we ook wijzen op een aantal gevaren.

H. Van Brussel, J. De Schutter (e.a.), *Naar een inclusieve robotsamenleving,* KVAB/Klasse Technische wetenschappen, 2016.

De invloed van automatisering en robotisering op de samenleving en op de werkgelegenheid in het bijzonder is het voorwerp van talloze studies, voorspellingen en persartikels. De schrik zit er duidelijk in; gevreesd wordt dat automatisering drastisch zal ingrijpen in de structuur van de samenleving, waardoor vooral de werkloosheid significant zal/kan toenemen. Als oorzaken worden meestal aangegeven de inkrimping van het volume beschikbaar werk alsook de verschuiving van de werkinhoud naar andere, minder vertrouwde, maar noodzakelijke vaardigheden.

Om één en ander in perspectief te plaatsen heeft de Klasse Technische Wetenschappen (KTW) een werkgroep opgericht. Deze werkgroep heeft een document samengesteld in de reeks Standpunten, waarin de visie van de KVAB over deze problematiek verwoord wordt. Het doel is een breed publiek zo objectief mogelijk te informeren en een reeks conclusies en aanbevelingen te formuleren aan de verschillende betrokken partijen (overheid, onderwijs, bedrijfsleven) om aan de problematiek het hoofd te kunnen bieden, maar ook om maximaal te kunnen inspelen op de nieuwe opportuniteiten die door de robotisering en automatisering geboden worden om de samenleving meer inclusief te maken, en om een nieuw hoogtechnologisch industrieel weefsel tot stand te brengen in Vlaanderen.

B. Verschaffel, M. Ruyters, C. Hamelink, W. Elias, *Elementen van een duurzaam kunstenbeleid,* KVAB/Klasse Kunsten, 2016.

'Cultuur' is geen luxe of versiersel, maar een essentiële grondstof voor onze samenleving. Naast het ondersteunen van creatieve actoren moet cultuurbeleid ook een omgeving creëren waarbinnen de kunsten opgenomen kunnen worden in het publieke leven.

De waarde van kunst en cultuur wordt echter steeds vaker in vraag gesteld: in ons kunstenlandschap heerst vandaag een moeilijk klimaat.

Dit document vestigt de aandacht op knelpunten in het huidige Vlaamse cultuurbeleid. Het kunstbedrijf als geheel, en de kunstenaars in het bijzonder, krijgen binnen de huidige budgetruimte en met de actuele bureaucratische procedures onvoldoende mogelijkheden om hun taak en (internationale) ambitie waar te maken.

Dit Standpunt formuleert uitgangspunten voor een beleid en concrete aanbevelingen voor een duurzaam kunstenlandschap. Thema's die aan bod komen zijn onder meer: de organisatie en financiering van cultuur op lokaal, Vlaams en internationaal niveau, kunsteducatie en het museumlandschap.

Nationaal Biografisch Woordenboek

Het Nationaal Biografisch Woordenboek (NBW) is een lopend biografisch repertorium waarvan deel 1 verscheen in 1964. Voor de uitgave ervan werd in die tijd een samenwerking op touw gezet tussen de Vlaamse academiën (KVAB, KAGB en KANTL), die in 2016 nog steeds bestaat in de vorm van de Commissie voor het NBW waarin de drie academiën vertegenwoordigers hebben. Het is immers de bedoeling dat deze Commissie een zo breed mogelijke expertise heeft.

In 2016 was de publicatie van het 22ste deel voorzien. De voorbereiding daarvan begon onmiddellijk na het verschijnen van deel 21 eind 2014. Alle nieuwe voorstellen worden eerst ingevoerd in een werklijst door de redactiesecretaris en beoordeeld door de NBW-Commissie, die zelf ook voorstellen doet. Die werklijst bevat ook de oudere voorstellen, waarvoor de auteurs nog niet met hun werk klaar zijn. Op het einde van 2015 waren er voldoende teksten verzameld om een nieuw deel te kunnen samenstellen. Verbeteringen en aanvullingen verlopen via een intense correspondentie tussen de auteurs, de redactiesecretaris en de NBW-Commissie. Voor de inhoudelijke controle worden de leden van de Commissie, maar ook andere academieleden en eventueel ook externe deskundigen om advies gevraagd. Aan de auteurs wordt ook gevraagd om illustraties aan te leveren of suggesties te doen. Nieuw in deel 22 is dat het systeem van kleurillustraties op buitentekstplaten werd afgeschaft en vervangen door kleurendruk voor alle illustraties waarvoor dat nodig is.

De voorzitter van de Commissie (als neerlandicus), de redactiesecretaris (als historicus) en de auteurs lezen alle teksten in eerste proef na. De eerste proef was afgerond eind april 2016. De redactiesecretaris leest ook alle tweede drukproeven na en vult de nodige zaken aan, zoals verwijzingen naar verschenen lemmata in vroegere delen en lemmata die zullen verschijnen in het op stapel staande volume. Auteurs die dat wensen lezen ook hun teksten na in tweede proef. In deze fase worden ook de illustraties geplaatst en worden alle bijdragen in alfabetische orde gerangschikt. Deze fase werd afgewerkt in juli 2016. De derde drukproef is de controleproef. In die fase wordt het voorwoord geschreven, worden de bijschriften opgesteld (voor zover die er nog niet waren) en de registers vooraan en achteraan. Dit werk was afgerond begin september, waarna fiat voor druk werd gegeven en de wikkel werd ontworpen. Begin november was het boek klaar. Het werd voorgesteld tijdens een academische zitting op 25 november 2016, tijdens dewelke de inhoud van het nieuwe deel werd toegelicht door Hilde De Ridder (ondervoorzitter NBW-Commissie/KVAB) met een algemene voorstelling. Dirk Luyten (Cegesoma) sprak over de invloed van de twee wereldoorlogen op de figuren in het nieuwe deel, Dirk Heirbaut (KVAB/UGent) over de bijdrage van het NBW 22 tot de geschiedenis van het Hertogdom Brabant en Leen Van Dijck (Letterenhuis, Antwerpen) over de vrouwelijke kunstenaars. In de weken na de voorstelling zorgt de KVAB voor de distributie van het nieuwe deel naar abonnees en particulieren.

Het nieuwe deel van het NBW is minder volumineus dan de twee vorige edities, maar met 1165 kolommen is het een behoorlijk lijvige aflevering. Voor het NBW deel 22 schreven 42 auteurs 105 biografieën die in totaal 10 eeuwen van onze geschiedenis omspannen: 16 figuren uit de middeleeuwen, 18 uit de moderne tijden, 19 uit de 19de eeuw en 52 uit de 20ste eeuw verdeeld over een breed spectrum van maatschappelijke sectoren. Uit de culturele sector zijn er 12 kunstschilders, 6 letterkundigen, 5 balletdansers/choreografen, 4 componisten, 3 acteurs, 3 architecten en 2 beeldhouwers. Uit de politiek-maatschappelijke hoek zijn er 11uit de hedendaagse geschiedenis waaronder een aantal erg belangrijke politici, en een 20-tal uit het ancien régime, waarbij een belangrijke leemte werd opgevuld: nagenoeg alle in het NBW ontbrekende hertogen van Brabant kregen een lemma in het nieuwe deel. Daarnaast zijn er ook enkele zwaargewichten uit de sociale sector zoals Zuster Leontine, Christine de Hemptinne en Lea Provo. Uit de wetenschappen vinden we 7 medici, 5 ingenieurs en 2 biologen. Zoals steeds zijn er een aantal belangrijke gees-telijken, maar in de herdenkingsperiode van Twee Wereldoorlogen werd ook de nodige aandacht geschonken aan één van de belangrijke militaire leiders, luitenant-generaal van Strydonck de Burkel, een man van Twee Wereldoorlogen. Tenslotte is ook de aanwezigheid van biografieën van vrouwen belangrijk: er zijn 24 vrouwen aanwezig in het nieuwe volume, dit is bijna 23%. Het is een status quo t.o.v. de vorige twee delen, maar vergeleken met repertoria in het buitenland heeft het NBW hierin het hoogste aandeel.

Nationale Samenwerking

De missie van de nationale wetenschappelijke comités is de promotie en coördinatie van verschillende wetenschappelijke disciplines in België, hoofdzakelijk in een internationale context. De voorwaarde voor de oprichting van een Nationaal Comité is het bestaan van een internationale wetenschappelijke unie in dezelfde discipline, die op haar beurt verbonden is aan ICSU (International Council for Science). Een overzicht van de Belgische wetenschappelijke comités en hun leden is te raadplegen op www.rasab.be.

De Belgische wetenschappelijke comités werken onder voogdij van de Académie royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique (ARB) en de KVAB, gecoördineerd door RASAB. RASAB wordt bestuurd door de voorzitters en vast secretarissen van beide academiën, aangevuld met één vertegenwoordiger van elke Klasse.

Activiteiten

Het verslag van de activiteiten van de Nationale Comités wordt jaarlijks gepubliceerd op de website van RASAB (www.rasab.be).

Elke benoeming van nieuwe leden en elke nominatie van een afgevaardigde voor een algemene vergadering van een internationale wetenschappelijke unie moet goedgekeurd worden door de Klassen voor Wetenschappen van de KVAB en de ARB. Deze benoemingen en nominaties worden doorgaans gegroepeerd en 2 tot 3 maal per jaar aan de Klassen voorgelegd. In 2016 gebeurde dit in februari, juni en november.

De KVAB geeft aan de Nationale Comités de kans om kosteloos over haar zalen te beschikken voor evenementen (zie lijst externe evenementen). Zij maken hiervan gebruik voor het organiseren van internationale congressen, maar ook voor nationale activiteiten om de uitstraling van hun discipline te bevorderen, zoals de jaarlijkse Kristalgroeiwedstrijd voor middelbare scholen, de jaarlijkse themadag van het Nationaal Comité voor bodemkunde en de tweejaarlijkse PhD-day van het Nationaal Comité voor Wiskunde.

Noël Vandenberghe bezocht namens het Nationaal Comité voor Geologische Wetenschappen het Internationaal Geologisch Congres in Kaapstad, Zuid-Afrika.

Lijst van Nationale Wetenschappelijke Comités

- Antarctisch Onderzoek
- Astronomie
- Biochemie en Moleculaire Biologie

- Biologische Wetenschappen
- Biomedical Engineering
- Biofysica
- Bodemwetenschappen
- Kristallografie
- Fysica
- Fysiologie and Farmacologie
- Geodesie en Geofysica
- Geografie
- Geologische Wetenschappen
- Logica, Geschiedenis en Filosofie van de Wetenschappen
- Mechanica
- Microbiologie
- Oceanologie
- Psychologische Wetenschappen
- Quaternair Onderzoek (BELQUA)
- Radio-Elektriciteit
- Ruimte-onderzoek
- Scheikunde
- International Geosphere-Biosphere Programme
- Wiskunde

Lijst van de Internationale Wetenschappelijke Unies

- Committee on Space Research (COSPAR)
- International Astronomical Union (IAU)
- International Geographical Union (IGU)
- International Geosphere-Biosphere Programme (IGBP)
- International Federation for Medical and Biological Engineering (IFMBE)
- International Mathematical Union (IMU)
- International Union for Physical and Engineering Sciences in Medicine (IUPESM)
- International Union for Quaternary Research (INQUA)
- International Union of Biochemistry and Molecular Biology (IUBMB)
- International Union of Biological Sciences (IUBS)
- International Union of Crystallography (IUCr)
- International Union of Geodesy and Geophysics (IUGG)
- International Union of Geological Sciences (IUGS)
- International Union of History and Philosophy of Science (IUHPS),
    - Division of History of Science and Technology (IUHPS-DHST)
    - Division of Logic, Methodology and Philosophy of Science (IUHPS-DLMPS)
- International Union of Microbiological Societies (IUMS)
- International Union of Pharmacology (IUPHAR)
- International Union of Physiological Sciences (IUPS)
- International Union of Psychological Science (IUPsyS)
- International Union of Pure and Applied Biophysics (IUPAB)

- International Union of Pure and Applied Chemistry (IUPAC)
- International Union of Pure and Applied Physics (IUPAP)
- International Union of Radio Science (URSI)
- International Union of Soil Sciences (IUSS)
- International Union of Theoretical and Applied Mechanics (IUTAM)
- Scientific Committee on Oceanic Research (SCOR)
- Scientific Committee on Solar-Terrestrial Physics

Internationale Samenwerking

Internationale uitwisselingen dankzij bilaterale overeenkomsten

In 2016 vonden 5 bilaterale uitwisselingen plaats. Drie Vlaamse wetenschappers bezochten een collega in het buitenland, twee buitenlandse onderzoekers bezochten een collega in Vlaanderen.

Deze uitwisselingen werden voornamelijk gebruikt voor het opstarten van nieuwe samenwerkingen, het bespreken en publiceren van resultaten van bestaande samenwerkingen en voor het uitwisselen van expertise.

Zendingen van Vlaamse wetenschappers

Oostenrijk

25-15/02/2016
Bezoek van Kristoffel Demoen (UGent) aan Prof. Dr. Andreas Rhoby (Österreichische Akademie der Wissenschaften & Universität Wien) en Prof. Dr. Claudia Rapp (Österreichische Akademie der Wissenschaften)
Onderzoeksdomein: Griekse literatuur uit de laat-antieke en middeleeuwse (Byzantijnse) perioden, voornamelijk poëzie
Doel: (1) overleg over parallelle projecten, namelijk Gent Database of Byzantine Book Epigrams (DBBE) en Wenen Database of Byzantine euchologia (Claudia Rapp) en Byzantine inscriptional epigrams (Andreas Rhoby); (2) onderzoek in de bibliotheken Byzantinistiek van de Oostenrijkse Academie en de Universität Wien; (3) voorbereiding van een gemeenschappelijk onderzoeksproject binnen de (op dat moment nog onzekere) lead agency programme call van FWO en FWF.
Resultaten: Uitvoerige gedachtenwisselingen over (1) en (3) hebben geleid tot een gezamenlijk projectvoorstel binnen de FWO-FWF call. De indieners vragen voor elke instelling (ÖAW en Universiteit Gent) één onderzoeker aan die een deel van de onderzoekstijd aan de andere instelling zou doorbrengen. Voor zijn eigen onderzoek heeft Kristoffel Demoen niet alleen intensief gebruik kunnen maken van de uitstekende bibliotheek van de Abteilung Byzantinistik und Neogräzistik, maar ook de kans te baat genomen om een tiental Griekse manuscripten te bekijken in de zeer rijke collectie van de Österreichische Nationalbibliothek, waaruit hij onuitgegeven materiaal heeft kunnen transcriberen voor de hogergenoemde DBBE.

Tsjechië

28-31/08/2016

Bezoek van Timothy Douglas (UGent) aan (1) Prof. Lucie Bacakova (Department of Biomaterials and Tissue Engineering, Institute of Physiology, Academy of Sciences of the Czech Republic) en (2) Dr. Jakub Strnad (CEO van LASAK Ltd).

Onderzoeksdomein: Studie van orthopedische (vooral dentaire) composiet-biomaterialen en hun eigenschappen bij contact met botweefsel

Doel: (1) Prof. Bacakova: overleg over mogelijke lange-termijn samenwerking; voorbereiding 2 mogelijke gezamenlijke publicaties; voorbereiding mogelijk bezoek van Dr. Marta Vandrovcova in Gent (oktober-november 2016, met steun van FWO); gastcolleges; mogelijke besprekingen met andere vakgroepen binnen de Tsjechische academie (Prof. A. Kromka, Dr. J. Beranova). (2) LASAK Ltd: identificeren van gemeenschappelijke interessepunten en mogelijke samenwerking; planning van gezamenlijke projecten en beursaanvragen.

Resultaten: (1) Nieuwe contacten gelegd met andere collega's aan de Czech Academy of Sciences. (2) Lopende samenwerkingen met leden van de groep van Prof. Bacakova besproken wat tot het afwerken van twee gezamenlijke manuscripten leidde. (3) LASAK Ltd: nieuwe (vertrouwelijke) onderwerpen voor samenwerking werden geïdentificeerd, wat hopelijk uiteindelijk tot nieuwe, betere implanten voor het bedrijf en hun klanten (kaakchirurgen) en patiënten zal leiden.

Frankrijk

25-29/09/2015

Bezoek van Lieve Gheysen (UGent) aan Dr. Diana Fernandez (Institut de Recherche pour le Développement (IRD) Montpellier)

Onderzoeksdomein: Plantkundige (moleculaire) bio(techno)logie

Doel: Overleg over het onderzoek naar wortelknobbelnematode of *Meloidogyne species* met het oog op een gezamenlijke publicatie. Behalve een onderzoeksgroep in Brazilië en twee in China die heel recent gestart zijn met de moleculaire studie van plantenparasitaire nematoden op rijst (vanzelfsprekend een belangrijk gewas in China) is er in Europa naast de groep van Lieve Gheysen aan de UGent enkel de IRD actief op dit onderzoeksdomein. Vandaar dat het heel nuttig is om te overleggen over het lopende onderzoek daaromtrent.

Resultaten: (1) Intens en divers overleg met verschillende medewerkers van de IRD onderzoeksgroep. (2) Finaliseren van een gezamenlijke publicatie die intussen ingestuurd is naar Annals of Botany. Deze publicatie behandelt de reactie van *Oryza glaberrima* op infectie met wortelknobbelnematoden in vergelijking met *Oryza sativa*.

Bezoeken van buitenlandse wetenschappers

Slovakije

19/05-01/06/2016
Bezoek van Ing. Melinda Majerova (Institute of Measurement Sciences, Bratislava) aan Prof. Dr. Isabel Van Driessche (UGent)
Onderzoeksdomein: Synthese van high-Tc supergeleiders en hun karakterisatie (XRD, kritieke temperatuur, magnetische eigenschappen)
Doel: Karakterisatie van Ag-gedopeerde ceramische supergeleiders
Resultaten: Bereiding van gehlenietoplossing door gebruik te maken van de sol-gel methode.

Roemenië

15-29/06/2016
Bezoek van Dr. Lucian Munteanu (Institutul de Arheologie al Academiei Române) aan Prof. dr. Johan van Heesch (Koninklijke Bibliotheek van België – Penningkabinet)
Onderzoeksdomein: Numismatiek
Doel: Onderzoek naar Romeinse munten gevonden in de midden en lage Donau regio's.
Resultaten: Literatuur- en collectiestudie in de Koninklijke Bibliotheek; contact met lokale specialisten.

RASAB

De KVAB is soms rechtstreeks, soms via RASAB, lid van verschillende federaties en samenwerkingsverbanden van academiën, zowel op Europees niveau als op wereldniveau. Een overzicht van de lidmaatschappen en de Belgische vertegenwoordigers is te vinden op www.rasab.be.

EASAC

Vertegenwoordigingsmissies in 2016:

- Energy Steering Panel, 10-12/5/16, Oslo: Jan Kretzschmar
- Smart Villages Reference Group, 21/4/2016, Amsterdam: Jan Kretzschmar
- Energy Steering Panel, 24-25/10/16: Jan Kretzschmar
- WG Electricity Storage: Jan Desmet en William D'Haeseleer
- WG Forestry: Reinhart Ceulemans
- WG Genome Editing: Joseph Martial
- WG Circular Economy: Egbert Lox
- Soils at Risk, 21-23/11/2016: Jean Poesen

Experten genomineerd door de KVAB in werkgroepen van EASAC in 2016:

- Valuing Dedicated Storage in Electricity Grids: Jan Kretzschmar

ICSU

Vertegenwoordigingsmissies in 2016:

- ICSU meeting Dublin, 15-16/9/16: C. Vandermotten
- ICSU meeting Oslo, 23-25/10/16: C. Vandermotten

CAETS

CAETS (Council of Academies of Engineering and Technological Sciences) is de wereldvereniging van ingenieursacademies. Paul Verstraeten werd via BACAS (Belgian Academy Council of Applied Sciences) lid van de Board of Directors van CAETS (International Council of Academies of Engineering and Technological Sciences) en bracht vanuit die rol verslag uit van de activiteiten in deze geledingen.

ALLEA

Vertegenwoordigingsmissies in 2016:

- Algemene Vergadering, 18-19/04/2016: Hubert Bocken
- WG Science and Ethics, 18-19/02/2016: Els Vandamme
- WG International Property Rights: Carine Doutrelepont

- Board Meeting: Hubert Bocken
- WG Science and Ethics, 14-15/12/2016, Amsterdam: Els Van Damme
- WG science and Ethics, 30-31/10/2016, Oslo: Els Van Damme

Bespreking

De Europese Commissie heeft een budget van € 6.000.000 voorzien in het H2020-programma, bedoeld voor een betere samenwerking tussen de verschillende netwerken van academies, met als doel meer geïntegreerd en interdisciplinair beleidsadvies. De KVAB, die zelf interdisciplinair is in haar structuur en haar activiteiten, maakt deel uit van de 'Project Review Group' van EASAC en heeft via deze weg zeggenschap in het ontwerp en de strategie van het consortium van academienetwerken.

De federaties kunnen ook gebruik maken van het Paleis der Academiën als ontmoetingsplaats. Hiervan wordt dankbaar gebruik gemaakt, niet alleen door de vaste partner EASAC, maar tevens door andere federaties zoals ALLEA en Euro-CASE.

In Memoriam

Roger BLANPAIN (5 november 1932 – 11 oktober 2016)

Erelid van de Klasse van de Menswetenschappen

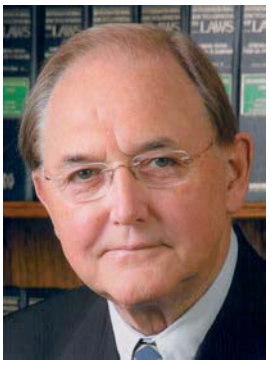

Met confrater prof. Roger Blanpain verdween uit ons maatschappelijk landschap een van onze meest vooraanstaande sociale rechtsgeleerden. Hij was een pionier en baanbrekende promotor van het arbeidsrecht in binnen- en buitenland, tot in de verst afgelegen continenten. Toen Professor Roger Blanpain ter gelegenheid van zijn 75 verjaardag in de Koninklijke Vlaamse academie van België voor wetenschappen werd gehuldigd, heb ik gezegd dat hij een CV had dat in het nochtans zeer grote paleis der academiën niet binnenkon.

Roger Blanpain (°1932) was immers een wonderbare persoonlijkheid met enorme verdiensten omwille van zijn veelzijdige, diepgravende, overweldigende creativiteit en zijn maatschappelijke, mediatieke, politieke, nationale en internationale inzet.

Roger Blanpain studeerde te Geraardsbergen aan de oude humaniora van het Sint-Catharina college. Aan de Katholieke Universiteit Leuven bekwaamde hij zich in de rechten in een tijd dat men nog doctor in de rechten werd zonder doctoraat. Het is aan de KUL dat ik Roger Blanpain leerde kennen en sindsdien hebben onze levenspaden zich zeer vaak gekruisd. Na onze Leuvense jaren gingen we ook studeren aan de Columbia University te New York om er het diploma van Master of Arts te behalen, Blanpain in law, ikzelf in economics. Na zijn terugkeer in België werd Blanpain geaggregeerde voor het hoger onderwijs met een proefschrift over de "collectieve arbeidsovereenkomst", een thema waarop hij in grote mate zijn hele wetenschappelijke roeping zou bouwen. Nadien begon hij aan zijn indrukwekkende academische loopbaan, eerst als assistent aan de rechtsfaculteit te Leuven en navorser bij het nationaal fonds voor wetenschappelijk onderzoek, vervolgens als docent aan diezelfde faculteit en gewoon hoogleraar in 1967, wat hij zou blijven tot 1998 en waar hij werd belast met het onderwijs van vakken als Belgisch en Europees, vergelijkend en internationaal arbeidsrecht. Zeer snel werd de jonge professor bekend door zijn geschriften en voordrachten en werd hij gasthoogleraar aan talrijke buitenlandse universiteiten zoals die van Michigan, Kentucky, Georgia, Florida, Tokyo, Trier, de Sorbonne en in België aan de Vrije Universiteit Brussel. Eveneens was hij gasthoogleraar te Fontaineblau in het raam van Insead. Professor Blanpain werd ook steeds meer belast met belangrijke administratieve taken aan de Katholieke Universiteit Leuven, onder meer als voorzitter van de groep gedrags-

wetenschappen en lid van de raad van bestuur van de KU Leuven. Van 1984 tot 1988 was hij decaan van de rechtsfaculteit en in 1992 werd hij lid van onze Koninklijke Vlaamse Academie, waar hij meteen opviel door zijn actieve betrokkenheid en zijn pertinente deelname aan veel debatten. Hij werd honoris causa van de Universiteit van Szeged in Hongarije. In 1998 kwam een einde aan deze schitterende loopbaan te Leuven, toen aan professor Blanpain het emeritaat werd toegekend. Emeritus worden blijft een wat schokkende ervaring voor professoren die 30 jaar of meer enthousiast les hebben gegeven. Het emeritaat is immers een bevreemdende promotie en benoeming, waarvoor je geen examen moet afleggen, geen bewijs van goed gedrag en zeden moet voorleggen, geen aanbevelingen behoeft, waarbij je ook geen medeconcurrenten en rivalen hebt. Eens emeritus blijf je emeritus levenslang en je kunt niet uit deze status worden ontzet. Sommige collega's hebben er enige moeite mee en zij voelen zich eens emeritus een beetje als uitgeprocedeerde intellectuele migranten. Maar niet Roger Blanpain, want na zijn emeritaat is hij hoogleraar geworden aan de rechtsfaculteit van de universiteit te Tilburg, is hij college gaan geven aan de Vlerick Management School, aan het Europa college en werd hij gasthoogleraar aan de faculteit toegepaste economische wetenschappen van de Limburgse universiteit.

Professor Blanpain was een internationaal erkend expert in arbeidsrecht en werd aangezocht door de Europese Economische Gemeenschap, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en het Internationale Arbeidsbureau (IAO). Het bezorgde hem vaak tegenkanting maar ook grote morele en feitelijke overwinningen. Toen ik minister van economische zaken was, zijn wij samen naar Parijs getrokken om voor de OESO met succes te pleiten voor het uitwerken van een gedragscode toepasselijk op buitenlandse ondernemingen die zonder vorm van proces werknemers afdanken, naar aanleiding van de zogenaamde "Badger"-case.
Tegelijkertijd wierp hij zich op als de verdediger van de voetbalspelers die vaak zonder enig statuut en garantie werden gekocht en verkocht onder voetbalclubs. Het is dan ook niet verwonderlijk dat hij voorzitter werd van de International Federation of Professional Soccer Players en in 1965 was hij ook voorzitter van de Belgische vereniging voor sportrecht. En jarenlang voerde Blanpain een niet aflatende strijd tegen de plaag van het roken en heeft hij aanzienlijk bijgedragen tot het afdwingen van een rookverbod in publieke gelegenheden. Hij zette zich ook in voor het gebruik van het Nederlands in de arbeidsverhoudingen binnen de ondernemingen. Hij ijverde eveneens levenslang voor de gelijkschakeling van het arbeiders en het bediendenstatuut, tot hij niet lang voor zijn dood de verwezenlijking van zijn streven heeft mogen beleven. Professor Blanpain was ook rapporteur op tientallen buitenlandse congressen op alle continenten van onze planeet behalve Antarctica.
Hij was voorzitter van de Internationale Vereniging voor Arbeidsrecht en sociale zekerheid, honorary vice president van de British Law Association, corresponderend lid van de American Academy of Arbitrators, lid van de American Labour Law Group, voorzitter van het eerste wereldcongres 'Law in

motion' en voorzitter van de jury van de Arcoprijs.

Daarnaast vervulde confrater Blanpain talrijke administratieve en zelfs politieke functies als directeur van het Instituut voor Arbeidsrecht aan de Katholieke Universiteit Leuven, directeur van het Europa-Japan instituut for Business and Law, als lid en voorzitter van de Belgische delegatie in het comité voor Internationale Investeringen en Multinationale Ondernemingen, voorzitter van de Kruispuntbank voor sociale zekerheid, voorzitter van Reprobel, voorzitter van het Forum leenrecht, en, tot grote tevredenheid van de duizenden afgestudeerden aan de rechtsfaculteit te Leuven, was hij de onnavolgbare voorzitter van de alumnivereniging V.R.G. Leuven sinds 1993. Tevens was professor Blanpain lid van de Belgische Senaat van 1987 tot 1989 en voorzitter van VEWA, de Vereniging van Educatieve en Wetenschappelijke Auteurs.

Als auteur heeft hij een bijzonder uitgebreide bibliografie op zijn actief staan met tientallen boeken, waarvan sommigen wereldvermaardheid kenden, en honderden artikels, meestal in het domein van het arbeidsrecht. Zijn 'Codex arbeidsrecht', gepubliceerd in 1970 is aan zijn 35e uitgave; zijn werken 'Schets van het Belgisch arbeidsrecht', 'Krachtlijnen van het Belgische arbeidsrecht' en 'Europees arbeidsrecht' werden eveneens bestsellers in talrijke talen, tot zelfs in het Chinees. Blanpain behoorde tot de stichters en was voorzitter van de International Society of Labour Law and Social Security en van de Industrial Relations Association (later International Labour and Employment Relations Association genaamd). Professor Blanpain was ook editor van belangrijke internationale reeksen zoals de reeks 'arbeidsrecht' en de reeks 'sociaal recht', 'comparative labour law and industrial relations' met als orgelpunt zijn editorship van de 'International Encyclopaedia of Labor law and industrial relations', een wereldvermaard referentiewerk dat bestaat uit meer dan 30 volumes en waaraan 60 auteurs hun medewerking hebben verleend. Een gelijkaardige prestatie leverde Blanpain als general editor van de 'International Encyclopaedia of Laws', een project dat 20 encyclopedieën omvat en 1075 auteurs telt. Talrijke andere werken staan nog op zijn naam maar de lijst is te lang om te vermelden. Het werk van professor Blanpain werd ook bekroond met verscheidene prijzen waaronder de Jean Marie Huyghe-Prijs, de Europe Prize van de Poolse Academie van Wetenschappen in 1993 en in 1996 werd hij laureaat van de Vlaamse sportprijs voor ethiek.

De levensregel van Roger Blanpain luidde: 'nulla dies sine linea'. De echtgenote van onze betreurde confrater heet Lina met haar voornaam zodat Blanpains Latijnse levensspreuk ook kon worden uitgesproken als: 'nulla dies sine Lina', een rake uitdrukking als men beseft dat de enorme prestaties van onze confrater maar mogelijk zijn geweest dankzij de niet aflatende steun van zijn charmante echtgenote en zijn kinderen.

Blanpain was helemaal geen kamergeleerde maar begaf zich op het terrein van de maakbare samenleving en ijverde onverdroten voor de verbetering van de sociale rechtsstaat. Dat deed hij met groot inzicht en talent, gedragen door een grondige persoonlijke overtuiging. Daarbij toonde hij vaak zijn gave van verontwaardiging over onrechtvaardigheid en wantoestanden. Het was vanuit deze diepe overtuiging dat hij het zich kon veroorloven luisterbereid en verdraagzaam te zijn. De radicalen, de hardvochtigen, de extremisten in onze samenleving zijn meestal wankelmoedige mensen, die rustige zekerheid missen en zich angstig voelen. Zo niet Roger Blanpain.
Hij was bovendien een man die naast een scherp intellectueel quotiënt ook veel aandacht besteedde aan het emotionele quotiënt en de taal van het hart en de hartelijkheid. Dit kwam tot uiting in zijn zin voor humor. Hij wist zich daarenboven te kwetsen aan de gekwetsten. Maar hij besefte ook dat het beter is je te kwetsen aan de waarheid dan je te troosten met een leugen. Hij was er van overtuigd dat om je persoonlijk geluk te vermenigvuldigen je het moet delen met anderen, een wiskundige bewerking die niet steeds eenvoudig is. Voor Blanpain was iedereen iemand. Voor hem bestond iedereen. Dit ondervonden zijn talrijke studenten, assistenten en medewerkers, die hij vaak begroette met de vraag: “Wat kan ik voor U doen?”
Uit de hele levensloop van confrater Blanpain blijkt dat hij met ongemeen talent en inzet steeds een strijder is geweest tegen onrecht en discriminatie. Maar hij slaagde erin te strijden zonder te slaan, wat een grote kunst is en tevens de enige ethisch verantwoorde houding in onze gewelddadige wereld. De wenselijkheid van meer medemenselijkheid was voor hem primordiaal.

Professor Blanpain heeft veel mijlpalen gepland en nieuwe wegen gebaand en aldus baanbrekend meegewerkt aan de verbetering van de wereld van de mensen. Al het goede wat Roger Blanpain in zijn leven heeft gedaan is nu op de harde schijf van het Zijn gegrift en opgeborgen in het geheugen van het verleden. Wat hij heeft gepresteerd is definitief geschied en is onomkeerbaar en onuitwisbaar opgenomen in wat Is geweest. In het verleden schuilen immers vonken van onvergankelijkheid. Hij blijve nu leven in onze harten en herinneringen als een ere-lid van de mensheid

Mark Eyskens

Geert BEKAERT (9 april 1928 – 11 september 2016)

Erelid van de Klasse van de Kunsten

Geert Bekaert, die in de herfst van vorig jaar op 88-jarige leeftijd overleed, was een eminent architectuurtheoreticus en -criticus die de afgelopen 50 jaar als zodanig een uitzonderlijke, een toonaangevende rol heeft vervuld. Door zijn onderwijs, zowel in Vlaanderen als in Nederland, en vooral door zijn publicaties heeft hij een verstrekkende invloed uitgeoefend op het architecturale denken in het Nederlands taalgebied. Men kan zonder overdrijven stellen dat er in de Vlaamse architectuurwereld nauwelijks iemand van naam aan te wijzen valt die niet op een bepaald moment in zijn

ontwikkeling door Bekaerts denken werd beïnvloed of gestuurd. Hetzelfde geldt ook, zij het in minder ruime kring, voor Nederland.

Geert Bekaert kwam uit een warm nest in een bescheiden milieu. Hij werd in 1928 geboren te Kortrijk als oudste zoon van een gezin dat 13 kinderen telde. Zijn moeder had een stoffenwinkel, zijn vader was spoorbeambte. Ongeacht hun bescheiden maatschappelijke positie waren het mensen met een sterke persoonlijkheid, met diepe inwendige overtuigingen. Zij stuurden hun zoon, die op school een uitmuntend leerling was, naar het H. Hartcollege van Waregem, om er Grieks-Latijnse humaniora te studeren.

In Waregem ontpopte Geert Bekaert zich als een briljant student. Hij kwam er voorgoed in de ban van taal en letterkunde, hij vond er toegang tot het filosofische denken, hij vatte er een duurzame belangstelling op voor kunst en cultuur. Toen zijn humaniorastudie in 1946 ten einde liep, wilde hij verder studeren. Gedreven door een honger naar kennis en spirituele verdieping besloot hij op 18-jarige leeftijd toe te treden tot de Jezuïetenorde. Hij voelde zich aangetrokken tot deze congregatie van kritische intellectuelen waar wetenschappelijke kennis, persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke betrokkenheid hoog in aanzien staan.

Tijdens zijn Jezuïetenopleiding, die 15 jaar in beslag nam, verdiepte Bekaert zich eerst in de klassieke filologie, de filosofie en de theologie. Vervolgens studeerde hij kunstgeschiedenis en oudheidkunde aan de KU Leuven. Daar nam hij geen genoegen met de klassieke leerstof, en vatte hij een sterke belangstelling op voor de moderne kunst, die in de cursussen niet ter sprake kwam. Hij verdiepte zich in de moderne schilderkunst, in Klee, Picasso, Braque, Chagall, Kokoska en het expressionisme, en schreef zijn bevindingen neer in indringende essays die hij publiceerde in *Streven*. Daarnaast schreef hij ook voor het eveneens door de Jezuïeten uitgegeven weekblad *De Linie*. Hij wilde de toenmalige Vlaamse intellectueel, die veelal vreemd en afkerig stond tegenover de moderne kunst, in deze kunst introduceren, en er het belang en de betekenis van duiden.

Hierbij nam hij spoedig stelling in de toenmalige discussie omtrent de eigentijdse religieuze kunst. De Franse dominicaan Marie-Alain Couturier had in zijn tijdschrift *L'Art Sacré* de opvatting verdedigd dat het vervaardigen van religieuze kunst niet per se moest worden toevertrouwd aan katholieke kunstenaars, maar gewoon aan waarachtige eigentijdse kunstenaars, ongeacht hun religieuze overtuiging. Op het plateau van Assis, in de Franse Alpen, had hij een nieuwe kerk ingericht met werken van kunstenaars als Braque, Léger, Matisse, Chagal, Rouault en Lipschitz. Hij was van oordeel dat in feite alle ware kunst een religieus gehalte had. Bekaert knoopte hier bij aan toen hij in 1958 samen met ir.-arch. Paul Felix, de kunstcriticus K.N. Elno en de glazenier Paul Martens een tentoonstelling maakte, de tentoonstelling *Ars Sacra* die plaatsvond in de Sint-Pieterskerk te Leuven. In de catalogus stelde Bekaert het begrip 'religieuze kunst' zelf ter discussie. Hij stelde dat elk waarachtig kunstwerk een religieuze grondslag heeft, en dat het begrip 'religieuze kunst' in feite op een pleonasme neerkwam. De ware religiositeit was m.a.w. niet zozeer in de opzettelijk 'religieus' bedoelde kunst te vinden dan wel in de levende, wereldse kunst.

Om dat aan te tonen brachten de curatoren diverse soorten kunstwerken bij elkaar, zowel werken die als religieus bedoeld waren als zogenaamde profane werken. Men zag er een uitgemergelde Christus van Germaine Richier naast een intrigerende uitbeelding van de maagdelijke ontvangenis door Jacob Lipchitz, de Madonna met kind van Henry Moore naast de Kus van Constantin Brancusi, de Sint-Annakerk van Rudolph Schwartz naast de Notre Dame du Haut van Le Corbusier, en hoogst merkwaardig, het Barcelonapaviljoen van Mies van der Rohe – helemaal geen religieus gebouw – naast de doopkapel van Otto Bartning. Deze onorthodoxe, ketterse voorstellingen wekten verontwaardiging en scherpe kritiek in weldenkende katholieke kringen. Bekaert werd van godsdienstvijandigheid beschuldigd, maar dit kon de Societas Jesu er niet van weerhouden hem een jaar later tot priester te wijden.
Bekaert sloot vervolgens zijn opleiding als jezuïet af met een studieverblijf van anderhalf jaar in Firenze, een verblijf dat voor hem, naar hij meer dan eens te kennen gaf, van buitengewone en duurzame betekenis was. Hij las er de Divina Commedia, en hij gaf er zich geheel over aan de ervaring en het genot van kunst en architectuur. Naast Firenze exploreerde hij zowat heel Noord Italië. Zo ontdekte hij ook de moderne Italiaanse architectuur en vond hij contact met architecten als Giovanni Michelucci, Leonardo Ricci en Giancarlo de Carlo.
Teruggekeerd in België, legde hij zich voluit toe op de studie van de moderne kerkbouw. Met de medewerking van een 10-tal buitenlandse auteurs stelde hij een overzicht samen van de eigentijdse kerkbouw in Europa dat in 1961 gepubliceerd werd in het maandblad *Nieuwe Stemmen*. In zijn inleiding identificeerde hij de ervaring van kunst met de religieuze ervaring:
"Kunst is een gave, een van de diepste en schoonste, die besloten ligt in de kern zelf van de gave die de mens is. Kunst leeft diep in de mens, is de mens zelf, de gehele mens, maar onder een bepaald aspect. Kunst ontstaat immers daar waar de mens voortdurend opnieuw wordt geboren, waar hij groeit uit de immense mogelijkheden van zijn roeping naar zijn uiteindelijke realisatie.
In onze povere persoonlijke geschiedenis realiseren wij ons in stukjes en brokjes. Maar binnen deze realisatie is er een geprivilegieerd moment waar wij geheel onszelf zijn, waar wij in een mysterieuze volheid ons gehele wezen bezitten in zijn oneindige dimensies, waar wij in een duistere schouwing onze totale werkelijkheid beseffen en alle beperkingen overstijgen. In dit moment vinden en beleven wij ons als mens, universeel, in een nog ideale ruimte-tijd."

In het overzicht behandelde Bekaert de kerkbouw in België en schoof hij als belangrijkste realisatie het Clarissenklooster van Paul Felix naar voren. Hij kwalificeerde het als het meesterwerk van de gewijde kunst in België. Daarnaast wees hij ook al op het werk van Marc Dessauvage, een jong architect die hij kort voordien had leren kennen. Hij herkende in diens werk een verwezenlijking van de inzichten die hij in zijn geschriften ontwikkelde. Zij werden bevriend en maakten samen reizen in Duitsland en Italië om er de recente architectuur te verkennen. Er ontstond een sterke wisselwerking tussen de theoreticus en de architect – waarin, mede door de doofheid van de architect, ook diens echtgenote Roos een belangrijke rol speelde. Bekaert raakte nauw bij Dessauvage's ontwerpen betrokken en liet niet na zijn werk in zijn publicaties te ondersteunen.

Hij noemde zijn kerken 'woonkerken' , gebouwen die zich op generlei wijzen dominant opstelden in hun omgeving, maar er zich, op gelijke voet met de woningen, in inpasten.
Het geldt bijvoorbeeld voor de Sint-Aldegondis te Ezemaal bij Tienen: een kerk die als een huis tussen de andere huizen staat. Het is een bescheiden bakstenen bouwwerk dat zich, wars van alle institutionele monumentaliteit, invoegt in de landelijke traditie en waarvan de inwendige kwaliteit voortvloeit uit een wisselwerking van ruimte en licht.
Iets gelijkaardigs gold voor de Sint-Jozefskerk in Willebroek, een bouwwerk dat door zijn waardige eenvoud wilde bijdragen tot de opwaardering van de verloederde stedelijke omgeving. Afgeschermd van de straat door een muur, vormde de kerkruimte één geheel met een binnenhof dat de stadsmens opnieuw in contact bracht met de natuur.

Bekaert recapituleerde en radicaliseerde zijn ideeën over kerkbouw in zijn licentiaatstverhandeling Kunstgeschiedenis die hij in 1967 publiceerde onder de titel *In een of ander huis*. Hij wees erop dat de vroege christelijke gemeenschappen helemaal geen behoefte hadden aan gebouwen die een specifieke sacrale vorm gaven aan hun geloof. Zoals terloops vermeld wordt in de *Handelingen der Apostelen*, "braken zij het brood in een of ander huis". Pas enkele eeuwen later ontstond de ambitie om gebouwen op te richten die voorbarig de hemel op aarde wilden vestigen. Dit gebeurde in een aan de profane traditie ontleend bouwtype: de basilica. Het werden monumentale uitdrukkingen van het geloof in een transcendente, almachtige God die aan de top stond van een alles omvattende hiërarchie. Maar, zich aansluitend bij de god-is-dood-theologie die in de jaren '60 sterk in de actualiteit stond, stelde Bekaert dat het tijdperk van dat traditionele geloof ten einde liep en ging vervangen worden door een nieuw geloof in de mens, of anders gezegd, een nieuw geloof in het immanent goddelijke in de mens. De consequenties die hij daaruit trok luidden als volgt:
"Als het christendom in onze dagen nog een betekenis kan hebben, zal die gelegen zijn in de religieuze fundering van een religieloos bestaan, in het verleggen van de religie in de mens zelf, in het verheffen van de menselijke vrijheid tot de religieuze waarde bij uitstek. (...) De religiositeit van de hedendaagse mens ligt niet meer in de onderwerping van de mens aan een of ander abstract ideaal, maar in de onvoorwaardelijke overgave aan de aardse werkelijkheid, die hij niet alleen wil kennen in al haar mogelijkheden maar ook opbouwen en humaniseren."
Welke implicaties had dit nieuwe zelfbewustzijn voor de architectuur? De nieuwe gesecularisseerde mens zag zich geplaatst voor de opdracht mee te werken aan de bouw van "de stad van mens", zoals de titel luidde van het boek van Harvey Cox, een van de bekendste secularisatietheologen uit die tijd. Als er nog kerken moesten gebouwd worden, dan moesten die zich invoegen in die "stad van de mens", in de nieuw ontdekte continuïteit van het architectonisch milieu. Het kerkgebouw moest opnieuw "een of ander huis" worden, een bijzondere ruimte evenwel waar de mens zich kon herontdekken als persoon en zich met zijn medemensen als gemeenschap kon ervaren.
In een of ander huis vormde de synthese van Bekaerts inzichten in de moderne religieuze architectuur, inclusief een historisch overzicht van de kerkbouw van Frank

Lloyd Wright tot Marc Dessauvage. Het was meteen de laatste publicatie die Bekaert aan dit onderwerp wijdde. Het boek was een manier om het onderwerp van zich af te schrijven.

Hij markeerde zijn afscheid van de religieuze kunst met een duik in de aardse werkelijkheid. Hij publiceerde een boekje over de jongste stroming in de eigentijdse kunst: de Pop Art. Hij herkende in de Pop Art een kunst die, wars van de abstracties en de lege statussymbolen van de burgerlijke cultuur, de vitale krachten die onder de bevolking leefden een artistieke uitdrukking gaf.
Tezelfdertijd verruimde hij zijn belangstelling tot het algemene veld van de architectuur en haar verband met de samenleving. Enerzijds exploreerde hij in een aantal indringende essays de poëtische kwaliteiten van het modernisme bij pioniers als Rietveld, Aalto en Le Corbusier. Anderzijds schreef hij doortastende kritieken op het algemeen gangbare modernisme, zowel in eigen land als internationaal. Zijn kritiek op de gangbare moderne architectuur kwam erop neer dat ze conceptueel gebaseerd bleef op een autoritair, uit de renaissance overgeërfd maatschappijmodel.
Hij zette deze opvatting voor het eerst omstandig uiteen in 1966 op een lezingencyclus te Hasselt, die nadien gepubliceerd werd onder de uitdagende titel *Het einde van de architectuur*. Hij pleitte toen voor de ontwikkeling van een ander soort architectuur, beantwoordend aan *'een open, dynamische, universele, gesecularisseerde gemeenschap, die geen absolute, onveranderlijke waarden of structuren meer kent maar gebaseerd is of wil zijn op een vrije, democratische mensopvatting.'*
Hij zette zich af tegen de in België algemeen ingeburgerde bouw van individuele vrijstaande huizen en verdedigde de opvatting dat elk gebouw – woning, school, institutie, werkplaats – geconcipieerd dient te worden als een bouwsteen in een dynamische stedelijke structuur, als een cel in een stedelijk weefsel dat in zijn geheel als een groot collectief bouwwerk te beschouwen is. De architectuur dient een stedelijk milieu te constitueren, een boeiende aaneenschakeling van bewoonbare ruimten waarin het leven zich vrij kan ontplooien. Dit inzicht en deze stellingname betekenden een fundamenteel moment in Bekaerts ontwikkeling. Hij poneerde dit inzicht als het primaire criterium voor het onderscheiden van goede architectuur: werpt een gebouw zich op als een vreemd lichaam dat zijn omgeving negeert, of manifesteert het zich als deel van het geheel? In feite zou hij zich in het vervolg van zijn loopbaan in hoofdzaak wijden aan het exploreren en het onderzoek van de implicaties en de vaak paradoxale consequenties van deze opvatting.

Lezen en schrijven werden voor Bekaert een dagelijkse bezigheid, een manier van zijn, een habitus. Het was voor hem de meest voor de hand liggende, de meest natuurlijke manier om met de werkelijkheid, in het bijzonder de gebouwde werkelijkheid, om te gaan. Hij publiceerde in diverse media, in de eerste plaats in het reeds genoemde maandblad *Streven*, maar daarnaast ook in *De Standaard*, in *Kunst- en Cultuuragenda*, in Belgische en Nederlandse architectuurtijdschriften. Hij schreef ook een 20-tal scenario's voor tv-films van Jef Cornelis, waarvan de eerste 3, de trilogie *Waarover men niet spreekt* in 1968 waar een evenement vormden in het Vlaamse medialandschap.

In 1966 begon Bekaert te publiceren in het Nederlandse *Tijdschrift voor Architectuur en Beeldende Kunsten,* een tijdschrift waarmee hij ruim 30 jaar verbonden zou blijven, ongeacht de naamswijzigingen die het inmiddels onderging: in 1971 werd het *TABK*, in 1973 *wonen-TABK*, en in 1986 *Archis*.
In 1967 werd Bekaert opgenomen in de redactie, en samen met hem ook Renaat Braem, Paul Felix en K.N. Elno, om zo een Nederlands-Belgisch team te vormen. Tot Bekaerts eerste bijdragen aan het tijdschrift behoorden artikelen over Mies van der Rohe en Le Corbusier, en enkele acties ten gunste van bedreigd bouwkundig erfgoed. Toen met name de Cogels-Osylei en omgeving te Berchem met afbraak bedreigd werd, wendde Bekaert zich tot mij, op dat moment werkzaam als onderzoeker aan het Sint-Lucasinstituut te Schaarbeek, met het verzoek over deze wijk een speciaal nummer samen te stellen. We deden ons best om de kwaliteiten van de uitbundige 19de-eeuwse wijk in het licht te stellen, en toen het nummer in mei 1970 verscheen bleef het, opmerkelijk genoeg, niet zonder gevolg. Tot mijn verbazing deed onze publicatie het tij keren en droeg ze in niet geringe mate bij tot het behoud en de bescherming van de wijk.
Kort nadien kreeg Bekaert van de Nationale Confederatie van het Bouwbedrijf de opdracht een grote overzichtstentoonstelling te maken van het naoorlogs bouwen in België, en nodigde hij me uit om dat project samen met hem aan te pakken en ten uitvoer te brengen. Deze samenwerking is voor mij van grote betekenis geweest en markeerde in feite mijn overstap van de praktijk naar de theorie en de geschiedenis van de architectuur. Het was ook het begin van een warme vriendschap die, spijts latere divergenties, steeds stand gehouden heeft.
De tentoonstelling en de bijhorende catalogus boden het eerste omstandige overzicht van de architectuur en het architectonisch denken in België na de Tweede Wereldoorlog, en geldt als zodanig als een referentiewerk. Maar in zijn inleiding tot de catalogus nam Bekaert andermaal een onverwachte stelling in. Ingaande tegen de algemeen gangbare opinie dat België in feite een land zonder noemenswaardige moderne architectuur was poneerde hij dat juist België, door afstand te nemen van de streefidealen van de moderne architectuur, waarden had weten te handhaven die wezenlijk zijn voor een architectuur tout court. Hij schreef: "*Misschien kunnen we zeggen dat in België meer dan elders, de pragmatische bewoner het gehaald heeft van de principiële architect, en daardoor ontsnapt is aan diens professionele eenzijdigheid. In een soort van travestie, van een bijna hopeloze belachelijkheid, leven in het Belgische bouwen nog de reële waarden waar een waarachtige architectuur het moet van hebben."* Het was een stellingname die diametraal inging tegen het oordeel van Braem die België als "het lelijkste land ter wereld" had gebrandmerkt. Later zou Bekaert opnieuw bij deze idee aanknopen om ze uit te werken tot een theorie van de gemeenplaats.

In de jaren '70 schonk Bekaert bijzondere aandacht aan twee heel verschillende architecten: Charles Vandenhove en BOb van Reeth. Hij herkende in hun onderling tegengestelde werkwijzen twee complementaire benaderingen van het ideaal dat hem sedert 1967 voor ogen stond: architectuur als vernieuwende bijdrage aan het bestaande stedelijke weefsel.

Enerzijds Vandenhove die, geïnspireerd door de klassieke traditie, heldere geometrisch gestructureerde ruimtes ontwikkelde die openstonden voor divers en wisselend gebruik; en die vervolgens bij de renovatie van de verkommerde buurt Hors Château in het oude centrum van Luik opnieuw aanknoopte bij de traditionele architectuur van die stad, de zogenoemde Maaslandse renaissance.
Anderzijds Van Reeth die heel eigenzinnig een pand in het Klein Begijnhof van Mechelen gerenoveerd had. Hij had het oude huisje letterlijk open gebroken en er een boeiende multiplex-ruimte in ontwikkeld. Bovendien richtte hij in 1973 samen met Jean Paul Laenen en Marcel Smets de werkgroep Krokus op, een werkgroep voor de rehabilitatie van het stedelijk milieu, – in casu de door speculatie bedreigde Mechelse begijnhofbuurt. Bekaert sloot zich bij de groep aan en inspireerde Van Reeth tot het ontwerpen van een ruimtelijke verkaveling die ingeval van renovatie stuksgewijs in nauw overleg met de betrokken bewoners kon worden ingevuld.
Bekaert zou de ontwikkeling van beide architecten op de voet blijven volgen en aan hun werk herhaaldelijk publicaties wijden.

In 1973 verliet Bekaert de Jezuïetenorde en trouwde hij met Lieve Van Hulle, een gedreven en ondernemende vrouw die spoedig in Antwerpen een architectuur-boekhandel opende. Een jaar later werd Bekaert benoemd als hoogleraar aan de Technische Hogeschool te Eindhoven om in dit bastion van de geïndustrialiseerde bouwtechniek de eerste leerstoel Theorie en Geschiedenis van de Architectuur in Nederland te bekleden. Het onderwijs van Bekaert stond haaks op het technocratische bouwen dat in Eindhoven werd gecultiveerd. In zijn onderwijs reikte hij zijn studenten niet alleen een architecturale cultuur aan maar wilde hij ze tevens een theoretische visie meegeven, een geheel van opvattingen die een ethisch verantwoorde praxis moest mogelijk maken. Hij hield colleges over tal van actuele thema's: over het bouwen in de binnenstad, over de poëtische functie en de maatschappelijke betekenis van de architectuur, over de autonomie van en de waarde in de architectuur.
Hierbij plaatste hij zich niet zozeer op het standpunt van de architect of de kunsthistoricus, dan wel op dat van de bewoner, '*de wonende mens die willens nillens tot wonen veroordeeld is*'. Hij kantte zich tegen de vooral in Nederland heersende ontwerppraktijk die erin bestaat dat een elitaire groep planners beslissingen neemt voor en in de plaats van de gehuisveste meerderheid. Daartegenover poneerde hij dat een humaan, democratisch wonen pas kan ontstaan wanneer de bewoners persoonlijk in het beslissings- en productieproces van hun woonmilieu betrokken zijn.
Maar dit belette hem niet om anderzijds ook het belang van de architectuur als cultureel fenomeen te onderstrepen. Hij verdedigde de architectuur tegen de onverschilligheid van de machthebbers en de geringschatting van de marxistische kritiek. Hij affirmeerde haar als een fundamentele menselijke institutie, als een onvervangbare factor van maatschappelijke coherentie. Hij wees er bij herhaling op dat een menselijke samenleving zonder architectuur in feite ondenkbaar is.
Voorts verdedigde hij de paradoxale opvatting dat de architectuur slechts op grond van haar autonomie van betekenis kan zijn. Hij wees erop dat wanneer de architectuur zich gedwee overlevert aan allerlei maatschappelijke krachten (inclusief de inspraak) ze alle betekenis riskeert te verliezen, ook elke maatschappelijke betekenis.

Deze aandacht voor de specifieke waarden van de architectuur ging gepaard met een nieuwe lectuur en een heruitgave van de klassieke architectuurtraktaten. Samen met de Luikse uitgever Pierre Mardaga startte hij een reeks reprints van Vitruvius, Philibert de l'Orme, Marc Antoine Laugier, en Viollet-le-Duc, telkens voorzien van doorwrochte introducties. Parallel daarmee gaf hij nog een aantal eigentijdse theoretische werken uit, van Norberg Schultz tot Colquhoun. Dankzij deze boekenreeksen die hij bij Mardaga redigeerde, in totaal zo'n 60-tal titels, verwierf hij ook naam en faam in het Franse taalgebied. Deze uitgaven, die zowel bewondering als naijver wekten, betekenden een impuls voor uitgevers in Parijs, die tot op dat moment nauwelijks belang stelden in architectuur.
Tegelijkertijd bleef Bekaert onvermoeibaar publiceren in tal van tijdschriften, in wonen-TABK, in Archis en in Forum. Hij bleef de evoluties in de architectuur op de voet volgen, zowel in België als internationaal. Hij was steeds alert en benieuwd naar nieuwe ontwikkelingen, naar verfrissende initiatieven die de algemeen heersende consensus doorbraken. Zo was hij de eerste om in 1989 de nieuwe generatie van jonge Vlaamse architecten in het licht te stellen en ze te begroeten als "Mooie Jonge Goden". Hij was ook een van de eersten die over Rem Koolhaas publiceerden, terwijl hij tevens gefascineerd raakte door het formalisme van Aldo Rossi.
Toen hij in 1989 door het Havenbestuur van Zeebrugge gelast werd een internationale ontwerpwedstrijd te organiseren voor de bouw van een nieuwe terminal, nodigde hij Koolhaas en Rossi uit om ze te confronteren met Vandenhove en Van Reeth, en met de Japanner Maki.
Het was de uitslag van deze wedstrijd waarover hij zijn inaugurale lezing hield toen hij in 1990 tot lid van onze academie werd verkozen.
Tussendoor publiceerde hij nog twee standaardwerken: een historisch overzicht van 10 eeuwen kerkenbouw in Vlaanderen, verre van een conventionele geschiedenis, een historisch gefundeerde fenomenologische beschrijving van een 20-tal kerken; en *Hedendaagse architectuur in België*, een geschiedenis van de moderne architectuur in België na de Tweede Wereldoorlog, uiteengezet aan de hand van een persoonlijke behandeling van een 50-tal architecten.

Bekaert ontving tal van onderscheidingen. In Nederland werd hij in 1972 gelauwerd met de Pierre Bayleprijs en in 1988 met de Rotterdam-Maaskantprijs, de meest prestigieuze architectuurprijs van onze noorderburen. In België ontving hij in 1988 de Standaardprijs en werd hij in 1993 gehuldigd met een liber amicorum door de KU Leuven, waar hij na zijn afscheid van Eindhoven enkele jaren hoogleraar was.
Hij is er niet toe gekomen een doctoraat te schijven, maar in 1999 ontving hij een eredoctoraat van de Universiteit Gent. Met deze universiteit had Bekaert al geruime tijd een bijzondere band. Vanaf 1985 gaf Mil De Kooning er verscheidene van Bekaerts teksten uit in zijn reeks 'Vlees en Beton', en samen met zijn oud-student Christophe van Gerrewey verzorgde hij ook de uitgave van Bekaerts verzamelde geschriften, in totaal 9 kloeke delen die samen ruim 1200 teksten omvatten.
Hieruit stelde Van Gerrewey in 2011 een Engelstalige bloemlezing samen. Hij wijdde tevens zijn doctoraatsscriptie aan Bekaert, een stevig doorwrocht werkstuk waarin hij een indringende, laagsgewijze analyse maakte van diens denken.

In 2005 verwierf de Universiteit Gent door bemiddeling van Bart Verschaffel Bekaerts bibliotheek, die ca. 20.000 boeken en tijdschriften omvat. Ze vormt thans de inhoudelijke kern van de Faculteitsbibliotheek Ingenieurswetenschappen en Architectuur, die in 2014 werd ondergebracht in het hart van het Plateaugebouw, in het oude practicum dat tot een radieuze ruimte werd getransformeerd door Office Kersten Geers David Van Severen.

In 2009 overleed, na een beroerte, Bekaerts echtgenote Lieve Van Hulle. Een jaar later hertrouwde hij met Roos Herremans, de weduwe van Marc Dessauvage. Zij begeleidde en ondersteunde hem tijdens de laatste zeven jaren. Pas gehuwd, trokken zij in het gezelschap van Bart en Marianne Verschaffel nog naar Rome om er een laatste maal de ronde te doen van een aantal oude bekenden, van San Pietro in Montorio tot San Carlo alle Quattro Fontane.

Geert Bekaert heeft ons de architectuur en de gebouwde omgeving op een andere manier leren zien en begrijpen. Hij heeft ze niet alleen benaderd vanuit de kunstgeschiedenis en de architectuurtheorie, maar evenzeer vanuit de filosofie, de antropologie, de maatschappelijke geschiedenis, de literatuur en de poëzie. Puttend uit zijn buitengewone eruditie heeft hij verrassende inzichten uit de menswetenschappen en de wereldliteratuur ingezet om de architectuur in al haar complexiteit te begrijpen en te duiden. Schrijven was zijn manier om deel te nemen aan het grote intellectuele en culturele avontuur van zijn tijd. Door zijn schrijven vestigde hij een intellectuele standaard in het architecturale denken en belichaamde hij een voorbeeld dat voor velen een unieke stimulans heeft betekend.

Francis Strauven

Luc BREWAEYS (25 augustus 1959 – 18 december 2015)

Lid van de Klasse van de Kunsten

Geachte genodigden, consorores en confraters,

Het schrijven van een in memoriam is altijd een schier onmogelijke taak. Hoe vat je een mensenleven samen in enkele paragrafen? Hoe kan je recht doen aan iemand die zo'n rijk en gevuld leven had als Luc? Als je hem dan nog persoonlijk kende, wat natuurlijk net de reden is waarom men je vraagt dit in memoriam te doen, dan lijkt het helemaal onbegonnen werk.

Ik kan natuurlijk droog zijn bio opsommen, maar die kan je vinden op het grote internet. Daarin leren we dat Luc Brewaeys op 25 augustus 1959 geboren wordt te Mortsel. Dat hij al jong blijk geeft van een uitzonderlijk muzikaal talent. Compositie studeert aan het

conservatorium van Brussel bij onze eerbiedwaardige confrater André Laporte en daarnaast ook kennis op doet bij andere grootmeesters als Donatoni, Xenakis en Ferneyhough.
Toch is het vooral de confrontatie met de Franse spectrale muziek die hem op weg naar zijn geheel eigen spectrale stijl brengt, en niet te vergeten, Jonathan Harvey die Britse spectralist en ontzettend fijne man die een goede vriend van Luc wordt en wiens werk hij erg bewondert, een bewondering die overigens geheel wederzijds was.

Luc werd onderscheiden met talrijke prijzen, zowel nationaal als internationaal. Een kleine greep uit het aanbod: Eerste prijs in categorie jonge componisten voor La Tribune Internationale des Composteurs de l'UNESCO ('86), Prix de Musique Contemporaine du Québec ('88), Prijs voor muziek van de Vlaamse Gemeenschap ('89) etc. Hierbij mag ik vooral niet vergeten om de
nominatie voor de Cultuurprijs van de Vlaamse Gemeenschap te vermelden. Eén van 's lands grootste prijzen, die hij in 2010 resoluut weigerde, ondermeer omdat hij vond dat de situatie voor componisten in Vlaanderen ondermaats was. Anderen zouden gretig het geld aannemen en in het beste geval wat verdekte kritiek geven in hun speech of in de pers. Zo niet Luc. Hij wou geen geld van een gemeenschap die haar componisten zo weinig waardeerde. Dat soort radicale beslissingen typeert hem. Zijn gevoel voor rechtvaardigheid is steeds legendarisch geweest. Even legendarisch als zijn moppen.

De grote doorbraak in Luc zijn carrière, toch zeker naar het ruimere publiek toe, kwam er in 1993 met de uitvoering van Talisker in het centraal station van Antwerpen als opener van Antwerpen Culturele hoofdstad. Helaas heb ik die uitvoering niet live meegemaakt gezien ik toen net mijn eerste passen aan het conservatorium van Gent zette, maar al wie het wel hoorde, vertelt nog steeds hoe adembenemend het was en hoe mensen hun trein lieten rijden om te kunnen blijven luisteren.

Een aantal jaren later had ik evenwel het grote geluk dat Luc mijn docent werd aan het Koninklijk Conservatorium van Gent. In die paar jaar op het conservatorium ging er voor mij een wereld open die ik pas veel later geleidelijk kon plaatsen. Luc was eigenlijk een ontzettend goed pedagoog op
zijn eigen non-conformistische manier. Hij vond dat je als componist vooral veel muziek moest lezen en beluisteren en hij leerde me ontzettend veel nieuwe componisten kennen. Zijn enthousiasme werkte aanstekelijk. Overigens werden de lessen óp het conservatorium meestal beperkt tot een strikt minimum en gingen vaak verder in de kroeg. Talloze keren zaten we in "The Bells" aan Sint-Baafs scores te bekijken met foute Schlagers op de achtergrond. Ik snap nog steeds niet hoe hij dat klaarspeelde.

Na mijn studies beleven we contact houden. Het waren de jaren dat hij erg actief was aan de radio als opnameleider en we spraken vaak af voor een concert. Na de balans gingen we samen iets eten waarbij hij honderduit over muziek vertelde, dan gingen we naar de captatiewagen en volgden tijdens het concert mee met de score. Oude en nieuwe muziek passeerde zo de revue. Ook dat was een ontzettend boeiende leerschool.

Daarnaast volgde ik uiteraard Luc zijn eigen werk van zo nabij mogelijk. Dat waren ontzettend fascinerende jaren met veel prachtige creaties. Een greep uit het aanbod:
Na zijn *6de Symfonie* waar ik als student mee hielp het materiaal knippen en te plakken, kwamen een *7de symfonie* en een *8ste symfonie*, de laatste helaas onvoltooid. Helaas omdat Luc absoluut niet wou vergeleken worden met Schubert. Voor wie het niet zou weten: Luc had nogal uitgesproken meningen over zijn collega's van vroeger en nu. Al was hij steeds bereid -en dat sierde hem- om die mening te herzien.
Een ander prachtig orkestwerk was *Along the Shores of Lorn* dat zijn basis vond in *Oban*, intussen een klassieker voor ensemble. Shores of Lorn verving een opdracht voor Het Concertgebouw Orkest (wegens ziekte had Luc dat opdrachtwerk niet kunnen schrijven, zijn plan was het te baseren op *Cardu*, een ander kamermuziekwerk). Het Concertgebouw Orkest voerde het schitterend uit en zette het mee op een cd waar ook Luc's 6de op staat en die hij me (overigens zeer terecht) fier als een gieter opstuurde om te horen wat ik van de opname vond.

Het werk voor groot ensemble: *Fêtes à tensions*, met typisch Brewaeys woordgrapje, voor Ensemble Intercontemporain. Het ensemble dat altijd in één adem met Pierre Boulez wordt genoemd, die andere componist waar Luc zo'n grote fan van was. Hij was ontzettend blij dat hij voor dit ensemble mocht schrijven. Een eer waar hij gezien zijn kaliber eigenlijk veel te lang had
moeten op wachten. Gelukkig dat het Transit Festival van confrater Marc Delaere dit rechtzette.

Daarnaast brachten zijn orkestraties van Debussy's preludes hem internationaal erkenning en ze zijn intussen vast studiemateriaal voor veel pianisten die de preludes willen instuderen. Omdat ze getuigen van een verfijnd coloriet, maar ook van een analytisch doorzicht waarbij hij er steevast in slaagt de essentie in de muziek naar boven te brengen. Hij noemt ze -niet onterecht- hercomposities in plaats van arrangementen.

Zijn kamermuziek: *Black Rock Unfolding*, *Painted Pyramids*, *Cardu* (een prachtige opvolger van het intussen repertoirestuk *Oban*), *Ni Fleurs, Ni Couronnes* en zijn laatste voltooide kamermuziekwerk voor Oxalys: *Eppur se Muove*, de creatie in Vilvoorde was een daverend succes, zijn stuk voor stuk pareltjes.

Naast al deze mooie, hoofdzakelijk instrumentale werken, liet Luc zich ook opmerken met zijn vocale muziek. Al was het helaas 2 keer op dramatische wijze.
Zijn enige opera *L'Uomo dal Fiori in Bocca* uit 2006 luidde het begin in van zijn ziekte. Kort voor de première begin 2007 werd vastgesteld dat hij aan dezelfde kwaal leed waar zijn hoofdpersonage in de tekst van Pirandello aan tenonder ging. De realiteit had de fictie achterhaald. Sinds dat moment was zijn strijd begonnen. Die hij heldhaftig en vooral met de nodige humor bestreed.
Iedereen kent zijn cynische “ik ben mijn gevoel voor tumor nog niet kwijt” of “Je hoort me niet kankeren” mopjes.

Zijn *Speechless Song* zorgde voor een andere jammere primeur. Nog nooit was een plichtwerk voor de halve finale van de Elisabethwedstrijd geweigerd. Speechless Song zou te moeilijk zijn. Jammer, want het is één van de mooiste hedendaagse liederen die ik ken... Die harde dobber kwam dan nog temidden in het herstel van zijn intussen al 2de (of was het derde?) kanker. Maar Luc liet er zich niet door ontmoedigen, hoeveel pijn het ook deed.

Al deze opgesomde werken zijn maar een kleine greep uit zijn indrukwekkend oeuvre. De laatste jaren schreef hij wel steeds trager en daardoor minder. Niet alleen de hoeveelheid werken minderde, maar ook, en dat was misschien belangrijker, de hoeveelheid noten per werk. De verstilling en verinnerlijking in zijn laatste werken is opmerkelijk. Natuurlijk zijn er nog steeds de typische
Brewaeys passages met kolossaal veel noten (hij was er trots op!) in verschroeiende tempi, met de horror vacui waarvan hij zich zelf goed bewust was. Maar tussenin zijn er steeds vaker en steeds aanweziger 'adempauzes'. Getuige daarvan is ook zijn laatste onvoltooide werk: *Sonnets*, in oktober
nog gecreëerd in de Singel met Collegium Vocale & I solisti del Vento. Een opvallend sober en intens werk. Ontzettend aangrijpend voor al wie er bij was. Luc zelf was toen al te moe van zijn zoveelste gevecht.

Toch bleef hij optimistisch, tijdens ons laatste gesprek in september toonde hij nog enthousiast zijn schetsen en sprak over zijn plannen. Hij rekende er op dat hij ook dit te boven zou komen. Op een sms ergens in oktober met de vraag hoe het met hem ging, antwoordde hij dat hij net van het ziekenhuis kwam en weer wat radioactiever was. “Dat”, zei hij, “was opmerkelijk gezien hij al maanden niet meer actief was bij de radio.”

En dat brengt ons bij de mens Luc, en die is helemaal niet te vatten in een In Memoriam. Een wonderbaarlijke zoon en broer, een liefhebbende (en ongetwijfeld ook soms lastige) echtgenoot, een bezorgde vader voor zijn twee dochters Laura en Juliette en een loyale vriend en collega. Iemand die lang niet steeds even zelfzeker was als hij naar de buitenwereld toe liet uitschijnen en net als elke mens bevestiging nodig had.
En zoals bijna steeds staat achter elke grote man, een grote vrouw en vaak ook een warme familie.
Birgit en familie, ik denk dat we tot slot van dit in Memoriam vooral jou en jullie moeten bedanken. Zonder die immense steun en warmte had Luc dit alles nooit kunnen verwezenlijken. Ik wens jullie, in naam ook van alle confraters en consorores van onze Academie heel veel sterkte toe.

– Along the Shores of Lorn?

Annelies Van Parys

Daniël VANDEPITTE (29 mei 1922 – 21 juni 2016)

Erelid van de Klasse van de Technische Wetenschappen

Even voor het ochtendgloren van de langste dag van het jaar (21 juni 2016) is ons prof. Dr. ir. Vandepitte ontvallen, een reus uit de Ingenieurswetenschappen in Vlaanderen. Dankzij zijn sterke gezondheid en goede zorgen van zijn geliefde vrouw Hilda bereikte hij de gezegende leeftijd van 94 jaar.

Hij was een talentrijk technisch vernufteling (ingenieur avant la lettre) en een gedreven taalkunstenaar. Zijn talrijke toespraken, zijn colleges waren een toonbeeld van helderheid, geen onvertogen woord, geen onafgewerkte zin, en alles goed onderbouwd en eerder bedachtzaam. Als een goed schaakspeler dacht hij steeds één of meerdere zinnen vooruit. Hij cultiveerde het gebruik van het juiste woord, de passende terminologie. Enige (West-Vlaamse) dialect-invloed was niet merkbaar.

Tijdens zijn lange pensionering (emeritus sedert 1987) ontwikkelde hij verder zijn interesses in filosofie, geschiedenis, cultuur e.a. algemeen menselijke kennisgebieden. Hij was een zeer belezen man. Samen met Hilda ondernam hij talrijke wereldreizen, waarover hij graag vertelde. Hij was een veelgevraagd en welsprekend redenaar. Zijn helder geformuleerde standpunten klonken overtuigend en hadden meestal veel bijval.

Hij werd geboren op 29 mei 1922 te Poperinge en studeerde tijdens de oorlog aan de Universiteit Gent om er burgerlijk bouwkundig ingenieur te worden in 1944.

Zijn verblijf in 1948-1949 aan de Graduate School of Engineering van de Yale University in de USA (CRB Fellowship) zette hem alvast op het goede spoor van bouwkundig ingenieur (bruggenbouw) en van bewonderaar van de Amerikaanse “Declaration of Rights”. In 1953 promoveerde hij tot geaggregeerde van het hoger onderwijs bij professor Magnel met een proefschrift over “Het draagvermogen van paalfunderingen”. Van 1946 tot ‘56 werkte hij als ingenieur van Bruggen en Wegen. Hij ontwierp 19 weg- en 6 spoorwegbruggen.

Reeds in 1956 werden zijn eerste technische verwezenlijkingen erkend door toekenning van de prijs Charles Lemaire van de Académie Royale de Belgique voor het geheel van het gepresteerde werk, in het bijzonder voor de bouw van de voorgespannen hangbrug in de Fraterstraat te Merelbeke. Het jaar erop werd hij laureaat van de Alumni-prijs van de Universitaire Stichting. Hetzelfde jaar (1957) huwde hij met dr.sc. Hilda Loos, een heel nieuwe ervaring voor deze beloftevolle jonge ingenieur.

In 1956 werd hij docent en in 1960 gewoon hoogleraar in de bouwkunde en toegepaste mechanica en directeur van het Laboratorium voor Modelonderzoek aan de Rijksuniversiteit Gent.

Sinds 1956 was hij tevens technisch raadgever van SECO (Technisch controlebureau voor het bouwwezen), eerst als lid (tot 1980), later als voorzitter van de Technische Raad (1980-1998).

Reeds in 1962 werd hij verkozen tot geassocieerd lid en in 1970 tot gewoon lid van de Klasse der Natuurwetenschappen van de KVAB (Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten). In 1975 werd hij bestuurder van de Klasse Natuurwetenschappen. In 2002 werd hij erelid.
Van 1963 tot 1965 was hij Algemeen Voorzitter van de KVIV (Koninklijke Vlaamse Ingenieursvereniging).

Van 1969 tot 1973 was hij rector van de toenmalige RUG (Rijksuniversiteit Gent), waarbij hij de invloed van de 1968-studentenrevolte op de universitaire structuur te verwerken kreeg.

In 1972 startte hij het universitair onderwijs van Rwandese ingenieurs in Butare. Hij bleef er actief aan de Université nationale de Rwanda tot 1988.

Hij was voorzitter van de internationale werkgroep “instabiliteit van schalen” van de European Convention for Constructional Steelwork (ECCS) van 1974 tot 1993 en stelde aanbevelingen (rekenregels) op voor het ontwerp van stalen schalen.

In de wereld van de civiele techniek (burgerlijke bouwkunde) verwierf hij algehele bekendheid en roem met zijn driedelig meesterwerk over “Berekening van Constructies: bouwkunde en civiele techniek” (2100 p., 1979-1981).

In 1983 kreeg hij de Fernand De Waele-prijs van het NFWO (Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek) voor zijn werk betreffende de instabiliteit van met vloeistof gevulde kegelschalen.

Hij leverde een aanzienlijke bijdrage tot de ontwikkeling en verspreiding van de Nederlandse technische vakterminologie o.a. als lid en bestuurder van het Belgisch Instituut voor Normalisatie (sinds 1982).

En dan voor ons (KTW) de kers op de taart: in 1987 stichtte hij CAWET, als ingenieurskamer binnen de Klasse Natuurwetenschappen van de KVAB. Hij bleef stichtend voorzitter tot 1992. Bij de oprichting van de Klasse Technische Wetenschappen in 2009 werd hij als erelid opgenomen. Hij was de bezieler van meerdere Standpunten van de Academie (CAWET-rapporten) o.m. over de universitaire expansie, burgerlijke bouwkunde, beroepsethiek, ingenieursopleiding en stadsarchitectuur.

Hij was een plichtsgetrouw en uitstekend lesgever, vlekkeloos integer, nauwgezet en rechtlijnig. Hij was alom bekend voor zijn snel geformuleerde, heldere en constructieve voorstellen en betogen. Statig, stevig, standvastig en stabiel gedrag waren de kenmerkende eigenschappen van zijn sterke persoonlijkheid.

Hij werd algemeen gewaardeerd als wetenschapper met brede, sociale en culturele interesses, getuige zijn activiteiten in talrijke verenigingen, o.a. KVIV (erevoorzitter), AIG (erelid), Rotary Gent-Zuid (erelid), Orde van de Prince Gent I (erevoorzitter), PROBUS Gent-Zuid.

Hij was terecht fier op zijn uitgevoerde ontwerpen: o.a. de voorgespannen hangbruggen over de Ringvaart te Gent (voor de kenners: met betonnen verstijvingsliggers die door de draagkabels voorgespannen zijn). Een ontwikkeld gevoel voor esthetiek en bouwkundig vernuft maakten van hem een groot bewonderaar van tuibruggen, zoals de "Pont de Normandie" (Honfleur) en de brug te Millau (Larzac, Frankrijk).

Hij was een monument, een lichtende baken voor velen en een rots in de branding van de ingenieurswereld. Hij was een diepgelovig man.

Daniël, je hebt veel gebouwd in je rijke leven. Nu mag je rusten. Het is mooi geweest. Het kon niet beter zijn. Dank je Daniël, voor al het goede en het mooie dat je ons schonk. We zullen je missen, we laten je niet los. Uw levenswandel zal ons eeuwig bijblijven.

Achiel Van Cauwenberghe

Roman VLAD (29 december 1919 – 21 september 2013)

Buitenlands lid van de Klasse van de Kunsten

Geachte genodigden, consorores en confraters,

Op 21 september 2013 overleed in Rome de Italiaanse componist, musicoloog en pianist Roman Vlad. In 1991 werd hij buitenlands lid van de Klasse Kunsten.

Roman Vlad werd in 1919 geboren in Cernauti (Roemenië), nu behorend tot Oekraïne, en behaalde aan het plaatselijk conservatorium een eerste diploma als pianist, alvorens te vertrekken naar Italië in 1938 op zijn 19 jaar. In 1941 zou hij dan de Italiaanse nationaliteit krijgen.

Hij studeerde in Rome aan de Academia Nazionale di Santa Cecilia bij Alfredo Casella en behaalde er zijn einddiploma in 1941. In datzelfde jaar behaalde hij met zijn compositie "Sinfonietta" de Enescu-prijs.

Na de tweede wereldoorlog verwierf Vlad vooral internationale bekendheid als musicoloog en conferencier. In 1954-55 leidde hij een cursus muziekwetenschap aan de "Summer Music School" van Darlington Hill (Gr.B.) en nam hij deel aan congressen en seminaries in Europa, Amerika en Japan.

In 1958 publiceerde de Milanese uitgever Suvini Zerboni zijn uitstekende "Storia della dodecafonia", waarin hij op briljante wijze het ontstaan en de ontwikkeling van de twaalftoontechniek beschrijft met haar invloed op de jongeren generatie en op de Italiaanse componisten van zijn tijd in het bijzonder. Het is een werk waaruit ik, na mijn opleidingsjaren, persoonlijk veel heb opgestoken.

Als componist kan Roman Vlad bogen op een belangrijk aantal theatrale, symfonische en kamermuziekwerken, waaronder o.m. "Vijf elegieën op Bijbelse teksten" en de bekende cyclus "De Japanse seizoenen. 24 Haiku's".

Hij componeerde ook muziek voor een 17-tal films, waaronder de bekende film van René Clair "La beauté du diable".

Maar ook in de wereld van de publicatie speelde Roman Vlad een belangrijke rol. Zo was hij vanaf 1980 directeur van de muzikale afdeling van de Encyclopedie van het Theater, terwijl hij vanaf 1967 codirecteur was van de "Nuova Rivista Musicale Italiana". Vanaf 1980 werd hij gedurende twee jaar voorzitter van CISAC, de Internationale Confederatie van auteurs en componisten, en van 1987 tot 1993 was hij voorzitter van de Italiaanse Auteursvereniging (SIAE).

In de muzieksector bekleedde hij bovendien een groot aantal belangrijke posten. Ik som even de belangrijkste op:

- Artistiek directeur van de Academia Filarmonica Romana (van 1955-58 en van 1966-69)
- Voorzitter van de Italiaanse vereniging voor eigentijdse muziek
- Raadgever en medewerker van het Derde Programma van de RAI (de Italiaanse Radio)
- Artistiek directeur van het Festival Maggio Musicale te Firenze in 1964 en van het Teatro communale (stedelijke opera) van dezelfde stad van 1968-72
- Van 1973 tot 1989 was hij artistiek directeur van het Symfonieorkest van de Italiaanse Radio en Televisie in Turijn
- Van 1994 tot 2006 was hij opnieuw voorzitter van de Academie Filarmonica Romana
- Ten slotte was hij ook nog artistiek directeur van de Scala van Milaan en superintendant van het Teatro dell'opera te Rome.

Buiten zijn lidmaatschap van de KVAB, werd hij in 1974 nog Dr. Honoris Causa van de Nationale universiteit van Ierland en “Commandeur des Arts et des Lettres” van de Franse gelijknamige academie.

Dat hij ondanks zijn vele officiële taken en opdrachten nog de tijd en de energie opbracht voor het tot stand brengen van een belangrijk en veelomvattend muzikaal oeuvre wijst te meer op de uitzonderlijke persoonlijkheid van Roman Vlad.

Als een bescheiden maar sprekend voorbeeld uit zijn oeuvre koos ik twee delen uit zijn “Studi dodecafonici” voor piano, een vroege driedelige compositie uit 1942, die hij in 1976 nog herwerkte en er een vierde deel aan toevoegde.

Ik laat u nu de twee laatste delen horen: Presto en Andantino. Het zal u daarbij wellicht opvallen dat Vlad de strenge dogmatische twaalftoontechniek op “Italiaanse wijze”, dus vrij “welluidend” laat weerklinken.
Uitvoerend pianist is Carlo Grante.

CD 1217 Music&Arts Stroken 3 en 4 (3:11 en 2:47)

André Laporte

Samenstelling Academie – December 2016

Klasse van de Natuurwetenschappen

Gewone leden:

1. Thys van den Audenaerde D. (1978)
2. Van Montagu, baron M. (1987)
3. Thas J. (1988)
4. Gomes W. (1989)
5. Kühn E. (1990)
6. Schamp N. (1990)
7. Vandekerckhove J. (1990)
8. Hirsch C. (1994)
9. Heyde K. (1996)
10. Jacobs P. (1996)
11. Gijbels R. (1997)
12. Dumortier F. (1998)
13. Kersters K. (1998)
14. Van Broeckhoven C. (1999)
15. Van Houtte P. (1999)
16. Henriet J.-P. (2001)
17. De Kimpe N. (2003)
18. Waelkens C. (2003)
19. Inzé D. (2005)
20. Van Dyck D. (2006)
21. Vincx M. (2006)
22. Ceulemans R. (2009)
23. Maex K. (2009)
24. Poesen J. (2009)
25. Steels L. (2009)
26. Van Damme E. (2009)
27. Van Maldeghem H. (2009)
28. Backeljau T. (2010)
29. Hofkens J. (2010)
30. Schoofs L. (2010)
31. Swennen R. (2010)
32. Tavernier J. (2010)
33. Van Tendeloo G. (2010)
34. Aerts C.(2011
35. Baets R. (2011)
36. Bogaerts A. (2011)
37. De Mazière M. (2011)
38. Gheysen G. (2011)
39. Martens J. (2011)
40. Peeters F. (2011)
41. Van de Peer Y. (2011)
42. Moens L. (2012)
43. Sevrin A. (2012)
44. Vandenabeele P. (2012)
45. Van Den Broeck C. (2012)
46. Cuyt A. (2013)
47. Neyens G. (2013)
48. Van Lipzig N. (2013)
49. Van Speybroeck V. (2013)
50. Darras V. (2014)
51. De Feyter S. (2014)
52. Van der Linden A. (2014)
53. Binnemans K. (2015)
54. Gijbels I.(2015)
55. Van Der Straeten D. (2016)
56. Verschuren D. (2016)

Ereleden:

1. Geukens F. (1958)
2. Maton J. (1970)
3. Peters J. (1970)
4. Gullentops F. (1962)
5. Fiers, baron W. (1973)
6. Smeyers P. (1983)
7. Vanhecke L. (1973)
8. Coomans A. (1978)
9. Bruynseraede Y. (1988)
10. Vermeersch P. (1990)
11. Vanquickenborne L. (1986)
12. De Schryver F. (1989)
13. Van Landuyt J. (1994)
14. Veretennicoff I. (1998)

Buitenlandse leden:

1. Allen J. (1991)
2. Bourgain J. (2012)
3. Brandl H. (1992)
4. Claeson T. (2003)
5. Daubechies I. (2011)
6. de Jager C. (1967)
7. De Vincentiis M. (1988)
8. Denucé J. (1983)
9. Dézsi I. (1978)
10. Ebbesen T. W. (2011)
11. Fresco L. (2015)
12. Halzen F. (2015)
13. Hewish A. (1989)
14. Hirsch P. (1995)
15. Korpel A. (1987)
16. Lehn J.-M. (1990)
17. Liu S. (1990)
18. Martin J. (2011)
19. Masuhara H. (1998)
20. Nolte R. (2000)
21. Rahmat-Samii Y. (2001)
22. Sato H. (1991)
23. Schuller I. (1998)
24. Smets E. (2012)
25. Spaepen F. (2000)
26. Srivastava H. (1991)
27. ‘t Hooft G. (1981)
28. Van Doninck W. (2014)
29. Van Marcke E. (1999)
30. Van Swygenhoven H. (2014)
31. Weck M. (1994)
32. Weckhuysen B. (2015)
33. West R. (1981)

Klasse van de Menswetenschappen

Gewone leden:

1. Peeters T. (1985)
2. Dewachter W. (1986)
3. Witte, barones E. (1988)
4. Steel C. (1989)
5. Willems D. (1989)
6. van Outryve d'Ydewalle, ridder G. (1992)
7. Van Rompuy, baron P. (1994)
8. Bocken H. (1994)
9. Lesthaeghe R. (1996)
10. Verhofstadt-Denève L. (1997)
11. De Dijn H. (1997)
12. Tasmowski L. (1998)
13. Clarysse W. (1998)
14. Van Uytfanghe M. (1998)
15. Waelkens, ridder M. (1998)
16. Weyembergh M. (1999)
17. Alen, baron A. (1999)
18. Billiet J. (2001)
19. De Nauw A. (2001)
20. Versluys K. (2001)
21. Foblets, barones M. (2001)
22. Cousy H. (2002)
23. Batens D. (2002)
24. Symoens H. (2003)
25. Cantillon, barones B. (2003)
26. Standaert N. (2003)
27. De Grauwe P. (2004)
28. Maresceau M. (2004)
29. Laureys G. (2007)
30. Boone M. (2008)
31. Wouters J. (2008)
32. Van Damme M. (2009)
33. Vandenbergen A.-M. (2009)
34. Van Goethem H. (2009)
35. Verschaffel L. (2009)
36. Veugelers R. (2009)
37. De Clercq M. (2010)
38. Tollebeek J. (2010)
39. Van Den Berghe L. (2010)
40. Velle K. (2010)
41. Wagemans J. (2010)
42. Bourgeois J. (2011)
43. Buysse A. (2011)
44. Konings J. (2011)
45. Lamberigts M. (2011)
46. Geens K. (2012)
47. Praet D. (2012)
48. Schokkaert E. (2012)
49. Vandorpe K. (2012)
50. Velaers J. (2012)
51. Davidse K. (2013)
52. Deneckere G. (2013)
53. Maes B. (2013)
54. Pauwels C. (2013)
55. Verhetsel A. (2013)
56. Heirbaut D. (2014)
57. Onghena P. (2014)
58. Van Hulle C. (2014)
59. Verhulst S. (2014)
60. Keunen B (2015)
61. Matthijs K. (2015)
62. Mesquita B. (2015)
63. Van Houtte M. (2015)
64. Govaere I. (2016)
65. Van Riel G.(2016)

Ereleden:

1. Vervliet H. (1968)
2. Van Caenegem, baron R. (1974)
3. Van der Wee, baron H. (1977)
4. Krings, baron E. (1981)
5. Huyse L. (1994)
6. Van der Haegen H. (1988)
7. Storme M. (1982)
8. Eyskens M. (1988)
9. Dobbelaere K. (1992)
10. Prevenier W. (1985)

11. De Mey M. (1994)
12. Derolez A. (1992)
13 . Simons L. (1997)
14. Van der Cruysse D. (1998)

Buitenlandse leden:

1. Ahrweiler H. (1981)
2. Andrews N. (2014)
3. Babcock R.G. (2005)
4. Blockmans W. (2004)
5. Blok D. (1990)
6. Cadiet L. (2010)
7. Carpi F. (1997)
8. Clarck P. (2015)
9. Cox H. (1989)
10. Cuvigny H. (2016)
11. De Boeck P. (2012)
12. De Vries J. (2003)
13. Dupré L. (1985)
14. Fenik B. (1988)
15. Frijhoff W. (2005)
16. Gottwald P. (2005)
17. Haegeman L. (1994)
18. Hess B. (2010)
19. Hooghe L. (2011)
20. Howell M. C. (2015)
21. Jacobs F. (2005)
22. Janssen F. (2004)
23. Kaufmann F.-X. (1991)
24. Kocka J. (2016)
25. Lairg, Lord Irvine of (2005)
26. Lerchner G. (1994)
27. Lesger C. (2008)
28. Levelt W. (1999)
29. Ma J. (2010)
30. Maeijer J. (1983)
31. Markesinis, Sir B. (1990)
32. Mathias P. (1988)
33. McConica J. (1988)
34. McGing B. (2008)
35. Moureau F. (2005)
36. Nijkamp P. (2000)
37. Nowotny H. (2014)
38. Quirk, Sir R. (1975)
39. Schuyt C. (2001)
40. Shetreet S. (2014)
41. Skafte-Jensen M. (1997)
42. Sorabji R. (2008)
43. Stronach D. (1988)
44. Tax P. (1999)
45. Vansina J. (1999)
46. Victor B. (2013)

Klasse van de Kunsten

Gewone leden:

1. Marijnissen R. (1970)
2. Van Gysegem P. (1981)
3. Van de Velde C. (1986)
4. Van Reeth B. (1990)
5. Boenders F. (1991)
6. Coryn R. (1993)
7. Dr. Heyrman H. (1993)
8. D'Haene R. (1993)
9. De Keersmaeker A.-T. (1998)
10. Fabre J. (1998)
11. Strauven F. (2000)
12. Van Hove L. (2001)
13. De Jonge K. (2001)
14. Balis A. (2002)
15. De Bondt W. (2003)
16. Elias W. (2003)
17. Stroo C. (2003)
18. Van der Stighelen K. (2003)
19. Delaere M. (2005)
20. Panamarenko (1998)
21. Coninx, baron S. (2004)
22. Robbrecht P. (2005)
23. Van der Stock J. (2005)
24. Buylen M. (2006)
25. Decraemer H. (2006)
26. Van Hee M.-J. (2007)
27. Bergmans A. (2007)
28. Van Kerckhoven A.-M. (2008)
29. De Buck S. (2009)
30. Maes F. (2009)
31. Posman L. (2009)
32. Smets M. (2009)
33. Van der Wee B. (2009)
34. Vermote P. (2009)
35. Delrue R. (2010)
36. Martens M. (2010)
37. Ruyters M. (2010)
38. Vandenbroeck P. (2010)
39. Verschaffel B. (2010)
40. Coomans de Brachène T. (2011)
41. De Keyzer C. (2011)
42. Rathé F. (2011)
43. Bergé P. (2012)
44. Swerts P. (2012)
45. Van Landeghem J. (2012)
46. Vandenabeele L. (2012)
47. Baert B. (2013)
48. Troch F. (2013)
49. Van Parys A. (2013)
50. Vermeersch V. (2013)
51. Borremans M. (2014)
52. de Zegher C. (2014)
53. Henderickx W. (2015)
54. Brossé D. (2016)
55. Hanssen K. (2016)
56. Torfs A. (2016)

Ereleden:

1. Devliegher L. (1986)
2. Goris A. (1994)
3. Nivelle A. (1988)
4. Servais R. (1973)
5. Laporte A. (1990)
6. Bossuyt I. (1993)
7. Vandereycken R. (1996)
8. Delmarcel G. (1999)
9. Huys B. (1980)
10. Tinel K. (1986)
11. Sabbe H. (1999)
12. Vlieghe H. (1990)

Buitenlandse leden:

1. Châtelet A. (1990)
2. Colomina B. (2009)
3. DaCosta Kaufmann Th. (1997)
4. de Bodt S. (2003)
5. De Jongh E. (1988)
6. Eötvös P. (2014)
7. Fillitz H. (1988)
8. Foucart J. (1991)
9. Frampton K. (2010)
10. Gerszi T. (1992)
11. Goezu A. (1990)
12. Haverkamp-Begemann E. (1984)
13. Hennel-Bernasikowa M. (1995)
14. Hirsch K. (1995)
15. Husa K. (1974)
16. Lachenmann H. (1997)
17. Lasala J. L. (1997)
18. Lebic L. (2004)
19. Marrow J. (1997)
20. Mayer-Meintschel A. (1988)
21. McGrath E. (2003)
22. Neutelings W.-J. (2011)
23. Ottenheym K. (2012)
24. Pollock G. (2015)
25. Roussev S. (2004)
26. Sauerländer W. (1988)
27. Schuijer M. (2008)
28. Sluijter E-J (2004)
29. Spronk R. (2009)
30. Strazza G. (2000)
31. Trémois P.-Y. (1971)
32. Van de Wetering E. (1994)
33. Van Grevenstein-Kruse A. (2010)
34. Von Moos S. (2009)
35. Winner M. (1990)
36. Zhong H. (1992)

Klasse van de Technische Wetenschappen

Gewone leden:

1. Van Cauwenberghe A. (1988)
2. Kretzschmar J. (1996)
3. Vandewalle J. (1996)
4. Leuridan J. (1998)
5. Vanderleyden J. (1998)
6. Van Vaerenbergh I. (1998)
7. Verstraete W. (1997)
8. De Moor B. (2000)
9. Van Overschée W. (2000)
10. Berlamont J. (2001)
11. Willems, baron J. (2001)
12. Verhoeven R. (2002)
13. Verstraeten P. (2002)
14. Bossyns L. (2004)
15. Gosselin D. (2004)
16. Van Landeghem H. (2004)
17. Verdonck P. (2004)
18. Van Roost J. (2005)
19. Beazar G. (2006)
20. Belmans R. (2006)
21. D'haeseleer W. (2006)
22. Lox E. (2006)
23. Moldenaers P. (2006)
24. Oosterlinck, baron A. (2006)
25. Heynen H. (2009)
26. Höfte M. (2009)
27. Malcorps C. (2009)
28. Schoukens J. (2009)
29. Wauters D. (2009)
30. Bernard A. (2010)
31. Fransaer D. (2010)
32. Taerwe L. (2010)
33. Van Walle E. (2010)
34. Wevers M. (2010)
35. Bonte L. (2011)
36. Thienpont H. (2011)
37. Velge H.-J. (2011)
38. Verbauwhede I. (2011)
39. De Bruycker P. (2012)
40. De Schutter J. (2012)
41. Monard E. (2012)
42. Buelens C. (2013)
43. Hubin A. (2013)
44. Berbers Y. (2014)
45. Delcour J. (2014)
46. Marin G. (2014)
47. Baelmans M. (2015)
48. Keppens G. (2015)
49. Lagae L. (2016)
50. Van De Walle R. (2016)

Ereleden:

1. Froment G. (1984)
2. Van Bladel J. (1984)
3. Van den Balck V. (1989)
4. Haemers G. (1992)
5. Meers U. (1992)
6. Van Belle N. (1992)
7. Van Keymeulen J. (1992)
8. Van Remortel J. (1992)
9. Wissaert R. (1992)
10. Gobin R. (1994)
11. Beernaert S. (1995)
12. Naze M. (1995)
13. Depaemelaere J.-P. (1996)
14. Aernoudt E. (1997)
15. Deman J. (1998)
16. Deroo H. (1998)
17. Soens M. (1998)
18. Ulens S. (1988)
19. Van der Perre G. (1988)
20. Beeckman J.-P. (2001)
21. Lenaers R. (2002)
22. De Man H. (1990)
23. Frimout, burggraaf D. (1994)
24. Van Brussel H. (1990)
25. Verbaeten P. (2000)
26. Tambuyzer E. (2006)

27. Van Campenhout J. (2011)
28. Berlamont J. (2001)
29. Gelders L. (1989)
30. Lagasse P. (1996)
31. Michiels L. (2004)
32. Vandamme E. (2000)
33. Verpoest I. (2004)

Buitenlandse leden:

1. Adriaens P. (2012)
2. Bird Robert Byron (1994)
3. Ceder G. (2015)
4. de Hoop Adrianus T. (1997)
5. Desmedt Y. (2015)
6. D'Hooghe Alexander (2016)
7. Ferrero A. (2010)
8. Frangopol D. (2016)
9. Mareels I. (2010)
10. Monostori L. (2011)
11. Noterdaeme J.-M. (2012)
12. Rabaey J. (2011)
13. Sweldens W. (2011)
14. Vandebroek S. (2010)
15. Van Houten F. (2011)
16. Van Mieghem J. (2015)
17. Van Wassenhove L. (2010)
18. Verriest E. (2012)
19. Waterman R. (2010)
20. Zijm H. (2016)
21. Zwaenepoel W. (2010)

Commissies van de Academie

Kandidaturencommissie

Klasse van de Natuurwetenschappen:

Henriet J.-P., bestuurder
Van Dyck D., onderbestuurder
Van Houtte P., aftredend bestuurder
Dumortier F., vast secretaris

De Schryver F. (2017-2019)
Gijbels R. (2015-2017)
Thas J. (2015-2017)
Van Damme E. (2017-2019)
Vinckx M. (2015-2017)

Klasse van de Menswetenschappen:

Laureys G., bestuurder
Versluys K., onderbestuurder
Bocken H., aftredend bestuurder
Dumortier F., vast secretaris

Dewachter W. (2015-2017)
Verhofstadt-Denève L. (2015-2017)
Buysse A. (2017-2019)
Van Uytfanghe M. (2017-2019)

Klasse van de Kunsten:

Posman L., bestuurder
Bergmans A., onderbestuurder
De Buck S., aftredend bestuurder
Dumortier F., vast secretaris

Baert B. (2016-2018)
Coryn R. (2017-2019)
Vandenbroeck P. (2015-2017)
Verschaffel B. (2015-2017)
Delaere M. (2016-2018)

Klasse van de Technische Wetenschappen:

Verstraeten P., bestuurder
Monard E., onderbestuurder
Willems J., aftredend bestuurder
Dumortier F., vast secretaris

Höfte M. (2015-2017)
Kretzschmar J. (2015-2017)
Malcorps C. (2015-2017)
Beazar G. (2015-2017)
Gelders L. (2016-2018)

Laureatencommissie

Klasse van de Natuurwetenschappen:

Henriet J.-P., bestuurder
Vandewalle J., voorzitter
Dumortier F., vast secretaris

Martens J. (2015-2017)
Peeters F. (2015-2017)
Vandenabeele P. (2015-2017)
Van Maldeghem H. (2015-2017)

Klasse van de Menswetenschappen:

Laureys G., bestuurder
Vandewalle J., voorzitter
Dumortier F., vast secretaris

Billiet J. (2015-2017)
Buysse A. (2016-2018)
Onghena P. (2016-2018)
Verhetsel A. (2016-2018)

Klasse van de Kunsten:

Posman L., bestuurder
Vandewalle J., voorzitter
Dumortier F., vast secretaris

De Bondt W. (2015-2017)
Van der Stighelen K. (2015-2017)
Swerts P. (2016-2018)
Boenders F. (2016-2018)

Klasse van de Technische Wetenschappen:

Verstraeten P., bestuurder
Vandewalle J., voorzitter
Dumortier F., vast secretaris

Monard E. (2015-2017)
Vandamme E. (2015-2017)
Van Remortel J. (2015-2017)
Willems J. (2015-2017)

Langlopende Projecten

Adviesraad Contactfora

Kretzschmar J., voorzitter Adviesraad
Vandewalle J.,., voorzitter
Dumortier F., vast secretaris
Leven G. (KAGB)
Bergmans A.
Monard E.
Schamp N.
Tasmowski L.
Van Maldeghem H.
Van Parys A.
Wagemans J.
Lambrecht N., secretaris

Academisch Cultureel Forum

Boenders F., voorzitter
Eyskens M., voorzitter
Dumortier F., vast secretaris
Vandeweghe W., vast secretaris KANTL
Vandewalle J.,., voorzitter KVAB
Vlaminck E., voorzitter KANTL
De Wit M., directeur KANTL
Bocken H.
Buylen M.
Coryn R.
Deroo H.
Gosselin D.
Hirsch C.
Huys B.
Kretzschmar J.
Storme M.
Strauven F.
Thys van den Audenaerde D.
Tollebeek J.
Van Caenegem R.
Van der Cruysse D.
Van Hove L.
Vanderstighelen K.
Waelkens C.
Wissaert R.
Witte E.
Serrien E., secretaris

Wetenschappelijke commissie van het Nationaal Biografisch Woordenboek

Waterschoot W., voorzitter
Symoens H., ondervoorzitter
Dumortier F., vast secretaris
Boenders F.
Geboes K. (KAGB)
Gelders L.
Musschoot A. M. (KANTL)
Porteman K. (KANTL)
Prevenier W.
Simons L.
Strauven F.
Van der Wee, baron H.
Van de Weghe W. (KANTL)
Van Gorp H. (KANTL)
Velle K.
Witte, barones E.
Willaert F. (KANTL)
Rombaut H., redactiesecretaris

Vlaamse Academische Stem (VLAST)

Bestuur

Eyskens Marc, voorzitter
Dumortier Freddy, schatbewaarder
Vandeweghe Willy, secretaris
Rombaut Hans, administratief secretaris
Beernaert Stan
Brems Hugo
Bruynseraede Yvan
Musschoot Anne-Marie
Van de voorde, baron Aloïs
Wathelet Jean-Maurice

Ereleden

Boenders Frans
De Boodt-Maselis Marie-Christiane
De Bruyckere Luc
De Schutter Georges
De Smedt marcel
Duverger Erik
Elias Willem
Jacobs Pierre
Lateur Patrick
Gelders Ludo
Schamp, baron Niceas
Van den Bremt S.
Van Gorp Hendrik
Van Hove Luc
Van Landuyt Joseph
Vanneste Marc
van Outryve d'Ydewalle Géry
Van Waeyenberge Piet
Van Wassenhove Johan
Vlaminck Erik
Willaert Frank
Willems Dominique

Leden

Anderson Alan
Badts Hugo
Baes Paul
Beazar Guido
Beddegenoodts Marc
Beek Maggy
Blanken Katja
Boesmans Bart
Bruyninckx Eddy
Cabus-Steens Anne-Marie
Cooreman Louis
Couwenberg Jacques
Danneels Johan
De Brouwer Carlos
Debusscher Armande
Decraene André
De Graeve Bert
Delcourt-Verstraeten André
De Meester Paul
De Nolf Rik
De Schryver Johan
Devisch Noël
De Wachter Marcia
Donck Lieven
Dufresne Luc
Evenepoel Marleen
Fransaer Dirk
Frimout Dirk
Geukens Liliane
Gijbels-Delperdange Hélène
Haegemans Luc
Hens Hugo
Hessmans Luc
Imberechts Janine
Jaspers Michel
Lafaut Noël
Lathouwers Luc
Leekens René
La MeirJeanine
Leflot Jan
Leroy Philippe
Lodeweyckx Magda
Loosen Erik
Luck Lucien
Moerman André
Moortgat Michel

Naze Michel
Notebaert Alexandre
Peeters Alfons
Peeters Willy
Peumans Hugo
Plaitin Benoit
Proesmans Jan
Smets Urbain-Alain
Standaert Jean-Marie
Sterckx Luc
Storme Marcel
Troch Paul
Vanagt Huguette
Van Coppenolle Luc
Vandamme Hugo
Van den Balck Valentin
Vandenplas Robert, F.
Vandeputte Danielle
Vandeputte Gilbert
Van de Steene Boudewijn
Van de Wielle Anna
Van Gorp Gunhilde
Van der Cruysse Jacques
Van Liefferinge Jules
Van Overschée Willy
Van Overstraeten-Clerens Roger
Van Pottelberge Walter
Van Roost Joost
van Walle Eric
Vanvolsem-Timperman Serge
Vlassenbroeck Walter
Wauters Magda
Woolmore Kevin

Reflectiegroep Energie

Van Vaerenbergh I., voorzitter
Albrecht J.
Beeuwsaert D.
Belmans R.
D'haeseleer W.
De Buck P.
Devogelaer D.
Dufresne L.
Fransaer D.
Gosselin D.
Hens H.
Kretzschmar J.
Sterckx L.
Swennen R.
Ulens S.
Van Mierlo J.
Van Roost J.
Verschraegen F.
Welch K.

Adviesraad Jonge Academie

Willems D., voorzitter
Symoens H., vice-voorzitter
Thas J.
Vandewalle J.
Vandeweghe W. (KANTL)
Van Hove L.
Van Kerckhoven A.-M.
Dumortier F., vast secretaris
Verstraeten P.
Waelkens C.
Willaert F. (KANTL)
Seghers B., beleidsmedewerker

Stuurgroep Wetenschapscommunicatie

Van Goethem H., voorzitter
Samaey G., voorzitter
Aerts C.
Schamp N.
Verschaffel L.
Van Landeghem J.
Van der Stighelen K.
Delcour J.
Monard E.
Dumortier F.
Vanderborght B.
Soen Violet
Van Rijckegem C.
Franck K.
Vanpaemel G.
Rademaekers I.
Ramakers L.
Deslé B.
Grieten E.
Smeyers E.
Santermans K.
Verkest S.
De Meyer K.
Riebbels G.
Moeremans L.
Ratinckx E.
Reynaert J.
Hautekiet J.
Scheers R.
Seghers B., secretaris

Commissie Historische Wetenschappen

Boone M., voorzitter
Van Goethem H., ondervoorzitter
Bourgeois J.
Clarysse W.
De Jonge K.
Deneckere G
Derolez A.
Dumortier F., vast secretaris
Martens M.
Prevenier W.
Simons L.
Strauven F.
Symoens H.
Tollebeek J.
Van Caenegem R.
Van der Stighelen K.
Van der Wee H.
Van de Velde C.
Vandorpe K.
Velle K.
Vlieghe H.
Waelkens M.
Witte, barones E.
Rombaut H., secretaris

Wetenschappelijk Comité Humanisme in de Nederlanden

Vanden Broecke S,.voorzitter
Derolez A., vice-voorzitter
N., secretaris
Bracke W.
De Landtsheer J.
De Nave F
De Schepper M.
De Smet R
Dumortier F., vast secretaris
Golvers N.
Heesakkers C
Lamberigts M
Laureys M.
Papy J.
Peeters H.
Sacré D
Sué S
Symoens H.

Forrez R.
Van Houdt T.
Vervliet H
Tournoy G
Verweij M.
Waterschoot W.

Wetenschappelijk Comité Klassieke Studies

Clarysse W, voorzitter
Boiy T.
De Coninck L
De Groote M.
Delattere A
Depauw M
Engels D.
Erdkamp P
Hauben H.
Huys M.
Laes C.
Ma J.
McGing B.
Melaerts H.
Mooren L.
Poblome J.
Saerens C.
Schorn S.
Schepens G
Uytterhoeven I.
Van Beek B.
Vandorpe K
Van Nuffelen P.
Van Rengen W
Van Uytfanghe M
Verreth H
Waelkens M.
Wouters A.
Zuyderhoek A.
Dumortier F., vast secretaris

Wetenschappelijk Comité Rechtsgeschiedenis

Heirbaut D., voorzitter
Van Caenegem, baron R., ere-voorzitter
Monballyu J., ere-voorzitter
Angelini P.
Avonds P.
Baelde M.
Bauer D.
Bouckaert B.
Christiaens J.
Christiaensen S.
Coppein B.
Coppens C.
Dauchy S.
Decaluwe M.
Debaenst B.
De Koster M.
Delbecke B.
De Ruysscher D.
De Win P.
Forrez R.
Janssens G.
Lesaffer R.
Magits M.
Martyn G.
Oosterbosch M.
Opsommer R.
Put E.
Stevens F.
Symoens H.
Van Den Auweele D.
Van Den Broeck J.
Van Ermen E.
Van Goethem H.
Vanhemelrijck F.
Van Hofstraeten B.
Van Petegem P.
Velle K.
Verboven K.
Verhas C.
Vermeir R.
Vleeschouwers-Van Melkebeek M.
Waelkens L.

Lambrecht D.
Wijffels A.

Wauters B.
Dumortier F., vast secretaris

Commissies voor de Academische Fondsen

O. Callebautfonds

De Octaaf Callebautprijs is bestemd om belangrijk oorspronkelijk werk te bekronen op het gebied van de kwaliteitsvoeding, en meer algemeen van de voedingsomstandigheden ook in de derde wereld. Deze prijs omvat twee luiken: de gewone prijs kan om de twee jaar toegekend worden voor een studie die betrekking heeft op hoger vermeld domein. Daarnaast kan om de drie jaar een onderzoekskrediet worden toegekend met het oog op navorsing op het hoger aangeduid terrein.

Kersters K.
Thys van den Audenaerde D.
Van Damme E.
Schamp, baron N.,
Dumortier F., vast secretaris

Mgr. J. Coppensfonds

De Jozef Coppensprijs is bestemd om belangrijk oorspronkelijk werk te bekronen op het gebied van: de geschiedenis van de Leuvense universiteit; de geschiedenis van de Bijbelse exegese; oudtestamentische studies. De prijs wordt om de vijf jaar toegekend.

Lamberigts M.
Steel C.
Symoens H.
Dumortier F., vast secretaris

Mgr. C. De Clercqfonds

De Mgr. Charles de Clercqprijs is bestemd om belangrijk oorspronkelijk werk te bekronen op het gebied van de religieuze geschiedenis van Vlaanderen. Deze prijs wordt om het jaar toegekend.

Lamberigts M.
Steel C.
Symoens H.
Dumortier F., vast secretaris

O. Dupontfonds

Het navorsingskrediet van het Octaaf Dupontfonds is bestemd om fundamenteel wetenschappelijk onderzoek te bevorderen op het gebied van menselijke en dierlijke fysiologie en fysiopathologie, met toepassing van biotechnologische methoden. De toekenning gebeurt om de twee jaar met beurtrol tussen de Académie royale de Médecine de Belgique (2015), de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (2017), de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België (2019), de Académie royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique (2021), enz.

Ferrant A., vast secretaris van de Académie royale de Médecine de Belgique
Ieven G., Algemeen secretaris van de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België
Hasquin H., vast secretaris van de Académie royale de Belgique
Dumortier F., vast secretaris van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten

E. Duvergerfonds

De Erik Duvergerprijs is bestemd om een belangrijk oorspronkelijk kunsthistorisch of historisch werk te bekronen dat handelt over de Nederlanden tot het jaar 1900 en dat in grote mate steunt op archivalische bronnen. Deze prijs wordt om de twee jaar toegekend.

Cousy H.
Bergmans A.
Symoens H.
Van de Velde C.
Vlieghe H.
Dumortier F., vast secretaris

J. Gillisfonds

De Jan Gillisprijs is bestemd om belangrijk oorspronkelijk werk te bekronen op het gebied van de geschiedenis van het wetenschappelijk denken. De prijs wordt om de twee jaar toegekend.

Gijbels R.
Thys Van den Audenaerde D.
Steel C.
Dumortier F., vast secretaris

Mgr. R. Lenaertsfonds

De Mgr. Renaat Lenaertsprijs is bestemd om een verdienstelijk en onuitgegeven werk op het gebied van de muziekwetenschap te bekronen, gesteld in het Nederlands, of in een internationaal erkende congrestaal. De prijs wordt om de twee jaar toegekend.

Huys B.
Laporte A.
Sabbe H.
Dumortier F., vast secretaris

Mac Leodfonds

De Julius Mac Leodprijs is bestemd voor een verdienstelijk en oorspronkelijk werk op het gebied van de biologie in de breedste zin van het woord en in het Nederlands opgesteld. Deze prijs is bestemd voor studenten aan een universiteit of een inrichting voor hoger onderwijs.

Backeljau T.
Coomans A.
Kersters K.
Kühn E.
Thys van den Audenaerde D.
Vincx M.
Dumortier F., vast secretaris

M.-C. Maselisfonds

De Marie-Christiane Maselisprijs is bestemd om een belangrijk oorspronkelijk werk te bekronen op het gebied van de kinderpsychotherapie en -psychiatrie. De prijs wordt om de twee jaar toegekend.

Buysse A.
De Mey M.
De Rijdt L.
Kristoffersen I.
Vandenbussche I.
Verhofstadt-Denève L.
Dumortier F., vast secretaris

H. Schoutedenfonds

De Henri Schoutedenprijs is bestemd om belangrijk oorspronkelijk werk te bekronen op het gebied van de zoölogie. Deze prijs zal om de twee jaar toegekend worden aan een studie over faunistiek (bij voorkeur van Afrika), systematiek, ecologie, ethologie of anatomie der dieren.

Coomans A.
Kersters K.
Thys van den Audenaerde D.
Dumortier F., vast secretaris

H. Vanderlindenfonds

De Henri Vanderlindenprijs is bestemd om belangrijk oorspronkelijk werk te bekronen op het gebied van de sterrenkunde. Deze prijs wordt om de twee jaar toegekend.

Bruynseraede Y.
Aerts C.
Waelkens C.
Dumortier F., vast secretaris

F. Van der Muerenfonds

De Floris Van der Muerenprijs is bestemd om oorspronkelijk en voortreffelijk wetenschappelijk werk op het gebied van de musicologie in de breedste zin van het woord te bekronen. Deze prijs wordt om de vier jaar door de Klasse der Kunsten toegekend voor het werk van een navorser, beneden de 40 jaar, dat in het Nederlands geschreven is.

Huys B.
Laporte A.
Sabbe H.
Dumortier F., vast secretaris

P. van Oyefonds

De Paul van Oyeprijs is bestemd om oorspronkelijk onuitgegeven werk te bekronen in voorkeurorde over: veldwerk op het gebied der hydrobiologie in de breedste zin van het woord; systematiek der protisten of der evertebraten; biogeografie; algemene biologie.

Backeljau T.
Coomans A.
Kersters K.
Kühn E.
Thys van den Audenaerde D.
Vincx M.
Dumortier F., vast secretaris

F. Van Cauwelaertfonds

Het Frans Van Cauwelaert Fonds heeft tot doel Vlaams wetenschappelijk onderzoek aan te moedigen. Dit zal geschieden door het toekennen van een prijs aan auteurs van Belgische nationaliteit voor een oorspronkelijk, in de regel in het Nederlands gesteld werk van onbetwistbaar wetenschappelijke waarde, hetzij in boekvorm gedrukt of als manuscript aan het Frans Van Cauwelaert Fonds ingezonden.
Deze prijs wordt afwisselend toegekend aan: 1. natuur-, ingenieurs-, wiskundige wetenschappen, 2. morele, rechtskundige, economische en politieke wetenschappen, 3. biomedische wetenschappen, 4. filosofische, taalkundige, geschiedkundige en archeologische wetenschappen.

Van Rompuy H., voorzitter
Billiau A.
Brutsaert D.
Buysse A.
Devoldere L.
Foblets M.-C.
Gheysen G.
Heyde K.
Laureys G.
Monard E.
Peeters T.
Simons L.
Storme M., erevoorzitter
Symoens H.
Thas J.
Van Cauwelaert K.
Van Cauwelaert P.
Vandamme E.
Van Damme M.
Van Dyck D.
Van Outryve d'Ydewalle, ridder G.
Velaers J.
Dumortier F., vast secretaris
Rombaut H., secretaris

Instellingen onder voogdij van de Academie

Koninklijke Commissie voor Geschiedenis

De hemptinne T., voorzitter
de Moreau de Gerbehaye C., ondervoorzitter
Vanthemsche G., secretaris-penningmeester
Kupper J.- L., adjunct-secretaris-penningmeester
Bruneel C.
Cauchies J.-M.
Demoulin B.
Deploige J.
Duvosquel J.-M.
Janssens G.
Piette V.
Tollebeek J.
Van Goethem H.
Van Loon J.
Velle K.
Yante J.-M.

Ereleden:

Goossens J.
Goosse A.
Milis L.
Joris A.
Prevenier W.
van Caenegem, baron R.

Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie

Baiwir E.
Boutier M.-G.
Cajot J., algemeen secretaris
Cauchies J.-M., algemeen voorzitter
De Grauwe L.
Debrabandere F.
Devos M.
Fauconnier J.-L.
Germain J., secretaris Waalse afdeling
Goossens J.
Hanton C.
Kempeneers P.
Lechanteur J.
Leenders K.
Loicq J.
Mariage F.
Marynissen A.
Mennen V., secretaris Vlaamse afdeling
Pierret J. -M.
Renard E., voorzitter Waalse afdeling
Roobaert B.
Segers J.
Van Keymeulen J.
Van Langendonck W.
Van Loon J., voorzitter Vlaamse afdeling, algemeen voorzitter
Van Nieuwenhuysen P.
Vannieuwenhuyze B.
Willems M.
Wintgens L.

Ereleden:

Counet M.-T.
De Schutter G.
Francard M.
Gaziaux J;-J.
Goosse A.
Mantou R.
Ryckeboer H.
Taeldeman J.
Van Osta W.
Van Durme L.
Willemyns R.

Belgisch Historisch Instituut te Rome

Boone M., vertegenwoordiger KVAB (2013-2017)

Studiecentrum voor de vijftiende-eeuwse Schilderkunst in de Zuidelijke Nederlanden en het Prinsbisdom Luik

Vertegenwoordigers KVAB
N., voorzitter
Delmarcel G.
Stroo C.
Vlieghe H.
Van der Stock J.

Vertegenwoordigers ARB:
Philippot P., ondervoorzitter
Colman P.
Duvosquel J.-M.
Roberts-Jones Ph.
Stiennon J.

Belgisch Tijdschrift voor Filologie en Geschiedenis

Duvosquel J.-M., directeur

Archief- en Bibliotheekwezen in België

Daelemans F., voorzitter

Interuniversitair Centrum voor Hedendaagse Geschiedenis

N., voorzitter

Union Académique Internationale

Vertegenwoordigers van de Academie:
Steel C.
Van de Velde C.

Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit (VCWI)

Van Steirteghem A., voorzitter
Seghers B., secretaris
Ameloot M .
De Houwer J.
D' Hooghe., juridisch adviseur
Froyen L.
Gillis S.
Van Bendegem J. P.
Van Damme E.
Van Doorslaer S.
Van Geet C.

Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit (VCWI)
Comité van Toezicht

Willems J., voorzitter	Janssen P.
Seghers B.. secretaris	Monard E.
Bouillon R.	Snyders D.
De ruysscher D.	Willems D.
De Tavernier J.	Willems H.

Vlaamse overheid

RICHTING MORGEN

KONINKLIJKE VLAAMSE ACADEMIE VAN BELGIE
VOOR WETENSCHAPPEN EN KUNSTEN